תלמוד ירושלמי · סדר מועד

תלמוד ירושלמי ראש השנה

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

תלמוד ירושלמי ראש השנה

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/תלמוד-ירושלמי-ראש-השנה/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה א 4
הלכה ב 10
הלכה ג 11
הלכה ד 14
הלכה ה 15
הלכה ו 15
הלכה ז 15
הלכה ח 16
פרק ב 17
הלכה א 17
הלכה ב 19
הלכה ג 19
הלכה ד 20
הלכה ה 21
הלכה ו 22
הלכה ז 23
הלכה ח 23
פרק ג 24
הלכה א 24
הלכה ב 26
הלכה ג 26
הלכה ד 27
הלכה ה 27
הלכה ו 28
הלכה ז 29
הלכה ח 29
הלכה ט 29
הלכה י 30
פרק ד 30
הלכה א 30
הלכה ב 31
הלכה ג 31
הלכה ד 32
הלכה ה 32
הלכה ו 33
הלכה ז 33
הלכה ח 34
הלכה ט 35
הלכה י 35

פרק א

הלכה א

משנה: אַרְבָּעָה רָאשֵׁי שָׁנִים הֵן. בְּאֶחָד בְּנִיסָן רֹאשׁ הַשָּׁנָה לַמְּלָכִים וְלָרְגָלִים. בְּאֶחָד בֶּאֱלוּל רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְמַעְשַׂר בְּהֵמָה. רִבִּי לָעְזָר וְרִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים, בְּאֶחָד בְּתִשְׁרֵי.

הלכה: אַרְבָּעָה רָאשֵׁי שָׁנִים הֵן כול'. כְּתִיב הַחוֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים. לָכֶם הוּא רֹאשׁ וְאֵינוֹ רֹאשׁ לֹא לְשָׁנִים וְלֹא לְשִׁמִּיטִּים וְלֹא לַיּוֹבִילוֹת וְלֹא לִנְטִיעָה וְלֹא לַיְרָקוֹת. וְאֵמַר. לָכֶם הוּא רֹאשׁ וְאֵינוֹ רֹאשׁ לֹא לַמְּלָכִים וְלֹא לָרְגָלִים. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כְּתִיב וַיָּחֶל לִבְנוֹת בַּחוֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי בַּשֵּׁנִי בְּשָׁנַת אַרְבַּע לְמַלְכוּתוֹ. הִקִּישׁ שְׁנַת אַרְבַּע לְמַלְכוּתוֹ לַשֵּׁנִי שֶׁבַּחֳדָשִׁים. מַה שֵּׁנִי שֶׁבַּחֳדָשִׁים אֵין מוֹנִין אֶלָּא מִנַּיְסָן אַף שֵׁנִי שֶׁבְּשָׁנַת אַרְבַּע לְמַלְכוּתוֹ אֵין מוֹנִין אֶלָּא מִנַּיְסָן. אוֹ אֵנוֹ אֶלָּא שְׁנַיִם בַּחוֹדֶשׁ. כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר שְׁנַיִם בַּחוֹדֶשׁ פִּירֵשׁ. אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא שְׁנַיִם בַּשָּׁבָת. לֹא מָצָאנוּ חֶשְׁבּוֹן זֶה מִן הַתּוֹרָה. וְהָא כְתִיב וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹּקֶר יוֹם שֵׁינִי. אֵין לְמֵידִין מִבְּרִייָתוֹ שֶׁל עוֹלָם. וְהֵיי דֵּין הוּא שֵׁינִי שֶׁבַּחֳדָשִׁים וְהֵיי דֵּין הוּא שֵׁינִי שֶׁבַּשָּׁנִים. רִבִּי חֲנַנְיָה וְרִבִּי מָנָא. חַד אָמַר. וַיָּחֶל לִבְנוֹת בַּחוֹדֶשׁ הַשֵּׁינִי. זֶה שֵׁינִי שֶׁבַּחֳדָשִׁים. בַּשֵּׁינִי. זֶה שֵׁינִי שֶׁבַּשָּׁנִים. וְחוֹרָנָה. אֲפִילוּ מִיחְלַף לֵית בָּהּ כְּלוּם. רִבִּי שִׁמְעוֹן בַּר כַּרְסָנָא בְּשֵׁם רִבִּי אָחָא שָׁמַע לָהּ מִן הָדָא. הַחוֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם. מִיעֵט. רֹאשׁוֹן הוּא לָכֶם. [מִיעֵט.] מִיעוּט אַחַר מִיעוּט לְרַבּוֹת לַמְּלָכִים וְלָרְגָלִים. וְיִרְבֶּה לַשָּׁנִים וְלַשְּׁמִיטִּים וְלַיּוֹבִילוֹת וְלִנְטִיעָה וְלַיְרָקוֹת. כַּהִיא דְאָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. וַיָּחֶל לִבְנוֹת בַּחוֹדֶשׁ הַשֵּׁינִי בַּשֵּׁינִי בְּשָׁנַת אַרְבַּע לְמַלְכוּתוֹ. הִקִּישׁ שְׁנַת אַרְבַּע לְמַלְכוּתוֹ לַשֵּׁינִי שֶׁבַּחֳדָשִׁים. מַה שֵּׁינִי שֶׁבַּחֳדָשִׁים אֵין מוֹנִין אֶלָּא מִנַּיְסָן אַף שֵׁינִי שֶׁבְּשָׁנַת אַרְבַּע לְמַלְכוּתוֹ אֵין מוֹנִין אֶלָּא מִנַּיְסָן. רִבִּי יוֹנָה רִבִּי יִצְחָק בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רִבִּי חִייָה בַּר יוֹסֵף. וַיָּחֶל לִבְנוֹת בַּחוֹדֶשׁ הַשֵּׁינִי. זֶה שֵׁינִי שֶׁבַּחֳדָשִׁים. בַּשֵּׁינִי. זֶה שֵׁינִי שֶׁבַּשָּׁנִים. וּכְשֶׁהוּא אוֹמֵר. בְּשָׁנַת אַרְבַּע לְמַלְכוּתוֹ הִקִּישׁ שְׁנַת אַרְבַּע לְמַלְכוּתוֹ לַשֵּׁינִי שֶׁבַּחֳדָשִׁים. מַה שֵּׁינִי שֶׁבַּחֳדָשִׁים אֵין מוֹנִין אֶלָּא מִנַּיְסָן אַף שֵׁינִי שֶׁבְּשָׁנַת אַרְבַּע לְמַלְכוּתוֹ אֵין מוֹנִין אֶלָּא מִנַּיְסָן. תַּנֵּי שְׁמוּאֵל וּפְלִיג. בַּחוֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי לְצֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. מִיכָּן שֶׁמּוֹנִין חֳדָשִׁים לִיצִיאַת מִצְרַיִם. אֵין לִי אֶלָּא חֳדָשִׁים. שָׁנִים מְנַיִין. וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי בַּשָּׁנָה הַשֵּׁינִית. אֵין לִי אֶלָּא לְאוֹתוֹ הַזְּמַן. לְאַחַר הַזְּמַן מְנַיִין. בִּשְׁנַת הָאַרְבָּעִים לְצֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. אֵין לִי אֶלָּא לְשָׁעָה. לְדוֹרוֹת מְנַיִין. וַיְהִי בִּשְׁמוֹנִים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה לְצֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ-מִצְרַיִם וגו'. מִשֶּׁנִּבְנָה הַבַּיִת הִתְחִילוּ מוֹנִין לִבְנִינוֹ. וַיְהִי מִקֵּץ עֶשְׂרִים שָׁנָה אֲשֶׁר בָּנָה שְׁלֹמֹה אֶת שְׁנֵי הַבָּתִּים וגו'. לֹא זָכוּ לִמְנוֹת לְבִינְיָינוֹ

הִתְחִילוּ מוֹנִין לְחֻרְבָּנוֹ. בְּעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה לְגָלוּתֵינוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ וגו׳.
לֹא זָכוּ לְמָנוֹת לְעַצְמָן הִתְחִילוּ מוֹנִין לַמַּלְכִיּוֹת. [שֶׁנֶּאֱמַר] בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְדָרְיָוֶשׁ. בִּשְׁנַת שָׁלֹשׁ לְכוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרַס. וְאֵימַר וַיֶּחֱל לִבְנוֹת בַּחוֹדֶשׁ הַשִּׁינִי בַּשִּׁינִי בִּשְׁנַת אַרְבַּע לְמַלְכוּתוֹ. הִקִּישׁ שְׁנַת אַרְבַּע לְמַלְכוּתוֹ לַשִּׁינִי שֶׁבַּחֳדָשִׁים. מַה שִּׁינִי שֶׁבַּחֳדָשִׁים אֵין מוֹנִין אֶלָּא מִנִּיסָן אַף שִׁינִי שֶׁבִּשְׁנַת אַרְבַּע לְמַלְכוּתוֹ אֵין מוֹנִין אֶלָּא מִנִּיסָן.
רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָה. אַף לְמַלְכֵי אוּמּוֹת הָעוֹלָם אֵין מוֹנִין אֶלָּא מִנִּיסָן. בַּשִּׁשִּׁי בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְדָרְיָוֶשׁ. בַּשְּׁמִינִי [בִּשְׁנַת] שְׁתַּיִם לְדָרְיָוֶשׁ. נֹאמַר בַּשְּׁמִינִי בִּשְׁנַת שָׁלֹשׁ. חֵיפָּה אָמַר. שְׁמִינִי נֶאֱמַר תְּחִילָּה אֶלָּא שֶׁאֵין מוּקְדָּם וּמְאוּחָר בַּתּוֹרָה. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. כְּתִיב וְעַתָּה שִׂימוּ נָא לְבַבְכֶם מִן הַיּוֹם הַזֶּה וָמָעְלָה מְשֻׁרָם שׂוּם אֶבֶן אֶל אֶבֶן בְּהֵיכַל יְי. הָא כֵיצַד. בַּשִּׁשִּׁי הוּסַד. בַּשְּׁמִינִי נֶאֱמַר הַמִּקְרָא הַזֶּה. אֵין תֵּימַר. כְּבָר שָׂמוּ יְאוּת אָמַר חֵיפָּה. אֵין תֵּימַר. לֹא שָׂמוּ. לֹא אָמַר חֵיפָּה כְלוּם. הָתִיב רִבִּי יִצְחָק. וְהָכְתִיב וַיְהִי בְּאַחַת וְשֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה בָּרִאשׁוֹן בְּאֶחָד לַחוֹדֶשׁ. וְתַנֵּי עֲלָהּ. שְׁנַת הַמַּבּוּל אֵינָהּ עוֹלָה מִן הַמִּנְיָן. תִּיפְתָּר כְּרִבִּי אֱלִיעֶזֶר. דְּרִבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר. בְּתִשְׁרֵי נִבְרָא הָעוֹלָם. וְהָכְתִיב וַיְהִי בְּחוֹדֶשׁ נִיסָן שְׁנַת עֶשְׂרִים. וַיְהִי בְחוֹדֶשׁ כִּסְלֵיו שְׁנַת עֶשְׂרִים. תִּיפְתָּר כְּרִבִּי אֱלִיעֶזֶר. דְּרִבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר. כָּל שָׁנָה שֶׁלֹּא נִכְנְסוּ לָהּ שִׁשִּׁים יוֹם אֵין מוֹנִין אוֹתָהּ שָׁנָה שְׁלֵימָה. וְהָכְתִיב וַיְהִי בַּחוֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בַּשָּׁנָה הַשֵּׁנִית בְּאֶחָד לַחוֹדֶשׁ הוּקַם הַמִּשְׁכָּן. אֵין תֵּימַר שְׁנַת שִׁלִּישִׁית הִיא. עַל יְדֵי שֶׁלֹּא נִכְנְסוּ שִׁשִּׁים יוֹם אֵין מוֹנִין אוֹתָהּ שָׁנָה שְׁלֵימָה. וְהָכְתִיב וַיְהִי בְּחֹדֶשׁ הַשִּׁינִי בַּשָּׁנָה הַשֵּׁנִית בְּעֶשְׂרִים יוֹם אֵין מוֹנִין אוֹתָהּ שָׁנָה שְׁלֵימָה. וְהָכְתִיב וַיְהִי בַּחֹדֶשׁ הַשִּׁינִי בַּשָּׁנָה הַשֵּׁנִית בְּעֶשְׂרִים בַּחוֹדֶשׁ. וְהָא אִית בַּשַּׁתָּא חֲמֵשִׁין יוֹמִין. וְאֵין מוֹנִין אוֹתָהּ שָׁנָה שְׁלֵימָה. הָדָא מִן תְּתוּבְתָּה דְּרִבִּי יִצְחָק דְּאִינִין קַשְׁיִין.
בֵּין כְּמָאן דְּאָמַר מִנִּיסָן מוֹנִין בֵּין כְּמָאן דְּאָמַר מִתִּשְׁרֵי מוֹנִין. מַה בֵּינֵיהוֹן. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. שְׁטָרוֹת יוֹצְאוֹת בֵּינֵיהוֹן. לָווֹה מִלְּווֹה בְּאִייָר וְכָתַב בָּהּ. שָׁנָה שְׁנִייָה לַמַּלְכוּת. מָכַר מִכִּירָה בְּמַרְחֶשְׁוָן וְכָתַב בָּהּ. שְׁנִייָה לַמַּלְכוּת. מָאן דְּאָמַר. מִנִּיסָן מוֹנִין. מִלְּווֹה קָדְמָה. מָאן דְּאָמַר. מִתִּשְׁרֵי מוֹנִין. מְכִירָה קָדְמָה.
כֵּיצַד לַמְּלָכִים. מֵת בְּאָדָר וְעָמַד מֶלֶךְ בְּאָדָר. נִמְנֵית שָׁנָה לָזֶה וְשָׁנָה לָזֶה. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. וְהוּא שֶׁנִּכְנַס לְנִיסָן. דִּי לֹא כֵן כְּהָדָא וַיִּמְלֹךְ יֶרַח יָמִים בְּשׁוֹמְרוֹן. אֵין לְךָ לַעֲמוֹד עַל שְׁנֵי מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל אֶלָּא מִשְּׁנֵי מַלְכֵי יְהוּדָה. וְלֹא עַל שְׁנֵי מַלְכֵי יְהוּדָה אֶלָּא מִשְּׁנֵי מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל. כְּתִיב וְהַיָּמִים אֲשֶׁר מָלַךְ דָּוִד עַל כָּל יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה וגו׳. וּכְתִיב בְּחֶבְרוֹן מָלַךְ עַל יְהוּדָה שֶׁבַע שָׁנִים וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים וּבִירוּשָׁלַם מָלַךְ וגו׳. בִּכְלָל חֲסֵירִים וּבִפְרָט יְתֵירִים. רִבִּי יִצְחָק בַּר קְצָצָתָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָה. שִׁלְשִׁים וּשְׁתַּיִם וּמֶחֱצָה הָיוּ. אֶלָּא בִּשְׁבִיל לַחֲלוֹק לוֹ כָּבוֹד לִירוּשָׁלַם הוּא מוֹנֶה אוֹתָן שְׁלֵימוֹת. יְהוּדָה בִּירִבִּי אוֹמֵר. חֶשְׁבּוֹן מְרוּבֶּה בוֹלֵעַ לְחֶשְׁבּוֹן

מְמוּעָט. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן. וְהָיָה כִּי יִמְלְאוּ יָמֶיךָ. אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. דָּוִד. יָמִים מְלֵיאִים אֲנִי מוֹנֶה לָךְ. אֵינִי מוֹנֶה לָךְ יָמִים חֲסֵירִים. [שְׁלֹמֹה בִּנְךָ בוֹנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אֶלָּא לְהַקְרִיב קָרְבָּנוֹת. חָבִיב עָלַי מִשְׁפָּט וּצְדָקָה שֶׁלָּךְ יוֹתֵר מִכָּל הַקָּרְבָּנוֹת. שֶׁנֶּאֱמַר עֲשֹׂה צְדָקָה וּמִשְׁפָּט נִבְחָר לַה' מִזָּבַח.] רַב חוּנָא אָמַר. כָּל אוֹתָן שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים שֶׁהָיָה דָוִד בּוֹרֵחַ מִפְּנֵי אַבְשָׁלוֹם בָּנוֹ בִּשְׁעִירָה הָיָה מִתְכַּפֵּר כְּהֶדְיוֹט. אָמַר רִבִּי יוּדָן בֵּירִבִּי שָׁלוֹם. כְּתִיב כִּי שֵׁשֶׁת חֳדָשִׁים יָשַׁב שָׁם יוֹאָב וְכָל יִשְׂרָאֵל. אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. אֲנִי אָמַרְתִּי לְךָ. אַל תִּתְגָּרוּ בָם. וּבִיקַּשְׁתָּ לְהִתְגָּרוֹת בָּם. חַייֶךָ שֶׁאֵינָן נִימְנִין לְךָ.

מָאן תַּנָּא רְגָלִים. רִבִּי שִׁמְעוֹן. דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר. שִׁלְשָׁה רְגָלִים כְּסִדְרָן וּבִלְבַד חַג הַמַּצּוֹת רִאשׁוֹן. אַשְׁכָּחַת אָמַר. פְּעָמִים חֲמִשָּׁה פְּעָמִים אַרְבָּעָה פְּעָמִים שִׁלְשָׁה. לִפְנֵי עֲצֶרֶת חֲמִשָּׁה. לִפְנֵי הֶחָג אַרְבָּעָה. לִפְנֵי הַפֶּסַח שִׁלְשָׁה. רִבִּי לָעְזָר בֵּירִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר. וּבִלְבַד חַג הַמַּצּוֹת אַחֲרוֹן. אַשְׁכָּחַת אָמַר. פְּעָמִים שִׁלְשָׁה פְּעָמִים שְׁנַיִם פְּעָמִים אֶחָד. וְחָכָמִים אוֹמְרִים. רֶגֶל שֶׁפָּגַע בּוֹ תְּחִילָּה. וּבִלְבַד שֶׁיַּעַבְרוּ עָלָיו רַגְלֵי שָׁנָה כּוּלָּהּ.

כְּתִיב מִלְּבַד שַׁבְּתוֹת יְי וּמִלְּבַד מַתְּנוֹתֵיכֶם וגו'. אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לַיי. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר. שֶׁיָּכוֹל אֵין לִי קָרֵב בָּרֶגֶל אֶלָּא קָרְבְּנוֹת הָרֶגֶל בִּלְבַד. מְנַיִין קָרְבְּנוֹת הַיָּחִיד וְקָרְבְּנוֹת הַצִּיבּוּר שֶׁהוּקְדְּשׁוּ בָרֶגֶל שֶׁיְּבוֹאוּ בָרֶגֶל. שֶׁהוּקְדְּשׁוּ לִפְנֵי הָרֶגֶל שֶׁיְּבוֹאוּ בָרֶגֶל. תַּלְמוּד לוֹמַר מִלְּבַד שַׁבְּתוֹת יְי. אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לַיי. אֵילּוּ עוֹפוֹת וּמְנָחוֹת. לְרַבּוֹת אֶת כּוּלָּם שֶׁיְּהוּ קְרֵיבִין בָּרֶגֶל. יָכוֹל רְשׁוּת. תַּלְמוּד לוֹמַר אֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַיי בְּמוֹעֲדֵיכֶם. אֵלֶּה. קְבָעָן חוֹבָה שֶׁיְּהוּ כוּלָּן קְרֵיבִין בָּרֶגֶל. יָכוֹל בְּאֵי זֶה רֶגֶל שֶׁיִּרְצֶה. תַּלְמוּד לוֹמַר וּבְאתֶ שָׁמָּה וַהֲבֵאתֶם שָׁמָּה. אִם לְהַתִּיר כְּבָר הִתִּיר. אִם לְקִבּוּעַ כְּבָר קָבַע. אִם כֵּן לָמָּה נֶאֱמַר וּבְאתֶ שָׁמָּה וַהֲבֵאתֶם שָׁמָּה. אֶלָּא זֶה רֶגֶל הָרִאשׁוֹן שֶׁפָּגַעְתָּ בּוֹ. יָכוֹל אִם עִיבֵּר אֶחָד מֵהֶן וְלֹא הֵבִיא יְהֵא עוֹבֵר עָלָיו מִשּׁוּם בַּל תְּאַחֵר. תַּלְמוּד לוֹמַר אֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַיי בְּמוֹעֲדֵיכֶם. אֵינוֹ עוֹבֵר עָלָיו מִשּׁוּם בַּל תְּאַחֵר עַד שֶׁיַּעַבְרוּ עָלָיו רַגְלֵי הַשָּׁנָה כּוּלָּהּ. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. שִׁלְשָׁה רְגָלִים כְּסִדְרָן. כֵּיצַד. נָדַר לִפְנֵי הַפֶּסַח. עַד שֶׁיַּעַבְרוּ עָלָיו עֲצֶרֶת וְחָג וּפֶסַח וַעֲצֶרֶת וְחָג. נָדַר לִפְנֵי עֲצֶרֶת וְחָג. עַד שֶׁיַּעַבְרוּ עָלָיו עֲצֶרֶת וְחָג וּפֶסַח וַעֲצֶרֶת וְחָג. נָדַר לִפְנֵי הֶחָג. עַד שֶׁיַּעַבְרוּ עָלָיו הֶחָג וּפֶסַח וַעֲצֶרֶת וְחָג.

בְּעוֹן קוֹמֵי רִבִּי אִילָא. עַד כְּדוֹן בְּעַשֶּׂה. בְּלֹא תַעֲשֶׂה מְנַיִין. תַּלְמוּד לוֹמַר. וּבְאתֶ שָׁמָּה וַהֲבֵאתֶם שָׁמָּה. מָה אָנָן קַייֶמִין. אִם בְּעַשֶּׂה הֲרֵי כְּבָר אָמוּר. אֶלָּא אִם אֵינוֹ עִנְיָין בָּעַשֶּׂה תְּנֵיהוּ עִנְיָין בְּלֹא תַעֲשֶׂה. פְּסָחִים בְּזְמַנָּן מָהוּ שֶׁיַּעֲבוֹר. אִשְׁכַּחַת תַּנֵּי. פְּסָחִים בְּזְמַנָּן עוֹבֵר. דִּילָא כֵן מָה אָנָן אָמְרִין. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בְּרֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בּוּן. שֶׁלֹּא תֹאמַר שֶׁאִם אָבַד וְנִמְצָא מֵאַחַר שֶׁכִּיפְּרוּ בוֹ הַבְּעָלִים גּוּפוֹ קָרֵב שְׁלָמִים. עַד כְּדוֹן צְרִיכָה. פְּסָחִים בְּזְמַנָּן מָהוּ שֶׁיַּעֲבוֹר. בְּעוֹן קוֹמֵי רִבִּי זְעוּרָא. בֵּין רֶגֶל לְרֶגֶל מָהוּ שֶׁיַּעֲבוֹר. הָתִיב רִבִּי בָּא. וְהַתַּנֵּי.

חֲגִיגָה שֶׁלֹּא קָרְבָה בָרִאשׁוֹן תִּיקָּרֵב בַּשֵּׁינִי וּמַתִּירִין לוֹ לַעֲבוֹר. וְעוֹד מִן הָדָא. וְעָשִׂיתָ בָעֲשֵׂה. תִּשְׁמוֹר בְּלֹא תַעֲשֶׂה. כְּלוּם הוּא עוֹבֵר עַל עֲשֵׂה וְעַל לֹא תַעֲשֶׂה. לֹא עַד שֶׁיַּעַבְרוּ עָלָיו שְׁלֹשָׁה רְגָלִים. רִבִּי אָבוּן בְּשֵׁם רַבָּנִן דְּתַמָּן. בְּאוֹמֵר. הֲרֵי עָלַי עוֹלָה לַהֲבִיאָהּ בַּשֵּׁינִי בַּשַּׁבָּת. כֵּיוָן שֶׁבָּא שֵׁינִי בַשַּׁבָּת וְלֹא הֵבִיאָהּ עוֹבֵר. שֶׁלְּמָה שְׁנָתוֹ אַתְּ מַפִּיל יוֹם הָאַחֲרוֹן וְהוּא עוֹבֵר עַל כָּל יוֹם וְיוֹם. אֵין כֵּינִי. עָבְרוּ עָלָיו שְׁלֹשָׁה רְגָלִים אַתְּ מַפִּיל אֶת רֶגֶל הָאַחֲרוֹן וְהוּא עוֹבֵר עַל כָּל רֶגֶל וְרֶגֶל. רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה בְעֵי. שֶׁלְּמָה שְׁנָתוֹ בָעֲצֶרֶת אֶיפְשַׁר לוֹמַר הוּא אֵינוֹ כָשֵׁר וְעוֹבֵר. כְּהָדָא לֹא יָלִין חֵלֶב חַגִּי עַד בּוֹקֶר. וְאֵימוֹרֵי חוֹל קְרִיבִין בְּיוֹם טוֹב. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ. קַיְימְתִּיהָ בְּשֶׁחָל אַרְבָּעָה עָשָׂר לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת. אֵין חֲגִיגָה בָאָה עִמּוֹ. אָמְרָה תוֹרָה. הַקְרִיבֵהוּ מִבְּעוֹד יוֹם שֶׁלֹּא יָבוֹא לִידֵי בַּל תְּלִין. וְהָכָא. הַקְרִיבֵהוּ מִבְּעוֹד יוֹם שֶׁלֹּא יָבוֹא לִידֵי בַּל תְּאַחֵר. אָמַר רִבִּי חִינְנָא. אִילּוּ עָבַר וְהֵבִיא שֶׁמָּא אֵינוֹ כָשֵׁר. מֵאַחַר שֶׁאִילּוּ עָבַר וְהֵבִיא כָּשֵׁר עוֹבֵר.

כְּתוּב לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ תֹּאכְלֶנּוּ שָׁנָה בְשָׁנָה. שָׁנָה לוֹ וְשָׁנָה לִתְמוּרָתוֹ. שָׁנָה לְתָם וְשָׁנָה לְבַעַל מוּם. שָׁנָה לַבְּכוֹר וְשָׁנָה בַקָּדָשִׁים. שָׁנָה בְשָׁנָה. מְלַמֵּד שֶׁהַבְּכוֹר נֶאֱכָל לִשְׁנֵי יָמִים וְלִשְׁתֵּי שָׁנִים. הֵיךְ עֲבִידָא. שׁוֹחֲטוֹ בְעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְאוֹכְלוֹ עֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה וּבְרֹאשׁ הַשָּׁנָה. תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. נוֹלַד לוֹ [מוּם] בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם בְּתוֹךְ שְׁנָתוֹ רַשַּׁאי לְקַיְימוֹ לְאַחַר שְׁנָתוֹ עַד חֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם. אָמַר רִבִּי אִילָא. זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁאֵין שְׁנָתוֹ שֶׁלְּבַעַל מוּם מְחוּוֶרֶת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. מַתְנִיתָא מְסַייְעָא לְרִבִּי אִילָא. הַבְּכוֹר בִּזְמַן הַזֶּה רַשַּׁאי לְקַיְימוֹ אֲפִילּוּ אַרְבַּע וְחָמֵשׁ שָׁנִים עַד שֶׁלֹּא הֵרְאוּהוּ לְמוּמְחֶה. מַה אָנָן קַיְימִין. אִם לְתָם הָא כְבָר אָמוּר. אֶלָּא אִם אֵינוֹ עִנְיָין לְתָם תְּנֵיהוּ עִנְיָין לְבַעַל מוּם. אֶחָד בְּכוֹר וְאֶחָד כָּל הַקָּדָשִׁים עוֹבֵר עֲלֵיהֶם מִשֵּׁם רְגָלִים בְּלֹא שְׁנָה. שְׁנָה בְלֹא רְגָלִים. נִיחָא רְגָלִים בְּלֹא שָׁנָה. שְׁנָה בְלֹא רְגָלִים. תַּמָּן אָמְרִין. תִּיפְתָּר שֶׁהָיָה מְחוּסָּר זְמַן לַפֶּסַח. כְּמַה דְאַתְּ אָמַר תַּמָּן. הָרָאוּי לְמַקְצַת שָׁנָה רָאוּי לְכוּלָּהּ. וְאָמוֹר אוּף הָכָא. הָרָאוּי לְמַקְצַת הַפֶּסַח רָאוּי לְכוּלּוֹ. אָמַר רִבִּי אַבָּא מָרִי. תִּיפְתָּר שֶׁהָיְתָה עֲצֶרֶת הַבָּאָה בַחֲמִשָּׁה וְנוֹלַד בָּשִׁשָּׁה וְהָיְתָה עֲצֶרֶת הַבָּאָה בַשִּׁבְעָה.

רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה בְעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעוּרָה. כָּתוּב לֹא יְבַקֵּר בֵּין טוֹב לָרַע. עָבַר וּבִיקֵּר מָהוּ שֶׁיַּעֲבוֹר. אָמַר לֵיהּ. כָּל דָּבָר שֶׁבָּא לְהַתִּיר אֵינוֹ עוֹבֵר. מַה בָא לְהַתִּיר. כָּאן הִתִּירָה הַתּוֹרָה לְהַקְדִּישׁ בַּעֲלֵי מוּמִין. תַּמָּן תַּנִּינָן. בַּיּוֹם הַשְׁמִינִי מֵבִיא שָׁלֹשׁ בְּהֵמוֹת. חַטָּאת וְאָשָׁם וְעוֹלָה. וְהַדַּל הָיָה מֵבִיא חַטַּאת הָעוֹף וְעוֹלַת הָעוֹף. וְאֵין חַטַּאת הָעוֹף מְחוּסֶּרֶת זְמַן אֶצֶל אָשָׁם. אָמַר רִבִּי לְעָזָר. כָּאן הִתִּירָה הַתּוֹרָה לְהַקְדִּישׁ מְחוּסְּרֵי זְמַן. רִבִּי בָּא בַּר מָמָל בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי אִימִּי. כָּתוּב בַּשְׁמִינִי יָבִיא. עָבַר וְלֹא הֵבִיא מָהוּ שֶׁיַּעֲבוֹר. אָמַר לֵיהּ. כָּל דָּבָר שֶׁבָּא לְהַתִּיר אֵינוֹ עוֹבֵר. מַה בָא לְהַתִּיר. כַּהִיא דְאָמַר רִבִּי לְעָזָר. כָּאן הִתִּירָה הַתּוֹרָה לְהַקְדִּישׁ מְחוּסַּר זְמַן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. כָּל שִׁבְעָה אֵין אוֹמֵר לוֹ. הֲבֵא. מִיכָּן וְאֵילָךְ אוֹמֵר לוֹ.

הֲבֵא. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. כּוּלְּהוֹן מִתְכַּוְונִין וּמְבִיאִין קָרְבְּנוֹתֵיהֶן בָּרֶגֶל. נִיחָא נָזִיר. מְצוֹרָע לֹא מְחוּסָּר כִּיפּוּרִים הוּא. וְהָא תַנִּינָן. הַהַלֵּל וְהַשִּׁמְחָה שְׁמוֹנָה. פָּתַר לַהּ בַּנָּזִיר. רִבִּי זְכַרְיָה חַתְנֵיהּ דְּרִבִּי לֵוִי בָּעֵי. רֹאשָׁהּ אַתּוּן פָּתְרִין בְּנָזִיר וְסֵיפָא בִּמְצוֹרָע. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה בְּרֵיהּ דְּרִבִּי הִילֵּל. לֹא כְבָר אִיתְּתָבַת תַּמָּן. וְאָמַר רִבִּי יוֹסֵה. קַיְימָהּ רַב אֲבְדוּמָא נְחוּתָה בַּכֹּהֲנִים בַּשְּׁעִיר. אוֹף הָכָא הַכֹּהֲנִים בַּשְּׁעִיר.

רִבִּי חַגַּיי בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵה. כָּתוּב וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יְמוֹל. עָבַר וְלֹא מָל. אָמַר לֵיהּ. כִּי תִדֹּר נֶדֶר לַיי אֱלֹהֶיךָ לֹא תְאַחֵר לְשַׁלְּמוֹ. דָּבָר שֶׁהוּא נִיתָּן לְתַשְׁלוּמִין. יָצָא זֶה שֶׁאֵינוֹ נִיתָּן לְתַשְׁלוּמִין. לֹא תְאַחֵר לְשַׁלְּמוֹ. וְלֹא אֶת חֲלִיפָּיו. כְּהָדָא דְתַנֵּי. וְאֶל פֶּתַח אוֹהֶל מוֹעֵד לֹא הֲבִיאוֹ וְלֹא אֶת חֲלִיפָּיו. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. פִּירְשָׁהּ לֵוִי בֶּן סִיסִי קוֹמֵי רִבִּי. בְּאוֹמֵר. הֲרֵי עָלַי עוֹלָה. וְעָבְרוּ עָלֶיהָ שְׁלֹשָׁה רְגָלִים וְהֵבִיא אַחֶרֶת וְהִקְרִיבָהּ מִיָּד. הָיִיתִי אוֹמֵר. יִיפָּטֵר מִן הָרִאשׁוֹנָה. לְפוּם כֵּן צָרַךְ מֵימַר לֹא תְאַחֵר לְשַׁלְּמוֹ. וְלֹא חֲלִיפָּיו. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. [אִם] בְּאוֹמֵר. הֲרֵי עָלַי. מִיָּד הוּא עוֹבֵר. אֶלָּא כֵּן אֲנָן קַיְימִין. בְּאוֹמֵר. הֲרֵי זֶה עוֹלָה. וְעָבְרוּ עָלֶיהָ שְׁנֵי רְגָלִים וְהֵבִיא אַחֶרֶת [תַּחְתֶּיהָ וְלֹא הִקְרִיבָהּ מִיָּד] וְעָבַר עָלֶיהָ רֶגֶל שְׁלִישִׁי. הָיִיתִי אוֹמֵר. תִּצְטָרֵף עִם תְּמוּרָהּ שְׁלֹשָׁה רְגָלִים. לְפוּם כֵּן צָרַךְ מֵימַר לֹא תְאַחֵר לְשַׁלְּמוֹ וְלֹא אֶת חֲלִיפָּיו. כִּי דָרוֹשׁ יִדְרְשֶׁנּוּ. אֵילּוּ חַטָּאוֹת וַאֲשָׁמוֹת. יְיָ אֱלֹהֶיךָ. זֶה הֶקְדֵּשׁ בֶּדֶק הַבַּיִת. מֵעִמָּךְ. זֶה לֶקֶט שִׁכְחָה וּפֵיאָה. וְהָיָה בְךָ חֵטְא. וְלֹא בְקֶרְבָּנְךָ חֵטְא. דִּילְמָא כֵן מָה אֲנָן אָמְרִין. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בְּרֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בּוּן. שָׁלֹא תֹאמַר. שָׁמָּא יִמְצָא זֶבַח פָּסוּל. לְפוּם כֵּן צָרַךְ מֵימַר (לֹא תְאַחֵר לְשַׁלְּמוֹ וְלֹא אֶת חֲלִיפָּיו.) [וְהָיָה בְךָ חֵטְא. בְּךָ וְלֹא בְקֶרְבָּנְךָ חֵטְא.] מוֹצָא שְׂפָתֶיךָ תִּשְׁמוֹר וְעָשִׂיתָ. תִּשְׁמוֹר וְעָשִׂיתָ. לְהַזְהִיר בֵּית דִּין שֶׁעַיי עֲשׂוּךְ. רַבָּנִן דְּקַיְסָרִין בְּשֵׁם רִבִּי אָבוּנָא. מִיכָּן לְמַשְׁכּוֹן. כַּאֲשֶׁר נָדַרְתָּ לַיי אֱלֹהֶיךָ נְדָבָה. וְיֵשׁ נֶדֶר קְרוּי נְדָבָה. אֶלָּא לְחַייֵב עַל כָּל נֶדֶר וְנֶדֶר וְעַל כָּל נְדָבָה וּנְדָבָה. אֵי זֶהוּ נֶדֶר שֶׁאָמְרוּ. הָאוֹמֵר. הֲרֵי עָלַי עוֹלָה. אֵי זֶהוּ נְדָבָה שֶׁאָמְרוּ. הָאוֹמֵר. הֲרֵי זוֹ עוֹלָה. רִבִּי חָמָא חַבְרֵיהוֹן דְּרַבָּנִן בָּעֵי. אָמַר. הֲרֵי עָלַי. וְחָזַר וְאָמַר. הֲרֵי זוֹ. רִבִּי חִינְנָא בָּעֵי. לֹא מִסְתַּבְּרָא דִּי לֹא אָמַר. הֲרֵי זוֹ. וְחָזַר וְאָמַר. הֲרֵי עָלַי. אִיסּוּר חָמוּר חָל עַל אִיסּוּר קַל. אֵין אִיסּוּר קַל חָל עַל אִיסּוּר חָמוּר.

הוֹסִיפוּ עָלֶיהָן שְׁכַר בָּתִּים וּתְרוּמַת שְׁקָלִים. שְׁכַר בָּתִּים. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. וְהוּא שֶׁאָמַר. שָׁנָה זוֹ. אֲבָל אִם אָמַר. שָׁנָה אַחַת. נוֹתֵן מֵעֵת לָעֵת. וּתְרוּמַת שְׁקָלִים. כַּהִיא דְאָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר יִצְחָק. כַּתְּחִילָּתָהּ. וַיְהִי בַּחוֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בַּשָּׁנָה הַשֵּׁינִית בְּאֶחָד לַחוֹדֶשׁ הוּקַם הַמִּשְׁכָּן. וְתַנֵּי עָלָהּ. בַּיּוֹם שֶׁהוּקַם הַמִּשְׁכָּן בּוֹ בַיּוֹם נִתְרוֹמָה הַתְּרוּמָה. רִבִּי טַבִּי רִבִּי יאשַׁיְהוּ בְּשֵׁם כַּהֲנָא. נֶאֱמַר כָּאן חָדְשֵׁי וְנֶאֱמַר לְהַלָּן חָדְשֵׁי. מַה חָדְשֵׁי שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן אֵין מוֹנִין אֶלָּא מִנִּיסָן אַף חָדְשֵׁי שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן אֵין מוֹנִין אֶלָּא מִנִּיסָן. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. שְׁבַח רִבִּי טַבִּי רֹאשָׁהּ וְאָמַר

סוֹפָא. דִּלְמָא כֵן כַּהֲדָא דְתַנֵּי. זֹאת עוֹלַת חוֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ. יָכוֹל יְהֵא תוֹרֵם בְּכָל חוֹדֶשׁ וָחוֹדֶשׁ. תַּלְמוּד לוֹמַר בְּחָדְשׁוֹ לְחָדְשֵׁי. בְּחוֹדֶשׁ אֶחָד הוּא תוֹרֵם לְכָל חוֹדְשֵׁי הַשָּׁנָה. יָכוֹל בְּאֵיזֶה חוֹדֶשׁ שֶׁיִּרְצֶה. נֶאֱמַר כָּאן חָדְשֵׁי וְנֶאֱמַר לְהַלָּן חָדְשֵׁי. מַה חָדְשֵׁי שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן אֵין מוֹנִין אֶלָּא מִנִּיסָן אַף חָדְשֵׁי שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן אֵין מוֹנִין אֶלָּא מִנִּיסָן.

תַּמָּן תַּנִּינָן. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. בְּאֶחָד בֶּאֱלוּל רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְמַעְשַׂר בְּהֵמָה. בֵּן עַזַּאי אוֹמֵר הָאֱלוּלִיִּים מִתְעַשְּׂרִין בִּפְנֵי עַצְמָן. אָמַר רַב חוּנָה. טַעֲמֵיהּ דְּרִבִּי מֵאִיר. עַד כָּאן הֵן מִתְמַצּוֹת לֵילֵד מִן הַיִּשָּׁנוֹת. מֵיכָאן וְהֵילַךְ הֵן מַתְחִילוֹת לֵילֵד מִן הַחֲדָשׁוֹת. רִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רַב חוּנָה. טַעֲמֵיהּ דְּרִבִּי לְעָזָר וְרִבִּי שִׁמְעוֹן. לְבָשׁוּ כָרִים הַצֹּאן אֵילוּ הַבְּכִירוֹת. וַעֲמָקִים יַעַטְפוּ בָר אֵילוּ הָאֲפֵילוֹת. יִתְרוֹעָעוּ אַף יָשִׁירוּ. אֵילוּ וְאֵילוּ נִכְנָסִין לַדִּיר לְהִתְעַשֵּׂר. אָמַר בֶּן עַזַּאי. הוֹאִיל וְאֵילוּ אוֹמְרִים כָּךְ וְאֵילוּ אוֹמְרִים כָּךְ יְהוּ הָאֱלוּלִיִּים מִתְעַשְּׂרִין בִּפְנֵי עַצְמָן. הָא כֵיצַד. נוֹלַד לוֹ חֲמִשָּׁה בְאַב וַחֲמִשָּׁה בֶּאֱלוּל וַחֲמִשָּׁה בְתִשְׁרֵי אֵינָן מִצְטָרְפִין. נוֹלַד לוֹ חֲמִשָּׁה בְאַב וַחֲמִשָּׁה בְתִשְׁרֵי הֲרֵי אֵילוּ מִצְטָרְפִין. [זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁבֶּן עַזַּאי חָבֵר וְתַלְמִיד הָיָה לוֹ לְרִבִּי עֲקִיבָא] וּבֶן עַזַּאי מַכְרִיעַ עַל דִּבְרֵי תַלְמִידָיו. רִבִּי יִרְמְיָה רִבִּי מַיְּישָׁא בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק. שֶׁכֵּן נֶחְלְקוּ עֶלֶיהָ אָבוֹת הָעוֹלָם. מֵאן אִינּוּן אָבוֹת הָעוֹלָם. תַּנָּא רִבִּי יוֹנָה קוֹמֵי רִבִּי יִרְמְיָה. רִבִּי יִשְׁמָעֵאל וְרִבִּי עֲקִיבָה. זֹאת אוֹמֶרֶת. בֶּן עַזַּאי תַּלְמִיד וְחָבֵר הָיָה לְרִבִּי עֲקִיבָה. אֵין תֵּימַר רַבֵּיהּ. אִית בַּר נַשׁ אָמַר לְרַבֵּיהּ. [הוֹאִיל וְאֵלּוּ אָמַר כֵּן וְאֵלּוּ אָמַר כֵּן. רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק שָׁמַע לְהּ מִן הָדָא. אָמַר לוֹ בֶּן עַזַּאי. עַל הַחֲלוּקִין אֲנוּ מִצְטָעֲרִין אֶלָּא שֶׁבָּאתָ לַחֲלוֹק עָלֵינוּ אֶת הַשָּׁוִין. זֹאת אוֹמֶרֶת. בֶּן עַזַּאי חָבֵר וְתַלְמִיד הָיָה לְרִבִּי עֲקִיבָא. אֵין תֵּימַר רַבֵּיהּ. אִית בַּר נַשׁ אָמַר לְרַבֵּיהּ.] אֶלָּא שֶׁבָּאתָה לַחֲלוֹק כול׳.

תַּמָּן תַּנִּינָן. מֵאֶחָד בְּתִשְׁרֵי עַד עֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה בֶּאֱלוּל הֲרֵי אֵילוּ מִצְטָרְפִין. חֲמִשָּׁה לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה וַחֲמִשָּׁה לְאַחַר רֹאשׁ הַשָּׁנָה אֵינָן מִצְטָרְפִין. חֲמִשָּׁה לִפְנֵי הַגּוֹרָן וַחֲמִשָּׁה לְאַחַר הַגּוֹרָן הֲרֵי אֵילוּ מִצְטָרְפִין. אִם כֵּן לָמָּה אָמְרוּ. שְׁלֹשׁ גָּרְנוֹת לְמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה. שֶׁעַד שֶׁלֹּא תַּגִּיעַ הַגּוֹרָן מוּתָּר לִמְכּוֹר וְלִשְׁחוֹט. הִגִּיעָה הַגּוֹרָן לֹא יִשְׁחוֹט. וְאִם שָׁחַט פָּטוּר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. זֹאת אוֹמֶרֶת. מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה לֹא עָשׂוּ אוֹתוֹ לֹא כְחֻנָּט וְלֹא כִשְׁלִישׁ. אֵין תֵּימַר כְּחֻנָּט. נִיתְנֵי כָּל הַמְעוּבָּרִים מֵעֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה בֶּאֱלוּל. אֵין תֵּימַר כִּשְׁלִישׁ. נִיתְנֵי כָּל הַנּוֹלָדִים עַד עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם בּוֹ. רִבִּי שַׁמַּי בְּשֵׁם רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה. כִּשְׁלִישׁ עָשׂוּ אוֹתוֹ. כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר. מְחוֹסֵר זְמַן נִכְנָס לַדִּיר לְהִתְעַשֵּׂר. קֻם רִבִּי מָנָא עִם רִבִּי שַׁמַּי. אָמַר לֵיהּ. אַתָּה אָמַרְתָּ הָדָא מִילְּתָא. וְהָא תַנִּינָן. בֶּן עַזַּאי אוֹמֵר. הָאֱלוּלִיִּים מַתְעַשְּׂרִין בִּפְנֵי עַצְמָן. לֹא אֲפִילּוּ נוֹלַד עַד עֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה בֶּאֱלוּל. אִית לָךְ מֵימַר בֶּן עַזַּאי כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. לֹא כְרַבָּנָן הוּא. כְּמַה דְאַתְּ

אָמַר עַל דְּרַבָּנִן. מַנִּיחָן וּמְעַשְּׂרָן לַשָּׁנָה הַבָּאָה וְהֵן מִתְעַשְּׂרִין עִם בְּנֵי שְׁנָתָן. כֵּן אַתְּ אָמַר עַל דְּבָן עַזַּאי. מַנִּיחָן לַגּוֹרֶן הַבָּא וְהֵן מִתְעַשְּׂרִין עִם בְּנֵי אֱלוּל. אָמַר רַב חוּנָה. זֹאת אוֹמֶרֶת. יָמִים שֶׁהַבְּכוֹר מְחוּסַּר זְמַן בָּהֶן עוֹלִין לוֹ מִתּוֹךְ שְׁנָתוֹ. אָמַר רִבִּי מָנָא. רִבִּי יוֹנָה אַבָּא שְׁמַע לָהּ מִן הָדָא. כָּל הַבְּכוֹר אֲשֶׁר יִוָּלֵד בִּבְקָרְךָ וּבְצֹאנְךָ הַזָּכָר תַּקְדִּישׁ לַיי אֱלֹהֶיךָ. הָכֵי נְצַד. מִשְׁעַת לֵידָתוֹ אַתְּ מוֹנֶה לוֹ שָׁנָה.

הלכה ב

משנה: בְּאֶחָד בְּתִשְׁרֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה לַשָּׁנִים וְלַשְּׁמִיטִּין וְלַיּוֹבֵילוֹת וְלַנְּטִיעָה וְלַיְרָקוֹת. בְּאֶחָד בִּשְׁבָט רֹאשׁ הַשָּׁנָה לָאִילָן כְּדִבְרֵי בֵית שַׁמַּאי. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ׃

הלכה: שְׁנִים מְנַיִין. כָּתוּב אֶחָד אוֹמֵר וְחַג הָאָסִיף בְּצֵאת הַשָּׁנָה וְכָתוּב אַחֵר אוֹמֵר וְחַג הָאָסִיף תְּקוּפַת הַשָּׁנָה. אֵי זֶהוּ חוֹדֶשׁ שֶׁיֵּשׁ בּוֹ חַג וּתְקוּפָה וְאָסִיף וְשָׁנָה יוֹצֵא בוֹ. אֵי זֶה זֶה. זֶה תִשְׁרֵי. אֵין תֵּימַר טֵבֵת. אִית בָּהּ תְּקוּפָה וְלֵית בֵּיהּ חַג וְאָסִיף. אֵין תֵּימַר נִיסָן. אִית בֵּיהּ תְּקוּפָה וְחַג וְלֵית בֵּיהּ אָסִיף. אֵין תֵּימַר תַּמּוּז. אִית בֵּיהּ תְּקוּפָה וְאָסִיף וְלֵית בֵּיהּ חַג. וְאֵי זֶה זֶה. זֶה תִשְׁרֵי. אָמְרִין חֲבֵרַיָּיא קוֹמֵי רִבִּי יוֹנָה. וְיֵהֵא תַּמּוּז. אָמַר לוֹן. כָּתוּב בַּחוֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וְאַתּוֹן אָמְרִין הָכֵין. אָמְרִין לֵיהּ. וְיֵהֵא תַּמּוּז. אָמַר לוֹן. מִיכָּן וְהֵילַךְ עַל שְׁמוֹת חֳדָשִׁים אַתֶּם רַבִּים עָלַי. דְּאָמַר רִבִּי חֲנִינָה. שְׁמוֹת חֳדָשִׁים עָלוּ בְיָדָם מִבָּבֶל. בָּרִאשׁוֹנָה בְּיֶרַח הָאֵיתָנִים. שֶׁבּוֹ נוֹלְדוּ אָבוֹת מֵתוּ אָבוֹת נִפְקְדוּ אִימָּהוֹת. בָּרִאשׁוֹנָה בְּיֶרַח בּוּל. שֶׁבּוֹ הֶעֱלָה נוֹבַל וְהָאָרֶץ עֲשׂוּיָה בּוּלוֹת בּוּלוֹת. שֶׁבּוֹ בוֹלְלִים לַבְּהֵמָה מִתּוֹךְ הַבַּיִת. בָּרִאשׁוֹנָה בְּיֶרַח זִיו. שֶׁבּוֹ זִיווּ שֶׁלְּעוֹלָם. הַצָּמְחִים נִיכָּרִין וְהָאִילָנוֹת נִיכָּרִין. מִיכָּן וְהֵילַךְ וְיָהִי בְּחוֹדֶשׁ נִיסָן שְׁנַת עֶשְׂרִים. וַיְהִי בְּחוֹדֶשׁ כִּסְלֵיו שְׁנַת עֶשְׂרִים. בַּחוֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי הוּא חוֹדֶשׁ טֵבֵת. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. אַף שְׁמוֹת הַמַּלְאָכִים עָלוּ בְיָדָן מִבָּבֶל. בָּרִאשׁוֹנָה וַיַּעַף אֵלַי אֶחָד מִן הַשְּׂרָפִים. שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ. מִיכָּן וְהֵילַךְ וְהָאִישׁ גַּבְרִיאֵל. כִּי אִם מִיכָאֵל שַׂרְכֶם.

לַשְּׁמִיטִּים מְנַיִין. מִקֵּץ שֶׁבַע שָׁנִים תַּעֲשֶׂה שְׁמִיטָּה. מַה שָׁנִים מִתִּשְׁרֵי אַף שְׁמִיטִּים מִתִּשְׁרֵי. לְיוֹבִילוֹת מְנַיִין. וְסָפַרְתָּ לְךָ שֶׁבַע שַׁבְּתוֹת שָׁנִים שֶׁבַע שָׁנִים שֶׁבַע פְּעָמִים. מַה שָׁנִים וּשְׁמִיטִּין מִתִּשְׁרֵי אַף יוֹבִילוֹת מִתִּשְׁרֵי. הָתִיבוֹן. וְהָכְתִיב וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפַר תְּרוּעָה בַּחוֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וגו׳. רִבִּי יוֹנָה וְרִבִּי יוֹסֵה תְּרֵיהוֹן בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק. כְּדֵי שֶׁיְּהוּ כָּל חָדְשֵׁי הַשָּׁנָה שָׁוִין לֹא יְהֵא חוֹדֶשׁ אֶחָד נֶחֱלָק לִשְׁתֵּי שָׁנִים. הָתִיבוֹן. וְהַתַּנִּינָן. בְּאֶחָד בִּשְׁבָט רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְאִילָן. כְּדִבְרֵי בֵית שַׁמַּי. בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ. הֲרֵי אֵין כָּל חָדְשֵׁי הַשָּׁנָה שָׁוִין. וְחוֹדֶשׁ אֶחָד נֶחֱלָק לִשְׁתֵּי שָׁנִים.

כֵּיצַד לִנְטִיעָה. תַּנֵּי. הַנּוֹטֵעַ וְהַמַּבְרִיךְ וְהַמַּרְכִּיב שְׁלֹשִׁים יוֹם לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה. וְעָלְתָה לוֹ שָׁנָה שְׁלֵימָה. מוּתָּר לְקַיְּמוֹ בַּשְּׁבִיעִית. פָּחוּת מִשְּׁלֹשִׁים יוֹם לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה. וְלֹא

עָלְתָה לוֹ שָׁנָה שְׁלִימָה. אָסוּר לְקַיְימָן בַּשְּׁבִיעִית. אֲבָל אָמְרוּ. פֵּירוֹת נְטִיעָה זוֹ אֲסוּרִין עַד חֲמִשָּׁה עָשָׂר בִּשְׁבָט. מַה טַעֲמָא. רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. וּבַשָּׁנָה [הָרְבִיעִית.] מַה אַתְּ שְׁמַע מִינָּהּ. אָמַר רִבִּי זְעוּרָא. שָׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם עֲרֵילִים לֹא יֵאָכֵל וּבַשָּׁנָה. אָמַר רִבִּי בָּא בַּר מָמָל קוֹמֵי רִבִּי זְעוּרָה. נִרְאִים דְּבָרִים בְּשֶׁנְּטָעוֹ שְׁלֹשִׁים יוֹם לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה. אֲבָל אִם נְטָעוֹ פָּחוּת מִשְּׁלֹשִׁים יוֹם לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה. אִיתָא חֲמִי. שָׁנָה שְׁלִימָה לֹא עָלְתָה לוֹ. וְאַתְּ אָמַר הָכֵין. אָמַר לֵיהּ. וְאֵין כֵּינִי וַאֲפִילּוּ נְטָעוֹ שְׁלֹשִׁים יוֹם לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה יְהֵא אָסוּר עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם לִפְנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה. מַאי כְדוֹן. אָמַר רִבִּי מָנָא. מִכֵּיוָן שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּתוֹךְ שְׁנָתוֹ שֶׁל אִילָן מַשְׁלִים שְׁנָתוֹ.

כֵּיצַד לִירָקוֹת. לְקֵט מִמֶּנּוּ יִשְׂרָאֵל עֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה עַד שֶׁלֹּא חֲשֵׁיכָה וְגוֹי מִשֶּׁחֲשֵׁיכָה. מֵעַשֵּׂר מִזֶּה בְּפְנֵי עַצְמוֹ [וּמִזֶּה בְּפְנֵי עַצְמוֹ].

רִבִּי זְעוּרָה רִבִּי אִילָא רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. [חַד אָמַר]. כְּבָר יָצְאוּ רוֹב גִּשְׁמֵי שָׁנָה כּוּלָּהּ וּכְבָר רוּבָּהּ שֶׁלְּתְקוּפָּה מִבַּחוּץ. וְחוֹרָנָה אָמַר. עַד כָּאן הֵן חַיִּין מִמֵּי הַשָּׁנָה שֶׁעָבְרָה. מִיכָּן וְהֵילַךְ הֵן חַיִּין מִמֵּי הַשָּׁנָה הַבָּאָה. וְלָא יָדְעִין מָאן אָמַר דָּא וּמָאן אָמַר דָּא. מִן מַה דְאָמַר רִבִּי יָסָא רִבִּי אִילָא רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. כְּבָר יָצְאוּ רוֹב גִּשְׁמֵי הַשָּׁנָה כּוּלָּהּ וּכְבָר רוֹב הַתְּקוּפָּה מִבַּחוּץ. הֲוֵי. רִבִּי זְעוּרָה דּוּ אָמַר. עַד כָּאן הֵן חַיִּין מִמֵּי שָׁנָה שֶׁעָבְרָה. מִיכָּן וְהֵילַךְ הֵן חַיִּין מִמֵּי הַשָּׁנָה הַבָּאָה. מַעֲשֶׂה בְרִבִּי עֲקִיבָה שֶׁלִּקֵּט אֶתְרוֹג וְנָתַן עָלָיו חוּמְרֵי בֵית שַׁמַּי וְחוּמְרֵי בֵית הִלֵּל. וְלָמָּה לִי אֶתְרוֹג. אֲפִילּוּ שְׁאָר כָּל הָאִילָן. תַּנֵּי. כְּחוּמְרֵי רַבָּן גַּמְלִיאֵל וּכְחוּמְרֵי רִבִּי אֱלִיעֶזֶר. רַבָּן גַּמְלִיאֵל וְרִבִּי לְיעֶזֶר עַל דְּבֵית הִלֵּל אִינּוּן הֲווּי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה בֵּירִבִּי בּוּן. תִּיפְתַּר שֶׁחָנַט קוֹדֶם לַחֲמִשָּׁה עָשָׂר בִּשְׁבָט שֶׁל שְׁנִיָּיה וְנִכְנְסָה שְׁלִישִׁית. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל עִישּׂוּרֵי עָנִי. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי לְיעֶזֶר עִישּׂוּרֵי שֵׁינִי. מָה עָשָׂה. קָרָא שֵׁם עַל מַעֲשֵׂר שֶׁבּוֹ וּפְדָיָיו וּנְתָנוֹ לְעָנִי.

הלכה ג

משנה: בְּאַרְבָּעָה פְּרָקִים הָעוֹלָם נִידּוֹן בַּפֶּסַח עַל הַתְּבוּאָה. בָּעֲצֶרֶת עַל פֵּרוֹת הָאִילָן. וּבְרֹאשׁ הַשָּׁנָה כָּל בָּאֵי הָעוֹלָם עוֹבְרִין לְפָנָיו כִּבְנֵי מָרוֹן שֶׁנֶּאֱמַר הַיּוֹצֵר יַחַד לִבָּם הַמֵּבִין אֶל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם. וּבֶחָג נִדּוֹנִין עַל הַמָּיִם׃

הלכה: אֵית תַּנֵּיי תַנֵּי. כּוּלְּהוֹן נִידּוֹנִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וּגְזַר דִּינוֹ שֶׁלְּכָל אֶחָד וְאֶחָד מִתְחַתֵּם בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה. אֵית תַּנֵּיי תַנֵּי. כּוּלְּהוֹן נִידּוֹנִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וּגְזַר דִּינוֹ שֶׁלְּכָל אֶחָד וְאֶחָד מִתְחַתֵּם בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים. אֵית תַּנֵּיי תַנֵּי. כּוּלְּהוֹן נִידּוֹנִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וּגְזַר דִּינוֹ שֶׁלְּכָל אֶחָד וְאֶחָד מִתְחַתֵּם בִּזְמַנּוֹ. אֵית תַּנֵּיי תַנֵּי. כָּל אֶחָד וְאֶחָד נִידּוֹן בִּזְמַנּוֹ וּגְזַר דִּינוֹ שֶׁלְּכָל אֶחָד וְאֶחָד מִתְחַתֵּם בִּזְמַנּוֹ. מַתְנִיתָא כְּמָאן דְּאָמַר. כּוּלְּהוֹן נִידּוֹנִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וּגְזַר דִּינוֹ שֶׁלְּכָל

אֶחָד וְאֶחָד מִתְחַתֵּם בִּזְמַנּוֹ. דְּתַנְיָנָן וּבָחָג נִידּוֹנִין עַל הַמַּיִם. מִלְּתֵיהּ דְּרַב אָמְרָה. כּוּלְּהוֹן נִידּוֹנִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וּגְזַר דִּינוֹ שֶׁלְּאֶחָד מֵהֶן מִתְחַתֵּם בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה. דְּתַנֵּי בַּתְקִיעָתָא דְּרַב. זֶה הַיּוֹם תְּחִילַת מַעֲשֶׂיךָ. זִכָּרוֹן לְיוֹם רִאשׁוֹן. כִּי חוֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב. וְעַל הַמִּדִּינוֹת בּוֹ יֵיאָמֵר. אֵי זוֹ לַחֶרֶב וְאֵי זוֹ לָרָעָב וְאֵי זוֹ לַשּׁוֹבַע. וּבְרִיּוֹת בּוֹ יִפָּקֵדוּ. לְהַזְכִּירָם לַחַיִּים וְלַמָּוֶת. וּדְלֹא כְרִבִּי יוֹסֵה. דְּרִבִּי יוֹסֵי אָמַר. יָחִיד נִידּוֹן בְּכָל שָׁעָה. מַה טַּעַם. וַתִּפְקְדֶנּוּ לִבְקָרִים לִרְגָעִים תִּבְחָנֶנּוּ. וַתִּפְקְדֶנּוּ לִבְקָרִים זוֹ פַּרְנָסָתוֹ. לִרְגָעִים תִּבְחָנֶנּוּ זוֹ אֲכִילָתוֹ. רִבִּי יִצְחָק רֹבָה בְשֵׁם רִבִּי. מֶלֶךְ וְצִיבּוּר נִידּוֹנִין בְּכָל יוֹם. מַה טַּעַם. לַעֲשׂוֹת מִשְׁפַּט עַבְדּוֹ וּמִשְׁפַּט עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ. אָמַר רִבִּי לֵוִי. וְהוּא יִשְׁפּוֹט תֵּבֵל בְּצֶדֶק יָדִין לְאֻמִּים בְּמֵישָׁרִים. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא דָּן אֶת יִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם בְּשָׁעָה שֶׁהֵן עֲסוּקִין בְּמִצוֹת וְאֶת הָאוּמּוֹת בַּלַּיְלָה בְּשָׁעָה שֶׁהֵן בְּטֵילִין מִן הָעֲבֵירוֹת. שְׁמוּאֵל אָמַר. מִי שֶׁהוּא דָן אֶת יִשְׂרָאֵל דָּן אֶת הָאוּמּוֹת. מַה מְקַיֵּים שְׁמוּאֵל יָדִין לְאוּמִּים בְּמֵישָׁרִים. דָּנָן כְּכִשִּׁירִים שֶׁבָּהֶן. מַזְכִּיר לָהֶם מַעֲשֶׂה יִתְרוֹ. מַזְכִּיר לָהֶן מַעֲשֶׂה רָחָב הַזּוֹנָה.

רִבִּי חִיָּיה בַּר בָּא בָּעֵי. תְּבוּאָה שֶׁלָּקְתָה בְּעֶרֶב הַפֶּסַח מֵאֵי זֶה דִּין לוֹקָה. אֵין תֵּימַר מִשַּׁתָּא דַּעֲלַת. עַד כְּדוֹן לָא עֲלַת. אֵין תֵּימַר מִשַּׁתָּא דְּנַפְקַת. הָכֵן הֲווֹת מוּרְכָה כָּל שַׁתָּא מַלְקֵי כְדוֹן. אֵילּוּ שֶׁמֵּתִים מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְעַד יוֹם הַכִּיפּוּרִים מֵאֵי זֶה דִּין הֵם מֵתִים. אֵין תֵּימַר מִשַּׁתָּא דַּעֲלַת. עַד כְּדוֹן לָא עֲלַת. אֵין תֵּימַר מִשַּׁתָּא דְּנַפְקָא. הָכֵן הֲווֹן מוּרְכִין כָּל שַׁתָּא מֻמּוֹת כְּדוֹן. וְלָא שְׁמִיעַ דַּאֲמַר רִבִּי קְרוּסְפָּא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. שָׁלֹשׁ פִּינְקַסְיוֹת הֵם. אַחַת שֶׁלְּצַדִּיקִים גְּמוּרִין. וְאַחַת שֶׁלִּרְשָׁעִים גְּמוּרִין. וְאַחַת שֶׁלְּבֵינוֹנִיִּים. זֶה שֶׁלְּצַדִּיקִים גְּמוּרִין כְּבָר נָטְלוּ (איפיכי) [איפופסי] שֶׁל חַיִּים מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה. זֶה שֶׁלִּרְשָׁעִים גְּמוּרִין כְּבָר נָטְלוּ אֵיפּוֹפִּיס שֶׁלָּהֶן מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה. שֶׁלְּבֵינוֹנִיִּים כְּבָר נִיתַּן לָהֶן עֲשֶׂרֶת יְמֵי תְשׁוּבָה שֶׁבֵּין רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְיוֹם הַכִּיפּוּרִים. אִם עָשׂוּ תְשׁוּבָה נִכְתָּבִין עִם הַצַּדִּיקִים. וְאִם לָאו נִכְתָּבִין עִם הָרְשָׁעִים. מַה טַּעַם. יִמָּחוּ מִסֵּפֶר אֵילּוּ הָרְשָׁעִים. חַיִּים אֵילּוּ הַצַּדִּיקִים. וְעִם צַדִּיקִים אַל יִכָּתֵבוּ אֵילּוּ הַבֵּינוֹנִיִּים.

רִבִּי חֲנַנְיָה חַבְרֵהוֹן דְּרַבָּנָן בָּעֵי. וְאֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רוֹאֶה אֶת הַנּוֹלָד. וְלֹא שְׁמִיעַ דְּאָמַר רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. אֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא דָּן אֶת הָאָדָם אֶלָּא בְּשָׁעָה שֶׁהוּא עוֹמֵד בָּהּ. מַה טַּעֲמָא. אַל תִּירְאִי כִּי שָׁמַע אֱלֹהִים אֶל קוֹל הַנַּעַר בַּאֲשֶׁר הוּא שָׁם. אָמַר רִבִּי לֵוִי. כָּתוּב לֹא יְתַיְצְבוּ הוֹלְלִים לְנֶגֶד עֵינֶיךָ. לָמָּה. [שֶׁ]שָּׁנֵאתָ כָּל פֹּעֲלֵי [אָוֶן]. דָּרַשׁ רִבִּי יְשׁוֹשָׁכָר דְּכְפַר מֶנְדִּי. כִּי הוּא יָדַע מְתֵּי שָׁוְא וַיַּרְא אָוֶן וְלֹא יִתְבּוֹנָן. אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. אִם זַךְ וְיָשָׁר הָיְיתָה אֵין כָּתוּב כָּאן. אֶלָּא אִם זַךְ וְיָשָׁר אָתָּה. אָמַר רִבִּי חִיָּיה בַּר בָּא. זַרְזִיר מָתְנַיִם אוֹ תָיִשׁ וּמֶלֶךְ אַל קוּם עִמּוֹ. בְּנוֹהֵג שְׁבָּעוֹלָם זֶה מְבַקֵּשׁ לְנַצֵּחַ זַרְזִירוֹ וְזֶה מְבַקֵּשׁ

לְנַצֵּחַ זַרְזִירוּ. אֲבָל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֵינוֹ כֵן אֶלָּא וּמֶלֶךְ אַל קוּם עִמּוֹ. לֹא בָעֵי תָּקוּם עַל דִּידֵיהּ. [כִּי] לֹא לָנֶצַח יָרִיב. לֹא לְנָצוֹחַ יָרִיב.

אָמַר רִבִּי לָעְזָר. פָּרָא בַּסִילֵיוֹס אוֹ נוֹמוֹס אַוגְרִיפִּיס. בְּנוֹהֶג שֶׁבָּעוֹלָם מֶלֶךְ בָּשָׂר וְדָם גּוֹזֵר גְּזֵירָה. רָצָה מְקַיְּימָהּ. רָצוֹ אֲחֵרִים מְקַיְּימִים אוֹתָהּ. אֲבָל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֵינוֹ כֵן אֶלָּא גוֹזֵר גְּזֵירָה וּמְקַיְּימָהּ תְּחִילָּה. מַה טַעַם. וְשָׁמְרוּ אֶת מִשְׁמַרְתִּי אֲנִי יְי. אֲנִי הוּא שֶׁשִּׁימַרְתִּי מִצְוָתֶיהָ שֶׁלַּתּוֹרָה תְּחִילָּה. אָמַר רִבִּי סִימוֹן. כָּתוּב מִפְּנֵי שֵׂיבָה תָּקוּם וְהָדַרְתָּ פְּנֵי זָקֵן וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְי אֲנִי הוּא שֶׁקִּיְּימְתִּי עֲמִידַת זָקֵן תְּחִילָּה. אָמַר רִבִּי סִימוֹן. כְּתִיב כִּי מִי גּוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר לוֹ חוּקִים וּמִשְׁפָּטִים צַדִּיקִם וגו'. רִבִּי חָמָא בֵּירִבִּי חֲנִינָה וְרִבִּי הוֹשַׁעְיָה. חַד אָמַר. אֵי זוֹ אוּמָּה כְּאוּמָּה הַזֹּאת. בְּנוֹהֶג שֶׁבָּעוֹלָם אָדָם יוֹדֵעַ שֶׁיֵּשׁ לוֹ דִּין לוֹבֵשׁ שְׁחוֹרִים וּמִתְעַטֵּף שְׁחוֹרִים. וּמְגַדֵּל זְקָנוֹ. שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ הֵיאַךְ דִּינוֹ יוֹצֵא. אֲבָל יִשְׂרָאֵל אֵינוֹ כֵן. אֶלָּא לוֹבְשִׁים לְבָנִים וּמִתְעַטְּפִין לְבָנִים וּמְגַלְּחִין זְקָנָם וְאוֹכְלִין וְשׁוֹתִין וּשְׂמֵחִים. יוֹדְעִין שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה לָהֶן נִיסִּים. וְחוֹרָנָה אָמַר. אֵי זוֹ אוּמָּה כְּאוּמָּה הַזֹּאת בְּנוֹהֶג שֶׁבָּעוֹלָם הַשִׁלְטוֹן אוֹמֵר. הַדִּין הַיּוֹם. וְהַלֵּיסְטִיס אוֹמֵר. לְמָחָר הַדִּין. לְמִי שׁוֹמְעִין. לֹא לַשִׁלְטוֹן. אֲבָל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֵינוֹ כֵן. אָמְרוּ בֵית דִּין. הַיּוֹם רֹאשׁ הַשָּׁנָה. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹמֵר לְמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת. הֵעָמִידוּ בִימָה [יַעַמְדוּ סַנֵיגוֹרִין יַעַמְדוּ קַטֵיגוֹרִין. שֶׁאָמְרוּ בָנַי. הַיּוֹם רֹאשׁ הַשָּׁנָה.] נִמְלְכוּ בֵית דִּין לְעָבְרָהּ לְמָחָר. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹמֵר לְמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת. הֵעָבִירוּ בִימָה לְמָחָר. יַעַבְרוּ סַנֵיגוֹרִין יַעַבְרוּ קַטֵיגוֹרִין. שֶׁנִּמְלְכוּ בָנַיי לְעָבְרָהּ לְמָחָר. מַה טַעַם. כִּי חוֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב. אִם אֵינוֹ חוֹק לְיִשְׂרָאֵל כְּבֵיכוֹל אֵינוֹ מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב. רִבִּי קִרִיסְפָּא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. לְשֶׁעָבַר אֶלָּא מוֹעֲדֵי יְי. מִיכָּן וְאֵילַךְ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אוֹתָם. אָמַר רִבִּי אִילָּא. אִם קְרִיתֶם אוֹתָם הֵם מוֹעֲדַיי. וְאִם לָאו אֵינָן מוֹעֲדַיי. אָמַר רִבִּי סִימוֹן. כָּתוּב רַבּוֹת עָשִׂיתָ אַתָּה יְי אֱלֹהַיי נִפְלְאוֹתֶיךָ וּמַחְשְׁבוֹתֶיךָ אֵלֵינוּ. לְשֶׁעָבַר רַבּוֹת עָשִׂיתָ. מִיכָּן וְהֵילַךְ נִפְלְאוֹתֶיךָ וּמַחְשְׁבוֹתֶיךָ אֵלֵינוּ. אָמַר רִבִּי לֵוִי. לַמֶּלֶךְ שֶׁהָיָה לוֹ אוּרְלוֹגִין. כֵּיוָן שֶׁעָמַד בְּנוֹ מִסְרָהּ לוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה בַּר חֲנִינָה. לַמֶּלֶךְ שֶׁהָיָה לוֹ שׁוֹמֵרָה. כֵּיוָן שֶׁעָמַד בְּנוֹ מִסְרָהּ לוֹ. אָמַר רִבִּי אָחָא. לַמֶּלֶךְ שֶׁהָיָה לוֹ טַבַּעַת. כֵּיוָן שֶׁעָמַד בְּנוֹ מִסְרָהּ לוֹ. אָמַר רִבִּי חִייָה בַּר בָּא. לְנַגָּר שֶׁהָיוּ לוֹ כְּלֵי נַגָּרוּת. כֵּיוָן שֶׁעָמַד בְּנוֹ מִסְרָהּ לוֹ. אָמַר רִבִּי יִצְחָק. לַמֶּלֶךְ שֶׁהָיוּ לוֹ אוֹצָרוֹת כֵּיוָן שֶׁעָמַד בְּנוֹ מִסְרָם לוֹ. וְרַבָּנָן אָמְרֵי. לְרוֹפֵא שֶׁהָיָה לוֹ נַרְתִּיק שֶׁלִּרְפוּאוֹת. כֵּיוָן שֶׁעָמַד בְּנוֹ מִסְרָהּ לוֹ.

וּבְרֹאשׁ הַשָּׁנָה כָּל בָּאֵי הָעוֹלָם עוֹבְרִין לְפָנָיו כִּבְנוֹ מֵרוֹן. רִבִּי אָחָא אָמַר. כְּהֲדֵין דַּיְרִין. וְרַבָּנָן אָמְרֵי. כְּהָדָא (בֵּנוֹמוֹן) [במגנימן]. מַה טַעַם. הַיּוֹצֵר יַחַד לִבָּם הַמֵּבִין אֶל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם. אָמַר רִבִּי לֵוִי. הַיּוֹצֵר יַחַד לִבָּם כְּבָר הֵבִין אֶת כָּל מַעֲשֵׂיהֶם. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. בְּנוֹהֶג שֶׁבָּעוֹלָם

[מה] נוֹחַ לְיוֹצֵר הַזֶּה. לַעֲשׂוֹת מֵאָה קַנְקַנִּים אוֹ לְהִסְתַּכֵּל בָּהֶן. לֹא לְהִסְתַּכֵּל בָּהֶן. אָמַר רִבִּי בֶּרֶכְיָה. יוֹצְרָן רוֹצֶה שֶׁיְּהֵא לִיבָּן יָחִיד אֵלָיו. אָמַר רִבִּי אָבוּן. מִי שֶׁהוּא יָחִיד בְּעוֹלָמוֹ כְּבָר הֵבִין אֶת כָּל מַעֲשֵׂיהֶן.

וּבָחָג נִידּוֹנִין עַל הַמָּיִם. מַתְנִיתָא דְּרִבִּי עֲקִיבָה. דְּרִבִּי עֲקִיבָה אָמַר. נִיסּוּךְ הַמַּיִם דְּבַר תּוֹרָה. בַּשֵּׁינִי וְנִסְכֵּיהֶם. בַּשִּׁשִּׁי וּנְסָכָיהּ. בַּשְּׁבִיעִי כְּמִשְׁפָּטָם. מֵ"ם יו"ד מֵ"ם מַיִם. אָמְרָה הַתּוֹרָה. הֲבֵא שְׁעוֹרִים בִּיכּוּרִים בַּפֶּסַח שֶׁתִּתְבָּרֵךְ לְפָנֶיךָ הַתְּבוּאָה. הֲבֵא חִיטִּים בִּיכּוּרִים בָּעֲצֶרֶת שֶׁיִּתְבָּרְכוּ לְפָנֶיךָ פֵּירוֹת הָאִילָן. אֲמוֹר מֵעַתָּה. נִיסּוּךְ הַמַּיִם בְּחָג שֶׁיִּתְבָּרְכוּ לְפָנֶיךָ הַמַּיִם. תַּנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי. הֲרֵי שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל כְּשֵׁירִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְנִגְזְרוּ לָהֶם גְּשָׁמִים מְרוּבִּין וּבַסּוֹף חָטְאוּ. לְפַחוֹת מֵהֶן אֵי אֶיפְשַׁר [שֶׁכְּבָר נִגְזַר גְּזֵירָה.] מַה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה. מְפַזְּרָן לְיַמִּים וּלְמִדְבָּרוֹת וְלַנְּהָרוֹת כְּדֵי שֶׁלֹּא תֶּיהֶנֶה הָאָרֶץ מֵהֶן. מַה טַּעַם. לְהַמְטִיר עַל אֶרֶץ לֹא אִישׁ מִדְבָּר לֹא אָדָם בּוֹ. הֲרֵי שֶׁלֹּא הָיוּ יִשְׂרָאֵל כְּשֵׁירִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְנִגְזְרוּ לָהֶן גְּשָׁמִים מְעוּטִין וּבַסּוֹף עָשׂוּ תְּשׁוּבָה. לְהוֹסִיף עֲלֵיהֶן אֵי אֶיפְשַׁר [שֶׁכְּבָר נִגְזַר גְּזֵירָה.] מַה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה לָהֶן. מוֹרִידָן כְּדֵי הָאָרֶץ וּמַשִּׁיב עִמָּהֶן טְלָלִים וְרוּחוֹת כְּדֵי שֶׁתִּיהֶנֶה הָאָרֶץ מֵהֶן. מַה טַּעַם. תְּלָמֶיהָ רַוֵּה נַחֵת גְּדוּדֶיהָ בִּרְבִיבִים תְּמֹגְגֶנָּה צִמְחָהּ תְּבָרֵךְ. צִיָּה גַּם חוֹם יִגְזְלוּ מֵימֵי שֶׁלֶג שְׁאוֹל חָטְאוּ. עֲוֹנוֹת שֶׁעָשׂוּ יִשְׂרָאֵל בַּקַּיִץ גָּזְלוּ מֵהֶן מֵימֵי הַשֶּׁלֶג. כָּתוּב תָּמִיד עֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּהּ מֵרֵאשִׁית הַשָּׁנָה. כְּהָנָא אָמַר. מֵרֵשִׁית כְּתִיב. וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה. מַדָּוֶה לְהּ בְּרֹאשָׁהּ וִיהַב לְהּ אַחֲרִית טָבָא בְּסִיפָא.

הלכה ד

משנה: עַל שִׁשָּׁה חֲדָשִׁים הַשְּׁלוּחִין יוֹצְאִין. עַל נִיסָּן מִפְּנֵי הַפֶּסַח וְעַל אָב מִפְּנֵי הַתַּעֲנִית וְעַל אֱלוּל מִפְּנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְעַל תִּשְׁרֵי מִפְּנֵי תַקָּנַת הַמּוֹעָדוֹת וְעַל כִּסְלֵיו מִפְּנֵי חֲנוּכָּה וְעַל אֲדָר מִפְּנֵי הַפּוּרִים. וּכְשֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּים יוֹצְאִין אַף עַל אִיָּיר מִפְּנֵי פֶּסַח קָטָן:

הלכה: וְיֵצְאוּ אַף עַל הָעֲצֶרֶת. עֲצֶרֶת חֲתוּכָה הִיא. אַשְׁכָּחַת אָמַר. פְּעָמִים חֲמִשָּׁה פְּעָמִים שִׁשָּׁה פְּעָמִים שִׁבְעָה. שְׁלֹשִׁים חֲמִשָּׁה. כְּסִדְרָן שִׁשָּׁה. חֲסֵירִין שִׁבְעָה.

לֹא כְבָר יָצְאוּ בָאֱלוּל. אֶלָּא בְּגִין מוֹדָעָא דְאִיתְקַדַּשׁ יַרְחָא. אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. אֲנָא עָרֵיב לְאִילֵּין דְּאָזְלִין לְנְמוּרִין דְּלֵית חַד מִינְּהוֹן מַיְית מִי אָזֵל. תַּמָּן חָשִׁין לְצוֹמָא רָבָּה תְּרֵין יוֹמִין. אָמַר לוֹן רַב חִסְדָּא. לָמָּה אַתֶּם מַכְנִיסִין עַצְמְכֶם לִמְסִפֵּק הַזֶּה. חֲזָקָה שֶׁאֵין בֵּית דִּין מִתְעַצְּלִין בּוֹ. אָבוּהּ דְּרִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק חָשׁ עַל גַּרְמֵיהּ וְצָם תְּרֵין יוֹמִין. אַפְסַק כָּרוֹכֵיהּ וּדְמָךְ.

הלכה ה

משנה: עַל שְׁנֵי חֳדָשִׁים מְחַלְּלִין אֶת הַשַּׁבָּת עַל נִיסָן וְעַל תִּשְׁרֵי שֶׁבָּהֶן הַשְּׁלוּחִין יוֹצְאִין לְסוּרְיָא וּבָהֶן מְתַקְּנִין אֶת הַמּוֹעֲדוֹת. וּכְשֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּים מְחַלְּלִין אַף עַל כּוּלָּן מִפְּנֵי תַקָּנַת הַקָּרְבָּן: בֵּין שֶׁנִּרְאָה בַעֲלִיל בֵּין שֶׁלֹּא נִרְאָה בַעֲלִיל מְחַלְּלִין עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת: מַעֲשֶׂה שֶׁעָבְרוּ יוֹתֵר מֵאַרְבָּעִים זוּג וְעִיכְּבָן רִבִּי עֲקִיבָה בְלוּד. שָׁלַח לוֹ רַבָּן גַּמְלִיאֵל אִם מְעַכֵּב אַתָּה אֶת הָרַבִּים נִמְצֵאתָ מַכְשִׁלָן לֶעָתִיד לָבוֹא:

הלכה: מָהוּ בַעֲלִיל. מְפוּרָסָם. כְּמַה דְאַתְּ אָמַר כֶּסֶף צָרוּף בַּעֲלִיל לָאָרֶץ מְזוּקָּק שִׁבְעָתַיִים. מַעֲשֶׂה שֶׁעָבְרוּ יוֹתֵר מֵאַרְבָּעִים זוּג וְעִיכְּבָן רִבִּי עֲקִיבָה בְלוּד. מִפְּנֵי שֶׁהֵן אַרְבָּעִים זוּג. אֲבָל אִם הָיָה זוּג אֶחָד לֹא הָיָה מְעַכְּבוֹ.

שָׁלַח לוֹ רַבָּן גַּמְלִיאֵל אִם מְעַכֵּב אַתָּה אֶת הָרַבִּים נִמְצֵאתָ מַכְשִׁלָן לֶעָתִיד לָבֹא. לֹא נִמְצֵאתָ [מְעַכֵּב אֶת] הָרַבִּים מִלַּעֲשׂוֹת דְּבַר מִצְוָה. וְכָל הַמְעַכֵּב אֶת הָרַבִּים מִלַּעֲשׂוֹת דְּבַר מִצְוָה צָרִיךְ נִידּוּי. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה הַנָּחְתוֹם. חַס וְשָׁלוֹם. לֹא נִתְנַדָּה רִבִּי עֲקִיבָה. אֶלָּא רֹאשׁ גָּ[דֵ]ר הָיָה וְשָׁלַח רַבָּן גַּמְלִיאֵל וְהֶעֱבִירוֹ מֵרֹאשִׁיתוֹ.

הלכה ו

משנה: אָב וּבְנוֹ שֶׁרָאוּ אֶת הַחֹדֶשׁ יֵלְכוּ. לֹא שֶׁמִּצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה אֶלָּא שֶׁמָּא יִפָּסֵל אֶחָד מֵהֶן יִצְטָרֵף הַשֵּׁנִי עִם אַחֵר. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אָב וּבְנוֹ וְכָל הַקְּרוֹבִין כְּשֵׁירִין לְעֵדוּת הַחֹדֶשׁ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי מַעֲשֶׂה בְטוֹבִיָּה הָרוֹפֵא שֶׁרָאָה אֶת הַחֹדֶשׁ בִּירוּשָׁלַם הוּא וּבְנוֹ וְעַבְדּוֹ הַמְשׁוּחְרָר וְקִיבְּלוּ הַכֹּהֲנִים אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ וּפָסְלוּ אֶת עַבְדּוֹ. וּכְשֶׁבָּאוּ לְבֵית דִּין קִיבְּלוּ אוֹתוֹ וְאֶת עַבְדּוֹ וּפָסְלוּ אֶת בְּנוֹ:

הלכה: טַעֲמָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן כַּתְּחִילָּתָהּ. וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן הַחוֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים וגו׳.

קִיבְּלוּ הַכֹּהֲנִים אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ וּפָסְלוּ אֶת עַבְדּוֹ. מִשֵּׁם פְּסוּל. וּכְשֶׁבָּאוּ לְבֵית דִּין קִיבְּלוּ אוֹתוֹ [וְאֶת] עַבְדּוֹ וּפָסְלוּ אֶת בְּנוֹ. מִשֵּׁם קָרוֹב.

הלכה ז

משנה: אֵלּוּ הֵן הַפְּסוּלִין הַמְשַׁחֵק בַּקּוּבְיָא וְהַמַּלְוֶה בָּרִיבִּית וּמַפְרִיחֵי יוֹנִים וְסוֹחֲרֵי שְׁבִיעִית וַעֲבָדִים. זֶה הַכְּלָל כָּל עֵדוּת שֶׁאֵין הָאִשָּׁה כְּשֵׁירָה לָהּ אַף הֵן אֵינָן כְּשֵׁירִין:

הלכה: אֵילּוּ הֵם הַפְּסוּלִין. הַמְשַׁחֵק בַּקּוּבְיָא. זֶה הַמְשַׁחֵק בִּפְסֵיפְסִין. אֶחָד הַמְשַׁחֵק בִּפְסֵיפְסִין וְאֶחָד הַמְשַׁחֵק בְּקַלְיפֵּי אֱגוֹזִים וְרִימּוֹנִים. מֵאֵימָתַי מְקַבְּלִין אוֹתוֹ. מִשֶּׁיִּשְׁבּוֹר אֶת פְּסֵיפָסָיו וְיִבְדֹּק וְיַחֲזוֹר בּוֹ חֲזָרָה גְמוּרָה.

מַלְוֶה בָּרִיבִּית. זֶה שֶׁהוּא מַלְוֶה בָּרִיבִּית. מֵאֵימָתַי מְקַבְּלִין אוֹתָם. מִשֶּׁיִּקְרַע אֶת שְׁטָרוֹתָיו וְיִבָּדֵק וְיַחֲזוֹר חֲזָרָה גְּמוּרָה.

מַפְרִיחֵי יוֹנִים. זֶה שֶׁהוּא מַמְרֶה יוֹנִים. אֶחָד מַמְרֶה יוֹנִים וְאֶחָד מַמְרֶה שֶׁאָר בְּהֵמָה חַיָּה וָעוֹף. מֵאֵימָתַי מְקַבְּלִין אוֹתוֹ. מִשֶּׁיִּשְׁבּוֹר אֶת פְּגִימָיו וְיִבָּדֵק וְיַחֲזוֹר בּוֹ חֲזָרָה גְּמוּרָה.

סוֹחֲרֵי שְׁבִיעִית. זֶה תַּנָּא שְׁבִיעִית. אֵי זֶהוּ סוֹחֵר שְׁבִיעִית. זֶה שֶׁהוּא יוֹשֵׁב וּבָטֵל כָּל שְׁנֵי שָׁבוּעַ. כֵּיוָן שֶׁהִגִּיעָה שְׁבִיעִית הִתְחִיל מְפַשֵּׁט אֶת יָדָיו וְנוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בְּפֵירוֹת עֲבֵירָה. מֵאֵימָתַי מְקַבְּלִין אוֹתוֹ. מִשֶּׁתַּגִּיעַ שְׁבִיעִית אַחֶרֶת וְיִבָּדֵק וַיַחֲזוֹר בּוֹ חֲזָרָה גְּמוּרָה. תַּנֵּי. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. שְׁנֵי שְׁבִיעִיּוֹת. תַּנֵּי בְשֵׁם רִבִּי נְחֶמְיָה. חֲזִירַת מָמוֹן לֹא חֲזִירַת דְּבָרִים. וְיֹאמַר. הֵא לָכֶם מָאתַיִם זוּז וְחִלְקוּם לָעֲנִיִּים מַה שֶׁנִּשְׁתַּכַּרְתִּי מִפֵּירוֹת עֲבֵירָה. הוֹסִיפוּ עֲלֵיהֶן הָרוֹעִים וְהַחַמְסָנִים וְהַגַּזְלָנִים וְכָל הַחֲשׁוּדִין עַל הַמָּמוֹן עֲדוּתָן בְּטֵילָה. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ. וּבִלְבַד בְּרוֹעִים בְּהֵמָה דַקָּה.

אָמַר רַב חוּנָא. מָאן תַּנָּא מַפְרִיחֵי יוֹנִים. רִבִּי לִיעֶזֶר. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. שְׁנַיִם בְּשֵׁם רִבִּי לִיעֶזֶר. יוֹצָא הִיא אִשָּׁה בְּעִיר שֶׁלְּזָהָב. וּמַפְרִיחֵי יוֹנִים פְּסוּלִין מִן הָעֲדוּת. אָמַר רִבִּי מָנָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵה. כָּל הַהִיא דְסַנְהֶדְרִין כְּרִבִּי לִיעֶזֶר. אָמַר לֵיהּ. דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא. מָהוּ דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא. הָכָא אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. יוֹדְעִין אָנוּ שֶׁהוּא פָּסוּל מֵעֵידוּת מָמוֹן. מַה בָּא לְהָעִיד. כְּשֵׁם שֶׁהוּא פָּסוּל מֵעֵדוּת מָמוֹן כָּךְ הוּא פָּסוּל מֵעֵדוּת נְפָשׁוֹת. וְעֵידֵי הַחוֹדֶשׁ כְּעֵידֵי נְפָשׁוֹת אִינּוּן. וְהָא תַנֵּי. זֶה הַכְּלָל. כָּל עֵדוּת שֶׁאֵין הָאִשָּׁה כְּשֵׁירָה לְהּ אַף הֵן אֵינָן כְּשֵׁירִין לָהּ. מָאן תַּנְיֵתָהּ. רַבָּנָן. רַבָּנָן כְּרִבִּי לִיעֶזֶר. מוֹדֵיי לֵיהּ פְּלִיגִין עֲלוֹיי. רִבִּי יוֹנָה בְשֵׁם רַב חוּנָה. כּוּלְּהוֹן דְּרִבִּי לִיעֶזֶר. אַתְיָין אִילֵּין פְּלוּגְוָותָה כְּאִילֵּין פְּלוּגְוָותָה. דְּתַנֵּי. עַד זוֹמֵם פָּסוּל בְּכָל עֵדוּת שֶׁבַּתּוֹרָה. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. אֵימָתַי. בִּזְמַן שֶׁנִּמְצָא זוֹמֵם בְּעֵדוּת נְפָשׁוֹת. אֲבָל אִם נִמְצָא זוֹמֵם בְּעֵדוּת מָמוֹן. עַל הַמָּמוֹן נֶחֱשַׁד וּמִמָּמוֹן נִפְסָל. וְאַתְיָיא דְּרִבִּי יוֹסֵי כְּרַבָּנָן וּדְרִבִּי מֵאִיר כְּרִבִּי אֶלִיעֶזֶר.

הלכה ח

משנה: מִי שֶׁרָאָה אֶת הַחֹדֶשׁ וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהַלֵּךְ מוֹלִיכִין אוֹתוֹ עַל הַחֲמוֹר אֲפִילּוּ בַּמִּיטָּה. אִם צוֹדָה לָהֶן לוֹקְחִין בְּיָדָן מַקְלוֹת. וְאִם הָיְתָה דֶּרֶךְ רְחוֹקָה לוֹקְחִין בְּיָדָן מְזוֹנוֹת שֶׁעַל מַהֲלַךְ לַיְלָה וְיוֹם מְחַלְּלִין אֶת הַשַּׁבָּת וְיוֹצְאִין לְעֵדוּת הַחֹדֶשׁ. שֶׁנֶּאֱמַר אֵלֶּה מוֹעֲדֵי ה' מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ.

הלכה: אָמַר רִבִּי יִצְחָק. דִּיבְּרָה הַתּוֹרָה בְּכָל לָשׁוֹן. הָאִישׁ מִשְׁתָּאֶה לְהּ. כָּל גֶּרֶב שֶׁהוּא מַחֲזִיק סָאתַיִם. אִם צוֹדָה לָהֶם לוֹקְחִים בְּיָדָן מַקְלוֹת.

יָכוֹל כְּשֵׁם שֶׁמְּחַלְּלִין אֶת הַשַּׁבָּת לְהַעִיד עֲלֵיהֶן כָּךְ מְחַלְּלִין אֶת הַשַּׁבָּת עֲלֵיהֶן לְהוֹדִיעַ שֶׁנִּתְקַיְּימוּ. תַּלְמוּד לוֹמַר אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ. עַל קְרִיאָתָן אַתְּ מְחַלֵּל אֶת הַשַּׁבָּת. אֵין אַתְּ מְחַלֵּל הַשַּׁבָּת לְהוֹדִיעַ שֶׁנִּתְקַיְּימוּ.

רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בָּעֵי. קְצִירַת הָעוֹמֶר מָהוּ שֶׁתִּדְחֶה אֶת הַשַּׁבָּת בַּיּוֹם. הָתִיב רִבִּי אַבַּיי. וְהָא תַּנִּינָן. מִצְוָתוֹ לִקְצוֹר בַּלַּיְלָה. נִקְצַר בַּיּוֹם כָּשֵׁר וְדוֹחֶה הַשַּׁבָּת. וְלֹא קִיבְּלָהּ. אָמַר רִבִּי אָחָא. חָזַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ מִן הָדָא. כֵּיוָן שֶׁחֲשֵׁשִׁיכָה אָמַר לָהֶן. בָּא הַשֶּׁמֶשׁ. אוֹמְרִים הֵין. בָּא הַשֶּׁמֶשׁ. אוֹמְרִים הֵין. מַה אָנָן קַיָּימִין. אִם לַלַּיְלָה. כְּבָר הוּא אוֹמֵר. אֶלָּא אִם אֵינוֹ עָנְיִין לַלַּיְלָה תְּנֵיהוּ עָנְיִין לַיּוֹם. דְּבָר שֶׁהוּא דוֹחֶה אֶת הַשַּׁבָּת בַּיּוֹם. מַכְשִׁירִין מָהוּ שֶׁיִּדְחוּ אֶת הַשַּׁבָּת בַּלַּיְלָה. וְהָתַנִּינָן. הָעֻמְּדוּ עוֹשֶׂה חֲבִיתִּין לַעֲשׂוֹת חֲבִיתִּן. תִּיפְתָּר. בַּחוֹל. תַּנָּא רִבִּי חִיָּיה בַּר אַדָּא. זֶה סֵדֶר תְּמִיד לַעֲבוֹדַת בֵּית אֱלֹהֵינוּ. בֵּין בַּחוֹל וּבֵין בַּשַּׁבָּת. וְהָתַנִּינָן. קְצָרוּהוּ וּנְתָנוּהוּ בְּקוּפּוֹת. הֱבִיאוּהוּ לָעֲזָרָה וְהָיוּ מְהַבְהֲבִין אוֹתוֹ בָּאוּר. כְּדֵי לְקַיֵּים בּוֹ מִצְוַת קָלִי. [דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר] מִכֵּיוָן שֶׁהִתְחִיל בַּמִּצְוָה אוֹמְרִים לוֹ. מָרָק. הָתִיב רִבִּי יוּדָן קַפּוֹדְקַיָּא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵה. הַגַּע עַצְמְךָ שֶׁבָּא מִן הָעֲלִייָה. מִכֵּיוָן שֶׁהִתְחִיל בַּמִּצְוָה אֵין אוֹמְרִים לוֹ. מָרָק. הָתִיב רִבִּי יַעֲקֹב בַּר סוֹסַיי. וְהָתַנִּינָן. שֶׁעַל מַהֲלַךְ לַיְלָה וְיוֹם מְחַלְּלִין אֶת הַשַּׁבָּת וְיוֹצְאִין לְעֲדוּת הַחוֹדֶשׁ. אָמַר לָהֶן. מִכֵּיוָן שֶׁהַיּוֹם צָרִיךְ לְלַיְלָה וְלַיְלָה צָרִיךְ לְיוֹם כְּמִי שֶׁכּוּלּוֹ יוֹם. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. וְלֹא לְמַפְרֵיעוֹ הוּא קָדוֹשׁ. מִכֵּיוָן שֶׁהוּא קָדוֹשׁ לְמַפְרֵיעוֹ הוּא יוֹם הוּא לַיְלָה.

פרק ב

הלכה א

משנה: אִם אֵינָן מַכִּירִין אוֹתוֹ מְשַׁלְּחִין עִמּוֹ אַחֵר לְהַעִידוֹ. בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ מְקַבְּלִין עֵדוּת הַחוֹדֶשׁ מִכָּל הָאָדָם. מִשֶּׁקִּילְקְלוּ הַמִּינִין הִתְקִינוּ שֶׁלֹּא יְהוּ מְקַבְּלִין אֶלָּא מִן הַמַּכִּירִין: בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ מַשִּׁיאִין מַשּׂוֹאוֹת. מִשֶּׁקִּילְקְלוּ הַכּוּתִים הִתְקִינוּ שֶׁיְּהוּ שְׁלוּחִין יוֹצְאִין:

הלכה: אִם אֵינָן מַכִּירִין אוֹתוֹ כול'. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. הֲכֵין צוֹרְכָה מֵיתְנֵי. בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ מְקַבְּלִין עֵדוּת הַחוֹדֶשׁ מִכָּל אָדָם. אִם אֵינָן מַכִּירִין אוֹתוֹ הָיוּ מְשַׁלְּחִין עִמּוֹ אַחֵר לְהַעִידוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. אֲפִילּוּ כְּמַתְנִיתִין אַתְיָא הִיא. אִם אֵינָן מַכִּירִין אוֹתוֹ מְשַׁלְּחִין עִמּוֹ אַחֵר לְהַעִידוֹ. לָמָּה. שֶׁבָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ מְקַבְּלִין עֵדוּת הַחוֹדֶשׁ מִכָּל אָדָם. וְעַד אֶחָד נֶאֱמָן. מִשֶּׁלְּךְ נָתְנוּ לְךָ. בְּדִין הָיָה שֶׁלֹּא יְהוּ צְרִיכִין עֵדִים. וְהֵן אָמְרוּ שֶׁיְּהוּ צְרִיכִין עֵדִים. וְהֵן אָמְרוּ עַד אֶחָד נֶאֱמָן.

עַד אֶחָד מָהוּ שֶׁיְּהֵא נֶאֱמָן כִּשְׁנַיִם. הֵיךְ עֲבִידָה. הָיוּ שְׁנַיִם. אֶחָד הַכֹּל מַכִּירִין אוֹתוֹ וְאֶחָד אֵין אָדָם מַכִּירוֹ. חֲבֵירוֹ מָהוּ שֶׁיְּצָטָרֵף עִם אֶחָד מִן הַשּׁוּק לְהָעִיד עָלָיו. רִבִּי זְעוּרָה רַב חוּנָה בְשֵׁם רַב. אֵין הוּא וְאַחֵר מִצְטָרְפִין עַל חֲתִימַת הָעֵד הַשֵּׁינִי. לָא צוֹרְכָה דִּי לָא הָיוּ שְׁנַיִם. אֶחָד הַכֹּל מַכִּירִין כְּתַב יָדוֹ וְאֶחָד אֵין אָדָם מַכִּירוֹ. חֲבֵירוֹ מַכִּירוֹ. חֲבֵירוֹ מָהוּ שֶׁיְּיעָשֶׂה כְּאֶחָד מִן הַשּׁוּק לְהָעִיד עָלָיו. אִם כֵּן נִמְצֵאת כָּל הָעֵדוּת מִתְקַיֶּימֶת בְּעֵד אֶחָד. אָמַר רִבִּי יוּדָן. וְיֵאוּת. אִילּוּ שְׁנַיִם שֶׁיָּצְאוּ מֵעִיר אַחַת שֶׁרוּבָּהּ גּוֹיִם. כְּגוֹן הָדָא סוּסִיתָה. אֶחָד הַכֹּל מַכִּירִין אוֹתוֹ שֶׁהוּא יִשְׂרְאֵל וְאֶחָד אֵין אָדָם מַכִּירוֹ. חֲבֵירוֹ מַכִּירוֹ. חֲבֵירוֹ מָהוּ שֶׁיְּיעָשֶׂה כְּאֶחָד מִן הַשּׁוּק לְהָעִיד עָלָיו. אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן לֹא נִמְצֵאת כָּל הָעֵדוּת מִתְקַיֶּימֶת בְּעֵד אֶחָד. וְהָכָא נִמְצֵאת כָּל הָעֵדוּת מִתְקַיֶּימֶת בְּעֵד אֶחָד.

תַּמָּן תַּנִּינָן. אָמַר לָהֶן הַמְמוּנֶּה צְאוּ וּרְאוּ אִם הִגִּיעַ זְמַן הַשְׁחִיטָה. אִם הִגִּיעַ הָרוֹאֶה אוֹמֵר בּוֹרְקִי. מָהוּ בּוֹרְקִי. בַּרְקַת. תַּמָּן אָמְרֵי. בְּרֹק בּוֹרְקָה. אַנְהַר מַנְהָרָא.

וְעֵד אֶחָד נֶאֱמָן. שַׁנְיָיא הִיא הָכָא שֶׁאֵין אַתְּ יָכוֹל לַעֲמוֹד עָלָיו. וְחָשׁ לוֹמַר. עַד דְּהוּא עָלִיל וּנְפַק הִיא מַנְהָרָא. חֲכִימָא הִיא מִילְתָא. אָמַר עֵד אֶחָד. נוֹלַד אִישׁ פְּלוֹנִי בַּשַּׁבָּת. מַלִּין אוֹתוֹ עַל פִּיו. חֲשִׁיכָה מוֹצָאֵי שַׁבָּת. מְטַלְטְלִין אוֹתוֹ עַל פִּיו. רִבִּי אִמִּי מְטַלְטֵל עַל פּוּמָּה דְמַלְוִיתָה. רִבִּי מַתַּנְיָה מְטַלְטֵל עַל אִיבִירִיתָה דְזוֹהֲרָא. רִבִּי אִימִּי מָל עַל פִּי נָשִׁים. דְּאָמְרָן. שִׁמְשָׁא הֲוָות עַל סוּסִיתָה.

מַכִּירוֹ מַכִּירָיו מָהוּ לְחַלֵּל עָלֵיהֶן אֶת הַשַּׁבָּת. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. אָמַר [רַבִּי] נוֹהֲרַיי כְּאן שְׁנַיָּיה. מַעֲשֶׂה שֶׁיָּרְדָתִי לְהָעִיד עַל עֵד אֶחָד בְּאוּשָׁא. וְלֹא הָיוּ צְרִיכִין לִי אֶלָּא עִילָּה בִּיקַּשְׁתִּי לְהַקְבִּיל פְּנֵי חֲבֵירַיי.

וּמַה קִילְקוּל הֲוָה תַּמָּן. שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים. עֲצֶרֶת לְאַחַר הַשַּׁבָּת. וְהָיוּ יוֹצְאִין עָלָיו מִבָּעֶרֶב בְּחֶזְקַת שֶׁנִּתְקַדֵּשׁ. מַעֲתָּה עַל נִיסָּן לֹא יְקַבְּלִינוּן. עַל שְׁאָר יַרְחַיָּא יְקַבְּלִינוּן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. עִיקַּר קִלְקוּלְתְּהוֹן מִן אָדָר הֲוָות. מֵעַתָּה כַּד הִיא דְכָוְותְהוֹן יְקַבְּלִינוּן. אֵין לֵית הִיא דְכָוְותְהוֹן לָא יְקַבְּלִינוּן. זוֹ מִפְּנֵי זוֹ. מַעֲשֶׂה שֶׁשָּׁכְרוּ בַיְיתוּסִין שְׁנֵי עִידֵי שֶׁקֶר לְהָעִיד עַל הַחוֹדֶשׁ שֶׁנִּתְקַדֵּשׁ. וּבָא אֶחָד וְהֵעִיד עֵדוּתוֹ וְהָלַךְ לוֹ. וּבָא אַחֵר וְאָמַר. עוֹלֶה הָיִיתִי בְּמַעֲלֵה אֲדוּמִים וּרְאִיתִיו רָבוּץ בֵּין שְׁנֵי סְלָעִים רֹאשׁוֹ דוֹמֶה לָעֶגֶל אָזְנָיו דּוֹמוֹת לַגְּדִי. וּרְאִיתִיו וְנִבְהַלְתִּי וְנִרְתַּעְתִּי לַאֲחוֹרַיי. וַהֲרֵי מָאתַיִם זוּז קְשׁוּרִים בַּאֲפוּנְדְּתִי. אָמְרוּ לוֹ. הֲרֵי מָאתַיִם זוּז נְתוּנִין לְךָ בְּמַתְּנָה. וּשְׁלוֹחֵיךְ יָבֹאוּ וְיִלְקוּ. אַתָּה לְמָה הִכְנַסְתָּה עַצְמְךָ לְמִסְפֵּק. אָמַר לָהֶן. רָאִיתִי אוֹתָם מְבַקְּשִׁין לְהַטְעוֹת אֶת חֲכָמִים. אָמַרְתִּי. מוֹטָב שֶׁאֵלֵךְ אֲנִי וְנוֹדִיעַ לַחֲכָמִים.

וּמַה קִילְקוּל הֲוָה תַּמָּן. דַּהֲווֹן אִילֵּין מַסְבִּין יוֹם דֵּין וְאִילֵּין מַסְבִּין לְמָחָר. וְהָיוּ סְבוּרִין שֶׁנִּמְלְכוּ בֵית דִּין לְעַבְּרוֹ וְהֵן מִתְקַלְקְלִין. מִי בִיטֵּל אֶת הַמַּשּׁוּאוֹת. רִבִּי בִיטֵּל אֶת הַמַּשּׁוּאוֹת.

וְהִתִּיר רוֹצֵחַ. וְהִתִּיר עַד מִפְּנֵי עַד. וְהִתִּיר שֶׁיְּהוּ יוֹצְאִין עָלָיו מִבָּעֶרֶב בְּחֶזְקַת שֶׁנִּתְקַדֵּשׁ. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ. אַף עַל גַּב דְּאָמַר אַתְּ בִּטְלוּ אֶת הַמַּשּׂוֹאוֹת לֹא בָטְלוּ מַיִם טִיבֶּרְיָה. רִבִּי זְעוּרָא בָּעָא קוֹמֵי רִבִּי אַבָּהוּ. אִילֵּין דְּחַמְיָין צְפַת מָהוּ דְיִסְבּוּן. אָמַר לֵיהּ. רִבִּי בִּיטֵּל אֶת הַמַּשּׂוֹאוֹת. צְפַת לָמָּה מַסְבָּה. אֶלָּא בְּגִין מוֹדָעָא דְאִינּוּן יָדְעִין. אֵין מַשִּׂיאִין לֵילֵי זְמַנּוֹ אֶלָּא לֵילֵי עִיבּוּרוֹ. לֵילֵי זְמַנּוֹ אֵין מַשִּׂיאִין מִפְּנֵי יוֹם טוֹב. אֲבָל מַשִּׂיאִין לֵילֵי עִיבּוּרוֹ. אֵין מַשִּׂיאִין אֶלָּא עַל הַחֲדָשִׁים הַמְיוּשָׁבִין בְּזְמַנָּן. מִפְּנֵי יוֹם טוֹב שֶׁחָל לִהְיוֹת בָּעֶרֶב שַׁבָּת. לֵילֵי זְמַנּוֹ אֵין מַשִּׂיאִין מִפְּנֵי יוֹם טוֹב. לֵילֵי עִיבּוּרוֹ אֵין מַשִּׂיאִין מִפְּנֵי כְבוֹד שַׁבָּת. שֶׁאִם אוֹמַר אַתְּ. מַשִּׂיאִין בֵּין עַל הַחֲדָשִׁים הַמְיוּשָׁבִין בְּזְמַנָּן [בֵּין עַל הַחֲדָשִׁים הַמְעוּבָּרִין שֶׁאֵינָן מְיוּשָׁבִין בְּזְמַנָּן.] אִם אוֹמֵר אַתְּ כֵּן אַף הֵן סְבוּרִין שֶׁמָּא נִמְלְכוּ בֵית דִּין לְעַבְּרוֹ וְהֵן מִתְקַלְקְלִין.

הלכה ב

משנה: כֵּיצַד הָיוּ מַשִּׂיאִין מַשּׂוֹאוֹת. מְבִיאִין כְּלוּנְסוֹת שֶׁל אֶרֶז אֲרוּכִּין וְקַנִּים וַעֲצֵי שֶׁמֶן וּנְעוֹרֶת שֶׁל פִּשְׁתָּן וְכוֹרֵךְ בְּמִשִּׁיחָה וְעוֹלֶה לְרֹאשׁ הָהָר וּמַצִּית בָּהֶן אֶת הָאוּר וּמוֹלִיךְ וּמֵבִיא וּמַעֲלֶה וּמוֹרִיד עַד שֶׁהוּא רוֹאֶה אֶת חֲבֵירוֹ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה כֵּן בְּרֹאשׁ הָהָר הַשֵּׁנִי, וְכֵן בְּרֹאשׁ הָהָר הַשְּׁלִישִׁי: וּמִנַּיִן הָיוּ מַשִּׂיאִין מַשּׂוֹאוֹת מֵהַר הַמִּשְׁחָה לְסַרְטְבָא וּמִסַּרְטְבָא לְגַרִיפִּינָא וּמִגַּרִיפִּינָא לְחַוָּרָן וּמֵחַוָּרָן לְבֵית בִּלְתִּין וּמִבֵּית בִּלְתִּין לֹא זָזוּ אֶלָּא מוֹלִיךְ וּמֵבִיא מַעֲלֶה וּמוֹרִיד עַד שֶׁהוּא רוֹאֶה כָּל הַגּוֹלָה לְפָנָיו כְּמִדּוֹרַת הָאֵשׁ:

הלכה: מָהוּ עֲצֵי שֶׁמֶן. דתנין. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. כְּהָדֵין מַקְזָנָה.

אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. דְּלָא יְהָווּן סָבְרִין דְּהוּא כוֹתֶב. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. חֲמִינָן כוֹתֶב סָלֵק וּנְחִית. חֲמִינָן כוֹתֶב אֲזִיל וְאָתֵי.

תַּנֵּי. בְּהָרֵי מְכָוּור וְגָדוֹר. אָמַר רַב חוּנָה. כַּד סַלְקִינָן לְהָכָא סָלְקִינָן לְרֹאשׁ בֵּית בִּלְתִּין וַהֲוִינָן חַמְיָין [דְּקַלַּייָא דְ]בָבֶל כְּאִילֵּין חָגַייָא.

הלכה ג

משנה: חָצֵר גְּדוֹלָה הָיְתָה בִּירוּשָׁלַם וּבֵית יַעְזֵק הָיְתָה נִקְרֵאת וּלְשָׁם כָּל הָעֵדִים מִתְכַּנְּסִין וּבֵית דִּין בּוֹדְקִין אוֹתָן שָׁם. וּסְעוּדוֹת גְּדוֹלוֹת הָיוּ עוֹשִׂין לָהֶן בִּשְׁבִיל שֶׁיְּהוּ רְגִילִין לָבוֹא. בָּרִאשׁוֹנָה לֹא הָיוּ זָזִין מִשָּׁם כָּל הַיּוֹם. הִתְקִין רַבָּן גַּמְלִיאֵל הַזָּקֵן שֶׁיְּהוּ מְהַלְּכִין אַלְפַּיִים אַמָּה לְכָל רוּחַ. וְלֹא אֵילּוּ בִלְבַד אֶלָּא אַף חֲכָמָה הַבָּאָה לְיַילֵּד וְהַבָּא לְהַצִּיל מִיָּד הַדְּלִיקָה וּמִיָּד הַגַּייִס מִיָּד הַמִּפּוֹלֶת הֲרֵי אֵילּוּ כְּאַנְשֵׁי הָעִיר וְיֵשׁ לָהֶן אַלְפַּיִים אַמָּה לְכָל רוּחַ:

הלכה: חָצֵר גְּדוֹלָה הָיְתָה בִּירוּשָׁלַיִם וּבֵית יַעְזֵק הָיְתָה נִקְרֵאת. מָהוּ בֵית יַעְזֵק. שֶׁשָּׁם הָיוּ עוֹזְקִין אֶת הַהֲלָכָה. כְּמַה דְאַתְּ אָמַר וַיְעַזְּקֵהוּ וַיְסַקְּלֵהוּ וגו'.

בָּרִאשׁוֹנָה לֹא הָיוּ זָזִין מִשָּׁם כָּל הַיּוֹם. חָזְרוּ וְעָשׂוּ אוֹתָם כְּכֶלִי שֶׁבָּא חוּץ לִתְחוּם מִשֶּׁחֲשֵׁיכָה שֶׁמּוּתָּר לְטַלְטְלוֹ בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת. חָזְרוּ וְעָשׂוּ אוֹתָם כְּכֵלִים שֶׁשָּׁבְתוּ בֶּחָצֵר שֶׁמּוּתָּר לְטַלְטְלָן בֶּחָצֵר. עַד שֶׁבָּא רַבָּן גַּמְלִיאֵל הַזָּקֵן וְהִתְקִין שֶׁיְּהוּ מְהַלְכִין אַלְפַּיִם אַמָּה לְכָל רוּחַ. תַּנֵּי. אַף בָּא לַמּוּל אֶת הַקָּטָן כֵּן. מַתְנִיתָא דְּרִבִּי לִיעֶזֶר. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. וְעוֹד אָמַר רַבִּי לִיעֶזֶר. כּוֹרְתִין עֵצִים לָעֲשׂוֹת פֶּיחָמִין לַעֲשׂוֹת בַּרְזֶל.

הלכה ד

משנה: כֵּיצַד בּוֹדְקִין אֶת הָעֵדִים. זוֹג שֶׁבָּא רִאשׁוֹן בּוֹדְקִין אוֹתוֹ רִאשׁוֹן. וּמַכְנִיסִין אֶת הַגָּדוֹל שֶׁבָּהֶן וְאוֹמְרִים לוֹ אֱמוֹר כֵּיצַד רָאִיתָ אֶת הַלְּבָנָה לִפְנֵי הַחַמָּה אוֹ לְאַחַר הַחַמָּה לִצְפוֹנָהּ אוֹ לִדְרוֹמָהּ כַּמָּה הָיָה גָבוֹהַּ וּלְאֵיזֶה הָיָה נוֹטֶה וְכַמָּה הָיָה רָחָב. אִם אָמַר לִפְנֵי הַחַמָּה לֹא אָמַר כְּלוּם. הָיוּ מַכְנִיסִים אֶת הַשֵּׁנִי וּבוֹדְקִין אוֹתוֹ. נִמְצְאוּ דִבְרֵיהֶן מְכוּוָּנִין עֲדוּתָן קַיֶּמֶת. וּשְׁאָר כָּל הַזּוּגוֹת שׁוֹאֲלִין אוֹתָן רָאשֵׁי דְבָרִים לֹא שֶׁהֵן צְרִיכִין לָהֶן אֶלָּא כְּדֵי שֶׁלֹּא יֵצְאוּ בְּפַחֵי נֶפֶשׁ בִּשְׁבִיל שֶׁיְּהוּ רְגִילִים לָבֹא:

הלכה: אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. אֲפִילּוּ טוֹעֶה שֶׁבַּטּוֹעִין אֵינוֹ טוֹעֶה בַּדָּבָר הַזֶּה. לִפְנֵי הַחַמָּה לְאַחַר הַחַמָּה. לֹא צוֹרְכָא דִי לֹא פִּיגְמָתָהּ לִפְנֵי הַחַמָּה פִּיגְמָתָהּ לְאַחַר הַחַמָּה. תַּנֵּי בַּר קַפָּרָא תַּרְתֵּיי. לִפְנֵי הַחַמָּה לְאַחַר הַחַמָּה. פִּיגְמָתָהּ לִפְנֵי הַחַמָּה פִּיגְמָתָהּ לְאַחַר הַחַמָּה. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. כָּתוּב הַמְשֵׁל וְפַחַד עִמּוֹ עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו. מִימֶיהָ שֶׁלְּחַמָּה לֹא רָאָתָה פְּגִימָתָהּ שֶׁלְּלְבָנָה.

תַּנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי. לְפִי שֶׁהָרָקִיעַ שֶׁל מַיִם וְהַכּוֹכָבִים שֶׁל אֵשׁ וְהֵן דָּרִים זֶה עִם זֶה וְאֵינָן מַזִּיקִין זֶה אֶת זֶה. לְפִיכָךְ עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו. אָמַר רִבִּי אָבוּן. הַמַּלְאָךְ עַצְמוֹ חֶצְיוֹ מַיִם וְחֶצְיוֹ אֵשׁ וְאֵית בֵּיהּ חָמֵשׁ גַּפִּין. וּגְוָיְתוֹ כְתַרְשִׁישׁ וּפָנָיו כְּמַרְאֵה בָרָק וְעֵינָיו כְּלַפִּידֵי אֵשׁ וגו'. אָמַר רִבִּי לֵוִי. לְעוֹלָם לֵית מַזָּל חֲמֵי מַה דְקוֹמוֹי. אֶלָּא כּוּלְהוֹן סָלְקִין כְּאִילֵּין דְּסָלְקִין בְּסוּלְמָא הָפִיךְ. שִׁשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וְחָמֵשׁ חֲלוֹנוֹת בָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁיִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן הָעוֹלָם. מֵאָה וּשְׁמוֹנִים וּשְׁתַּיִם בַּמִּזְרָח וּמֵאָה וּשְׁמוֹנִים וּשְׁתַּיִם בַּמַּעֲרָב וְאַחַת בְּאֶמְצָעוֹ שֶׁלְּרָקִיעַ שֶׁמִּמֶּנּוּ יָצָא מִתְחִילַת מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. מַה שֶּׁחַמָּה מְהַלֶּכֶת לִשְׁלֹשִׁים יוֹם הַלְּבָנָה מְהַלֶּכֶת לִשְׁנֵי יָמִים וּמֶחֱצָה. מַה שֶּׁחַמָּה מְהַלֶּכֶת בִּשְׁנֵי חֳדָשִׁים הַלְּבָנָה מְהַלֶּכֶת לַחֲמִשָּׁה יָמִים. מַה שֶּׁחַמָּה מְהַלֶּכֶת לִשְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים הַלְּבָנָה מְהַלֶּכֶת לִשְׁבָעָה יָמִים וּמֶחֱצָה. מַה שֶּׁחַמָּה מְהַלֶּכֶת לְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים הַלְּבָנָה מְהַלֶּכֶת לַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם. מַה שֶּׁחַמָּה הוֹלֶכֶת לִשְׁנֵים עָשָׂר חוֹדֶשׁ הַלְּבָנָה מְהַלֶּכֶת לִשְׁלֹשִׁים. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. לֵית כָּאן שִׁיעוּרָא אֶלָּא אֲפִילּוּ פָּרָא מִיכֵּן.

תַּנֵּי. נִרְאֶה בְאַשָּׁשׁ וּבַמַּיִם אֵין מַעֲיִדִין עָלָיו. אָמַר רִבִּי חִייָה בַּר בָּא. רְאוּ אוֹתוֹ יוֹצֵא מֵעָנָן זֶה וְנִכְנָס לְתוֹךְ עָנָן אַחֵר מַעֲיִדִין עָלָיו. כְּהָדָא רִבִּי חֲנַנְה אֲזַל לְעֵין טָב לְמִימְנָא וַהֲוָה אֲוִירָא מְעוּנָן. אָמַר. כְּדוֹן אָמְרִין. מַה נְטִיל אֲוִירָא דָהֵן סַבָּא. וְהִקְדִּימַ לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כְכַבָּרָה וְנִרְאֶה מִתּוֹכָהּ. רִבִּי חִייָה רַבָּה הִילֵּךְ לְאוֹרוֹ שֶׁלְיָשָׁן אַרְבָּעַת מִיל. רִבִּי אָבוּן מַשְׁדֵּי עֲלוֹי צָרְרִין וַאֲמַר לָהּ. לָא תַבְהִית בְּנֵי מָרִיךְ. בְּרַמְשָׁא אֲנָן בְּעַיְין תִּיתְחֲמֵי מִיכָא וְאַתְּ מִיתְחֲמֵי מִיכָא. מִיַּד אִיתְבַּלַּע מִן קוֹמוֹי.

לִצְפּוֹנָהּ לְדָרוֹמָהּ. אִית תַּנֵּיי תַנֵּי. לִצְפּוֹנָהּ דְּבָרָיו קַיָימִין. אִית תַּנֵּיי תַנֵּי. לְדָרוֹמָהּ דְּבָרָיו קַיָימִין. מָאן דְּאָמַר לִצְפּוֹנָהּ דְּבָרָיו קַיָימִין. מִן טֶבֶת וְעַד תַּמּוּז. מָאן דְּאָמַר לְדָרוֹמָהּ דְּבָרָיו קַיָימִין. מִן תַּמּוּז וְעַד טֶבֶת.

כַּמָּה הָיָה גָבוֹהַּ. זֶה אוֹמֵר. מִלֹּא מַרְדֵּעַ אֶחָד. וְזֶה אוֹמֵר. מִלֹּא שְׁנֵי מַרְדְּעִים. אִית תַּנֵּיי תַנֵּי. דִּבְרֵיהֶן קַיָימִין. וְאִית תַּנֵּיי תַנֵּי. אֵין דִּבְרֵיהֶן קַיָימִין. מָאן דְּאָמַר דִּבְרֵיהֶן קַיָימִין. בְּהִינּוּן דַּהֲווֹן קַיָימִין חַד מִלְּעֵיל וְחַד מִלְּרַע. מָאן דְּאָמַר אֵין דִּבְרֵיהֶן קַיָימִין. בְּהִינּוּן דַּהֲווֹן קַיָימִין שָׁווּי.

כַּמָּה הָיָה רָחָב. כִּשְׁעוֹרָה וְיוֹתֵר מִכְּשְׁעוֹרָה.

וְאִם אָמַר לִפְנֵי הַחַמָּה לֹא אָמַר כְּלוּם.

הלכה ה

משנה: רֹאשׁ בֵּית דִּין אוֹמֵר מְקוּדָּשׁ וְכָל הָעָם עוֹנִין אַחֲרָיו מְקוּדָּשׁ מְקוּדָּשׁ. בֵּין שֶׁנִּרְאָה בִּזְמַנּוֹ בֵּין שֶׁלֹּא נִרְאָה בִּזְמַנּוֹ מְקַדְּשִׁין אוֹתוֹ. רִבִּי אֶלְעָזָר בֵּי רַבִּי צָדוֹק אוֹמֵר אִם לֹא נִרְאָה בִּזְמַנּוֹ אֵין מְקַדְּשִׁין אוֹתוֹ שֶׁכְּבָר קִידְּשׁוּהוּ שָׁמַיִם׃

הלכה: תַּנֵּי. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי אוֹמֵר. וְקִדַּשְׁתֶּם אֵת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה. שְׁנִים מְקַדְּשִׁין. [וְ]אֵין מְקַדְּשִׁין חֳדָשִׁים. וְהָא תַנִּינָן. רֹאשׁ בֵּית דִּין אוֹמֵר. מְקוּדָּשׁ. מָהוּ מְקוּדָּשׁ. מְקוּיָּם. תַּנֵּי. לְקִידּוּשׁ הַחוֹדֶשׁ מַתַּחִילִין מִן הַגָּדוֹל. אָמַר רִבִּי חִייָה בַּר אָדָא. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. רֹאשׁ בֵּית דִּין אוֹמֵר. מְקוּדָּשׁ. תַּנֵּי. לְעִיבּוּר הַשָּׁנָה מַתְחִילִין מִן הַצַּד. אָמַר רִבִּי זְבִידָא. וְהֵן בֵּייתָא דִּלְרַע לָא נְהִגִּין כֵּן. וְלָא שְׁמִיעַ דְּאָמַר רִבִּי חִייָה בַּר מַרְיָיא רִבִּי יוֹנָה רִבִּי בָּא רִבִּי חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. לְקִידּוּשׁ הַחוֹדֶשׁ מַתְחִילִין מִן הַגָּדוֹל. לְעִיבּוּר הַשָּׁנָה מַתְחִילִין מִן הַצַּד. וּכְבָר נִכְנַס רִבִּי יוֹחָנָן וְהוּא הָיָה הַקָּטָן שֶׁבָּהֶן. אָמְרוּ לוֹ. אֱמוֹר. הֲרֵי הַשָּׁנָה מְקוּדֶּשֶׁת בְּעִיבּוּרָהּ. אָמַר. הֲרֵי הַשָּׁנָה מְקוּדֶּשֶׁת בְּעִיבּוּר. אָמַר רִבִּי יוֹנָתָן. רְאֵה לָשׁוֹן שֶׁלִּימְּדָנוּ בֶּן הַנַּפָּח. אֵילּוּ אָמַר. בְּעִיבּוּרָהּ. הָיִיתִי אוֹמֵר. אֵילּוּ אַחַד עָשָׂר יוֹם שֶׁהַחַמָּה עוֹדֶפֶת עַל הַלְּבָנָה בְּכָל שָׁנָה. אֶלָּא בְּעִיבּוּר. שֶׁהוֹסִיפוּ לָהּ חֲכָמִים שְׁלֹשִׁים יוֹם [וְעִיבְּרוּהָ]. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי יַסָּא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. לְעִיבּוּר הוֹלְכִין אַחַר הַמִּינּוּי. לְבֵית הַוַּועַד הוֹלְכִין אַחַר הָרָגִיל.

וְהוּא שֶׁיְּהֵא כָל אֶחָד וְאֶחָד מְדַבֵּר בִּמְקוֹמוֹ. כְּגוֹן רִבִּי חֲנִינָא פָּתַח. רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ חָתְמִין. רִבִּי בָּא בַּר זַבְדָּא פָּתַח. רִבִּי חִייָא וְרִבִּי יַסָּא וְרִבִּי אִמִּי חָתְמִין. רִבִּי חַגַּיי פָּתַח. רִבִּי יוֹנָה וְרִבִּי יוֹסֵי חָתְמִין. כַּהֲנָא אִיתְמַנֵּי קַדְמֵיי מִן רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא. עָאַל רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא קַדְמֵיי מִינַּיהּ לְעִיבּוּרָא. אָמַר. הָכֵין מָרָהּ דִּשְׁמוּעָתָא לָא מְקַיֵּים לָהּ.

רִבִּי חִייָה בַּר בָּא הֲוָה קָאִים מַצְלֵי. עָאַל רִבִּי כַּהֲנָא וְקָם לֵיהּ מַצְלֵי מִן אַחוֹרוֹיי. מִן דַּחֲסַל רִבִּי חִייָה בַּר בָּא מִן צְלוֹתֵיהּ יְתִיב לֵיהּ דְּלָא מֵיעָבוֹר קוֹמוֹי. [רַב כַּהֲנָא מַאֲרִיךְ בְּצְלוֹתֵיהּ.] מִן דַּחֲסַל רִבִּי כַּהֲנָא אֲמַר לֵיהּ. הָכֵין אַתּוּן נְהִיגִין [גַּבֵּיכוֹן] מְצַעֲרִין רַבָּרְבֵיכוֹן. אֲמַר לֵיהּ. רִבִּי. אֲנָא מְדַבֵּית עֲלֵי. וּכְתִיב עַל דְּבֵית עֲלֵי. אִם יִתְכַּפֵּר עָוֹן בֵּית עֲלִי בְּזֶבַח וּבְמִנְחָה עַד עוֹלָם. בְּזֶבַח וּבְמִנְחָה אֵין מִתְכַּפֵּר לוֹ. [אֲבָל] מִתְכַּפֵּר לוֹ בִּתְפִילָּה. וּצְלִי עֲלוֹי וְזָכָה לְמֵיסַב עַד דְּאִיתְעַבְּדוֹן טָפְרוֹי סוּמּוּקִן כְּהָדָא דַקִּקָה.

רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אַקְדְּמוֹן לֵיהּ חַד סָב לְעִיבּוּרָא וְאַעֲלוּנֵיהּ מִן הַהוּא תַּרְעָא דְּלָהֵל. אָמַר. כֵּן יְהֵא בִּשְׂכָרָן. וְלָא שְׁמִיעַ דְּאָמַר רִבִּי קִרְיסְפָּא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מַעֲשֶׂה שֶׁעִיבְּרוּ הַשָּׁנָה שְׁלשָׁה רוֹעֵי בָקָר. חַד מִינוֹן אָמַר. בְּכִיר לָקִישׁ בְּאֶדֶר מִינָּץ. וְחוֹרָנָה אָמַר. קָדוּם בָּאֶדֶר פּוּחַ לוֹחֵיךְ וּפוּךְ לְקוּבְּלֵיהּ. וְחוֹרָנָה אָמַר. תּוֹר בָּאֶדֶר בְּעֶרְיָיה יָמוּת וּבְטֶל תֵּינְתָה מָשְׁכֵּיהּ יִשְׁלַח. וַאֲנַן חַמְיָין הֲדֵין שַׁתָּא דְּלֵית חַד מִינְהוֹן. וְעִיבְּרוּ אֶת הַשָּׁנָה עַל פִּיהֶם. אָמַר רִבִּי חֶלְבּוֹ. וְהִסְכִּים בֵּית דִּין עִמָּהֶן. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. וְהֵן שֶׁיְּהוּ כוּלָּם מוֹרִין מִטַּעַם אֶחָד. מִכֵּיוָן דְּאִילֵּין מוֹדֵיי לְאִילֵּין וְאִילֵּין מוֹדֵיי לְאִילֵּין כְּמִי שֶׁכּוּלָּן מוֹרִין מִטַּעַם אֶחָד.

וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ מַקְפִּיד עַל הָדָא מֵילְתָא. חֲשַׁשׁ לָהִיא דְּאָמַר רִבִּי לָעְזָר. דְּאָמַר רִבִּי לָעְזָר. וְהָיְתָה יָדִי עַל הַנְּבִיאִים הַחוֹזִים שָׁוְא וְהַקּוֹסְמִים כָּזָב בְּסוֹד עַמִּי לֹא יִהְיוּ. זֶה סוֹד הָעִיבּוּר. וּבִכְתָב בֵּית יִשְׂרָאֵל לֹא יִכָּתֵבוּ. זֶה הַמִּינּוּי. וְאֶל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל לֹא יָבוֹאוּ. זוֹ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְאָמַר רִבִּי לָעְזָר. כַּד סָלְקִית לְהָכָא אֲמְרִית. הָא גַבֵּי חָדָא. כַּד מְנוּנְנִי אֲמְרִית הָא גַבֵּי תַּרְתֵּיי. כַּד עָלִית לְעִיבּוּרָא אֲמְרִית. הָא תַלְתֵּיהוֹן גַּבֵּי.

רִבִּי בָּא בַּר זַבְדָּא בְּשֵׁם רַב. טַעֲמָא דְּרִבִּי לָעְזָר בֵּירִבִּי צָדוֹק. כֵּיוָן שֶׁבֵּית דִּין שֶׁלְּמַעֲלָן רוֹאִין שֶׁאֵין בֵּית דִּין שֶׁלְּמַטָּן מְקַדְּשִׁין אוֹתוֹ הֵן מְקַדְּשִׁין אוֹתוֹ.

הלכה ו

משנה: דְּמוּת צוּרוֹת לְבָנָה הָיוּ לוֹ לְרַבָּן גַּמְלִיאֵל בַּעֲלִיָּיתוֹ בַּסַּבָּלָה וּבַכּוֹתֶל שֶׁבָּהֶן מַרְאֶה אֶת הַחֳדָיוֹטוֹת וְאוֹמֵר כָּזֶה רָאִיתִי אוֹ כָזֶה. מַעֲשֶׂה שֶׁבָּאוּ שְׁנַיִם וְאָמְרוּ רְאִינוּהוּ שַׁחֲרִית בַּמִּזְרָח וְעַרְבִית בַּמַּעֲרָב. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן עֵידֵי שֶׁקֶר הֵם. כְּשֶׁבָּאוּ לְיַבְנֶה קִיבְּלָן רַבָּן גַּמְלִיאֵל. וְעוֹד בָּאוּ שְׁנַיִם וְאָמְרוּ רְאִינוּהוּ בִּזְמַנּוֹ וּבְלֵילָה בְּעִיבּוּרוֹ לֹא נִרְאָה וְקִבְּלָן רַבָּן גַּמְלִיאֵל. אָמַר

רִבִּי דוֹסָא בֶּן אַרְכִּינַס עֵידֵי שֶׁקֶר הֵן הֵיאַךְ מְעִידִין עַל הָאִשָּׁה שֶׁיָּלְדָה וַהֲרֵי כְּרֵיסָהּ בֵּין שִׁנָּיהָ. אָמַר לוֹ רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ רוֹאֶה אֲנִי אֶת דְּבָרֶיךָ׃

הלכה אָמַר רִבִּי שִׁמְלַאי. טַעֲמֵיהּ דְּרִבִּי יוּחָנָן בֶּן נוּרִי. כָּל חוֹדֶשׁ שֶׁנּוֹלַד קוֹדֶם לְשִׁשׁ שָׁעוֹת אֵין כּוֹחַ בָּעַיִן לְרְאוֹת אֶת הַיָּשָׁן. וְתַנֵּי כֵן. נִרְאָה יָשָׁן בַּשַּׁחֲרִית לֹא נִרְאָה חָדָשׁ בֵּין הָעַרְבַּיִם. נִרְאָה חָדָשׁ בֵּין הָעַרְבַּיִם לֹא נִרְאָה יָשָׁן בַּשַּׁחֲרִית. אָמַר רִבִּי חִייָה בַּר בָּא. וְלָמָּה קִיבְּלָן רַבָּן גַּמְלִיאֵל. שֶׁכֵּן מְסוֹרֶת בְּיָדָיו מֵאֲבוֹתָיו. פְּעָמִים מְהַלֵּךְ בִּקְצָרָה. פְּעָמִים מְהַלֵּךְ בַּאֲרוּכָּה.

הלכה ז

משנה: שִׁלַּח לוֹ רַבָּן גַּמְלִיאֵל גּוֹזֵר אֲנִי עָלֶיךָ שֶׁתְּבוֹא אֵצְלִי בְּמַקֶּלְךָ וּבְמָעוֹתֶיךָ בְּיוֹם שֶׁחָל יוֹם הַכִּפּוּרִים לִהְיוֹת בְּחֶשְׁבּוֹנָךְ. הָלַךְ וּמְצָאוֹ רַבִּי עֲקִיבָה מֵיצַר אָמַר לוֹ וְיֵשׁ לִי לְלַמֵּד שֶׁכָּל מַה שֶּׁעָשָׂה רַבָּן גַּמְלִיאֵל עָשׂוּי שֶׁנֶּאֱמַר אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יי מִקְרָאֵי קוֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אוֹתָם בְּיִן בִּזְמַנָּן בֵּין שֶׁלֹּא בִזְמַנָּן אֵין לִי מוֹעֲדוֹת אֶלָּא אֵילּוּ.

הלכה אֶצֶל מִי שִׁילַּח. מִן מַה דְתַנֵּי. אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. נוֹחַ הָיָה לִי מוּטָל עַל הַמִּיטָּה וְלֹא שִׁלַּח רַבָּן גַּמְלִיאֵל הַדָּבָר הַזֶּה. הָדָא אָמְרָה. אֶצֶל רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ שִׁילַּח. בְּיַד מִי שִׁילַּח. מִן מַה דְתַנֵּי. כְּלָשׁוֹן זֶה אָמַר לוֹ. נִיחַמְתָּנִי עֲקִיבָה. הָדָא אָמְרָה. בְּיַד רִבִּי עֲקִיבָה שִׁילַּח. מָה הָיָה לוֹ לְלַמֵּד. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. יוֹדְעִין הָיִינוּ שֶׁאִם קִידְּשׁוּהוּ שֶׁלֹּא בָעֵדִים שֶׁהוּא מְקוּדָּשׁ. וּמַה בָּא לְהַעִיד. שֶׁאִם קִידְּשׁוּהוּ וְאַחַר כָּךְ נִמְצְאוּ הָעֵדִים זוֹמְמִין הֲרֵי זֶה מְקוּדָּשׁ. וְהָא תַנִּינָן. מַעֲשֶׂה שֶׁעָבְרוּ יוֹתֵר מֵאַרְבָּעִים זוּג וְעִיכְּבָן רִבִּי עֲקִיבָה בְלוּד. עַל יְדֵי שֶׁהָיוּ אַרְבָּעִים זוּג. אֲבָל אִם הָיָה זוּג אֶחָד לֹא הָיָה מְעַכְּבוֹ.

הלכה ח

משנה: בָּא לוֹ אֵצֶל רִבִּי דוֹסָא בֶּן אַרְכִּינַס. אָמַר לוֹ אִם בָּאִים אָנוּ לָדוּן אַחַר בֵּית דִּינוֹ שֶׁל רַבָּן גַּמְלִיאֵל צְרִיכִין אָנוּ לָדוּן אַחַר כָּל בֵּית דִּין וּבֵית דִּין שֶׁעָמַד מִימוֹת מֹשֶׁה וְעַד עַכְשָׁיו. שֶׁנֶּאֱמַר וַיַּעַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא וְשִׁבְעִים מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל. וְלָמָּה לֹא נִתְפָּרְשׁוּ שְׁמוֹתָן שֶׁל זְקֵינִים אֶלָּא לְלַמֵּד שֶׁכָּל שִׁלשָׁה וּשִׁלשָׁה שֶׁעָמְדוּ בֵּית דִּין עַל יִשְׂרָאֵל הֵן הוּא כְּבֵית דִּינוֹ שֶׁל מֹשֶׁה. נָטַל מַקְלוֹ וּמְעוֹתָיו בְּיָדוֹ וְהָלַךְ לְיַבְנֶה אֵצֶל רַבָּן גַּמְלִיאֵל בְּיוֹם שֶׁחָל יוֹם הַכִּיפּוּרִים לִהְיוֹת בְּחֶשְׁבּוֹנוֹ. עָמַד רַבָּן גַּמְלִיאֵל וּנְשָׁקוֹ עַל רֹאשׁוֹ וְאָמַר לוֹ בּוֹא בְשָׁלוֹם רַבִּי וְתַלְמִידִי. רַבִּי בְּחָכְמָה וְתַלְמִידִי שֶׁקִּיבַּלְתָּ עָלֶיךָ אֶת דְּבָרָיי׃

הלכה כָּתוּב יְי אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת מֹשֶׁה וְאֶת אַהֲרֹן וַאֲשֶׁר הֶעֱלָה וגו׳. וַיִּשְׁלַח יְי אֶת יְרוּבַּעַל וְאֶת בְּדָן וְאֶת יִפְתָּח וְאֶת שְׁמוּאֵל. יְרוּבַּעַל גִּדְעוֹן. בְּדָן שִׁמְשׁוֹן. יִפְתָּח זֶה יִפְתָּח הַגִּלְעָדִי. הִקִּישׁ שְׁלשָׁה קַלֵּי עוֹלָם לִשְׁלשָׁה אֲבִירֵי עוֹלָם. לְלַמֶּדְךָ שֶׁבֵּית דִּינוֹ שֶׁלְּגִדְעוֹן וְשֶׁלְּיִפְתָּח

וְשֶׁלְשִׁמְשׁוֹן שְׁקוּלִים כְּנֶגֶד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּשְׁמוּאֵל. וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁסָּמַךְ הַגְּדוֹלִים מִיכָּן וּמִיכָּן וְהַקְּטַנִּים בָּאֶמְצַע.

עָמַד רַבָּן גַּמְלִיאֵל וּנְשָׁקוֹ עַל רֹאשׁוֹ וְאָמַר לוֹ בּוֹא בְשָׁלוֹם רַבִּי וְתַלְמִידִי. רַבִּי בְּחָכְמָה וְתַלְמִידִי בְּיִרְאַת חֵט. רַבִּי בְּחָכְמָה וְתַלְמִידִי שֶׁכָּל מַה שֶּׁאֲנִי גוֹזֵר עָלָיו הוּא מְקַיֵּים. כְּתוּב אַלּוּפֵינוּ מְסוּבָּלִים וגו'. רַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר. [אַלּוּפִים מְסוּבָּלִים אֵין כְּתִיב כָּאן אֶלָּא] אַלּוּפֵינוּ מְסוּבָּלִים. בְּשָׁעָה שֶׁהַגְּדוֹלִים סוֹבְלִין אֶת הַקְּטַנִּים אֵין פֶּרֶץ וְאֵין יוֹצֵאת וְאֵין צְוָחָה בִּרְחוֹבוֹתֵינוּ. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ מְסָרֵס קְרָיֵיא. (אַלּוּפֵינוּ [אַלּוּפִים] מְסוּבָּלִים אֵין כְּתִיב כָּאן אֶלָּא אַלּוּפֵינוּ מְסוּבָּלִים. בְּשָׁעָה שֶׁהַקְּטַנִּים סוֹבְלִים אֶת הַגְּדוֹלִים אֵין פֶּרֶץ וְאֵין יוֹצֵאת וְאֵין צְוָחָה בִּרְחוֹבוֹתֵינוּ.

רַבִּי שֵׁילָה דִּכְפַר תַּמְרְתָּה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן. עֶשְׂרָה יֵרַח לְמוֹעֲדִים שֶׁמֶשׁ יָדַע מְבוֹאוֹ. מִשֶּׁמֶשׁ יָדַע מְבוֹאוֹ עֶשְׂרָה יֵרַח לְמוֹעֲדִים. אָמַר רַבִּי בֶּרֶכְיָה. כָּתוּב וַיִּסְעוּ מֵרַעְמְסֵס בַּחוֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן וגו'. כַּד יְטַמַּע בְּלֵילֵי מוֹעֲדָא אַרְבַּע עֶשְׂרֵה מְטַמְּיעִין אִית בָּהּ. הָוֵי מִשְׁקִיעַת הַחַמָּה אַתְּ מוֹנֶה לַלְּבָנָה. אָמַר רַבִּי סִימוֹן. וְהָיוּ. עַל יְדֵי זֶה וְעַל יְדֵי זֶה. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן. וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בוֹקֶר יוֹם אֶחָד. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. הַחֹדֶשׁ. עַד שֶׁיְּהֵא כּוּלּוֹ מִן הֶחָדֶשׁ. אַשְׁכָּחַת אָמַר. מַה דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן צְרִיכָה לְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. וּמַה דְּאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ צְרִיכָה לְרַבִּי יוֹחָנָן. אִילּוּ אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן וְלֹא אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ הֲוִינָן אָמְרִין. לֹא אָמַר אֶלָּא אֲפִילּוּ כּוּלּוֹ מִן הֶחָדֶשׁ. הֲוֵי צוֹרְכָה לַהִיא דְּאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. אוֹ אִילּוּ אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ וְלֹא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן הֲוִינָן אָמְרִין. לֹא אָמַר אֶלָּא יוֹם. הָא לַיְלָה לֹא. הֲוֵי צוֹרְכָה לַהִיא דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן וְצוֹרְכָה לַהִיא דְּאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ.

פרק ג

הלכה א

משנה: רָאוּהוּ בֵּית דִּין וְכָל יִשְׂרָאֵל נֶחְקְרוּ הָעֵדִים וְלֹא הִסְפִּיקוּ לוֹמַר מְקוּדָּשׁ עַד שֶׁחֲשִׁכָה הֲרֵי זֶה מְעוּבָּר. רָאוּהוּ בֵּית דִּין בִּלְבַד יַעַמְדוּ שְׁנַיִם וְיַעִידוּ לִפְנֵיהֶם וְיֹאמְרוּ מְקוּדָּשׁ מְקוּדָּשׁ. רָאוּהוּ שְׁלֹשָׁה וְהֵן בֵּית דִּין יַעַמְדוּ שְׁנַיִם וְיוֹשִׁיבוּ מֵחֲבֵירֵיהֶם אֵצֶל הַיָּחִיד וְיַעִידוּ בִּפְנֵיהֶן וְיֹאמְרוּ מְקוּדָּשׁ מְקוּדָּשׁ שֶׁאֵין הַיָּחִיד נֶאֱמָן עַל יְדֵי עַצְמוֹ׃

הלכה: רָאוּהוּ בֵּית דִּין וְכָל יִשְׂרָאֵל כול'. כֵּינִי מַתְנִיתָא. אוֹ בֵית דִּין אוֹ כָל יִשְׂרָאֵל. רַבִּי זְעוּרָה רַבִּי אִימִּי בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. מְעַמְּעָמִין עַל הַנִּרְאֶה לְעַבְּרוֹ. אֵין מְעַמְּעָמִין עַל שֶׁלֹּא נִרְאֶה לְקַדְּשׁוֹ. רַבִּי בָּא וְרַבִּי חִייָה בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. מְעַמְּעָמִין עַל שֶׁלֹּא נִרְאֶה לְקַדְּשׁוֹ וְאֵין מְעַמְּעָמִין עַל הַנִּרְאֶה לְעַבְּרוֹ. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רַבִּי זְעוּרָא. רָאוּהוּ בֵּית

דִּין וְכָל יִשְׂרָאֵל. נֶחְקְרוּ הָעֵדִים וְלֹא הִסְפִּיקוּ לוֹמַר. מְקוּדָּשׁ. עַד שֶׁחֲשֵׁיכָה. הֲרֵי זֶה מְקוּדָּשׁ. מִפְּנֵי שֶׁחֲשֵׁיכָה. הָא אִם לֹא חֲשֵׁיכָה לֹא. הָדָא אָמְרָה. אֵין מְעַמְּעֲמִין עַל הַנִּרְאֶה לְעַבְּרוֹ. מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רִבִּי בָּא. יָכוֹל אִם הָיָה צָרִיךְ שְׁנֵי יָמִים נוֹתְנִין לוֹ שְׁנֵי יָמִים. תַּלְמוּד לוֹמַר אוֹתוֹ. אֵין לוֹ אֶלָּא יוֹם אֶחָד בִּלְבַד. הָדָא אָמְרָה. אֵין מְעַמְּעֲמִין עַל שֶׁלֹּא נִרְאֶה לְקַדְּשׁוֹ. מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רִבִּי בָּא. יָכוֹל כְּשֵׁם שֶׁמְּעַבְּרִין אֶת הַשָּׁנָה מִפְּנֵי הַצּוֹרֶךְ כָּךְ יְקַדְּשׁוּ אֶת הַחוֹדֶשׁ מִפְּנֵי הַצּוֹרֶךְ. תַּלְמוּד לוֹמַר הַחוֹדֶשׁ. אַחַר הַחוֹדֶשׁ הֵן הוֹלְכִין. הָדָא אָמְרָה. אֵין מְעַמְּעֲמִין עַל שֶׁלֹּא נִרְאֶה לְקַדְּשׁוֹ. מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רִבִּי בָּא. יָכוֹל אִם לֹא נִרְאֲתָה הַלְּבָנָה לִשְׁנֵי יָמִים. כָּךְ יְקַדְּשׁוּ אֶת הַחוֹדֶשׁ לִשְׁנֵי יָמִים. תַּלְמוּד לוֹמַר אוֹתָם אֱלֶּה הֵם. אֵין אֱלֶּה מוֹעֲדֵיי. מִפְּנֵי שֶׁלֹּא נִרְאֲתָה. הָא אִם נִרְאֲתָה לֹא. הָדָא אָמְרָה. אֵין מְעַמְּעֲמִין עַל שֶׁלֹּא נִרְאֶה לְקַדְּשׁוֹ. הֲוֹון בָּעֵיי מֵימַר וְלָא פְלִיגִין. מַה דְּאָמַר רִבִּי זְעוּרָה בִּשְׁאָר כָּל הַחֲדָשִׁים. מַה דְּאָמַר רִבִּי בָּא עַל נִיסָן וְעַל תִּשְׁרֵי.

רִבִּי אוֹמֵר. נִיסָן לֹא נִתְעַבֵּר מֵימָיו. וְהָא תַנִּינָן. אִם בָּא חִדֵּשׁ בְּזְמַנּוֹ. אִם בָּא. לֹא בָא. רַב אָמַר. תִּשְׁרֵי לֹא נִתְעַבֵּר מֵימָיו. וְהָא תַנִּינָן. אִם הָיָה הַחוֹדֶשׁ מְעוּבָּר. אִם הָיָה. לֹא הָיָה. וּכְשֶׁקִּידְּשׁוּ אֶת הַשָּׁנָה בְּאוּשָׁא בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן עָבַר רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁלְרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה. אוֹמֵר כְּדִבְרֵי רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. לֹא הָיִינוּ נוֹהֲגִין כֵּן בְּיַבְנֶה. בַּיּוֹם הַשֵּׁינִי עָבַר רִבִּי חֲנִינָה בְּנוֹ שֶׁלְרִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי וְאָמַר כְּדִבְרֵי רִבִּי עֲקִיבָה. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. כֵּן הָיִינוּ נוֹהֲגִין בְּיַבְנֶה. וְהָא תַנֵּי. קִידְּשׁוּהוּ בָרִאשׁוֹן וּבַשֵּׁינִי. רִבִּי זְעוּרָה בְּשֵׁם רַב חִסְדָּא. אוֹתָהּ הַשָּׁנָה נִתְקַלְקְלָה. מָהוּ בָרִאשׁוֹן מָהוּ בַשֵּׁינִי. רִבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב. שָׁנָה רִאשׁוֹנָה וְשָׁנָה הַשְּׁנִיָּיה. וְהָא תַנֵּי. בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן וּבַיּוֹם הַשֵּׁינִי.

קִידְּשׁוּהוּ קוֹדֶם לְזְמַנּוֹ אוֹ לְאַחַר עִיבּוּרוֹ יוֹם אֶחָד יָכוֹל יְהֵא מְקוּדָּשׁ. תַּלְמוּד לוֹמַר אוֹתָם. אוֹתָם אֱלֶּא הֵם [מוֹעֲדַיי]. אֵין אֱלֶּה מוֹעֲדַיי. לְפָנַי זְמַנּוֹ עֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה יוֹם. לְאַחַר עִיבּוּרוֹ שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם יוֹם. וּמְנַיִין שֶׁמְּעַבְּרִין אֶת הַשָּׁנָה עַל הַגְּלִיּוֹת שֶׁעָלוּ וַאֲדַיִין לֹא הִגִּיעוּ. תַּלְמוּד לוֹמַר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מוֹעֲדַיי. עֲשֵׂה אֶת הַמּוֹעֲדוֹת שֶׁיֵּעָשׂוּ אוֹתָן כָּל יִשְׂרָאֵל. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן. וְהֵן שֶׁהִגִּיעוּ לִנְהַר פְּרָת.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי אִימִּי בְּשֵׁם רִבִּי יְהוּדָה בַּר פָּזִי. קִידְּשׁוּהוּ וְאַחַר כָּךְ נִמְצְאוּ הָעֵדִים זוֹמְמִין. הֲרֵי זֶה מְקוּדָּשׁ. קָם רִבִּי יוֹסֵה עִם רִבִּי יְהוּדָה בַּר פָּזִי. אָמַר לֵיהּ. אַתָּה שָׁמַעְתָּה מִן אֲבוּהּ הָדָא מֵילְתָא. אָמַר לֵיהּ. כֵּן אָמַר אַבָּא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אֵין מְדַקְדְּקִין בְּעֵדוּת הַחוֹדֶשׁ. בֵּית דִּין שֶׁרָאוּ אֶת הַהוֹרֶג. אָמְרוּ. אִם רוֹאִין אָנוּ אוֹתוֹ אֵין אָנוּ מַכִּירִין אוֹתוֹ. לֹא הָיוּ עוֹרְפִין. דִּכְתִיב וְעֵינֵינוּ לֹא רָאוּ. מִכָּל מָקוֹם. וַהֲרֵי רָאוּ. וּבֵית דִּין שֶׁרָאוּ אֶת הַהוֹרֵג. אֵית תַּנֵּיי תַנֵּי.

יַעַמְדוּ שְׁנַיִם וְיָעִידוּ לִפְנֵיהֶן. אֵית תַּנָּיֵי תַנֵּי. יַעַמְדוּ כוּלָּן וְיָעִידוּ בְּמָקוֹם אֶחָד. רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי בְּשֵׁם רִבִּי זְעוּרָה. כְּשֵׁם שֶׁהֵן חֲלוּקִים כָּאן כָּךְ חֲלוּקִין בְּעֵידוּת הַחוֹדֶשׁ.

וִיקוּם חַד וְיִתִּיב חַד. וִיקוּם חַד וְיִתִּיב חַד. שַׁנָּיָא הִיא שֶׁאֵין הָעֵד נַעֲשֶׂה דַּיָּין. כְּהָדָא רַב חוּנָה הֲוָה יָדַע שַׁהֲדוּ לְחַד בַּר נַשׁ. אֲזַל בָּעֵי מֵידוֹן קוֹמוֹי וְכָפַר בֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק. בְּגִין דְּאַתְּ יָדַע דְּרַב חוּנָה בַּר נָשָׁא רַבָּה אַתְּ כְּפַר בֵּיהּ. מָה אִילּוּ יֵיזִיל וְיִשְׁהַד עֲלָךְ קוֹמֵי בֵית דִּין חוֹרָן. אֲמַר לֵיהּ רַב חוּנָה. וְעָבְדִין כֵּן. אָמַר לֵיהּ. אִין. וְשָׁרָא רַב חוּנָה גַּרְמֵיהּ מִן הַהוּא דִינָא. וַאֲזַל וְאַשְׁהַד עֲלוֹי קוֹמֵי בֵית דִּין חוֹרָן.

קְרָא עֶרֶר עַל חֶתִימַת יְדֵי הָעֵדִים. עַל חֶתִימַת יְדֵי הַדַּיָּינִין. רִבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב יְהוּדָה. רָצָה לְקַיֵּים בִּכְתַב יְדֵי הָעֵדִים מְקַיֵּים. בִּכְתַב יְדֵי הַדַּיָּינִים מְקַיֵּים. וַאֲנִי אוֹמֵר. אֲפִילּוּ בְעֵד אֶחָד. אֲפִילּוּ בְדַיָּין אֶחָד מְקַיֵּים. בְּיוֹמוֹי דְּרִבִּי אַבָּהוּ אֲתוֹן בָּעֵיי מֵימַר גּוֹאֲלֵינוּ וְאָמְרוּן גְּאוּלָּתֵינוּ וְקִבְּלוֹן. בְּיוֹמוֹי דְּרִבִּי בֶּרֶכְיָה אִישְׁתַּתְּקוּן. אָמַר לוֹן. שְׁמַעְתּוּן דְּאִיתְקַדַּשׁ יַרְחָא. וְאַרְכִינוּן בְּרֹאשֵׁיהוֹן וְקִבְּלוֹן.

הלכה ב

משנה: כָּל הַשּׁוֹפָרוֹת כְּשֵׁירִין חוּץ מִשֶּׁל פָּרָה מִפְּנֵי שֶׁהוּא קֶרֶן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי וְהָלֹא כָל הַשּׁוֹפָרוֹת נִקְרְאוּ קֶרֶן שֶׁנֶּאֱמַר וְהָיָה בִּמְשׁוֹךְ בְּקֶרֶן הַיּוֹבֵל כְּשָׁמְעֲכֶם אֶת קוֹל הַשּׁוֹפָר׃

הלכה: הֲווֹן בָּעֵיי מֵימַר. וְלָא פְלִיגִין. אַשְׁכְּחַת תַּנֵּי. רִבִּי יוֹסֵה מַכְשִׁיר בְּשֶׁלְפָּרָה וַחֲכָמִים פּוֹסְלִין. מַה (טַעֲמוֹן דְּרַבָּנָן) [טַעֲמֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי] וְהָיָה בִּמְשׁוֹךְ בְּקֶרֶן הַיּוֹבֵל. מַה טַעֲמָא (דְּרִבִּי יוֹסֵה) (וְדַרַבָּנָן). וְתֵיטַב לְיֵי מְשׁוֹר פֹּר מַקְרִין מַפְרִיס. מַקְרִין כְּתִיב. וְרַבָּנָן. כָּל הַשּׁוֹפָרוֹת נִקְרְאוּ קֶרֶן וְנִקְרְאוּ שׁוֹפָר חוּץ מִשֶּׁל פָּרָה שֶׁנִּקְרָא קֶרֶן וְלֹא נִקְרָא שׁוֹפָר. הָתִיבוּן. הֲרֵי שֶׁל יַעֵל הֲרֵי אֵינוֹ קָרוּי לֹא קֶרֶן וְלֹא שׁוֹפָר. מַאי כְדוֹן. כַּהִיא דְאָמַר רִבִּי לַוִי. שַׁנָּיָא הִיא. שֶׁאֵין קַטֵּיגוֹר נַעֲשֶׂה סָנֵיגוֹר.

הלכה ג

משנה: שׁוֹפָר שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל יָעֵל פָּשׁוּט וּפִיו מְצוּפֶּה זָהָב וּשְׁתֵּי חֲצוֹצְרוֹת מִן הַצְּדָדִין. שׁוֹפָר מַאֲרִיךְ וַחֲצוֹצְרוֹת מְקַצְּרוֹת שֶׁמִּצְוַת הַיּוֹם בַּשּׁוֹפָר׃

הלכה: אָמַר רִבִּי יוֹנָה. כְּדֵי שֶׁיִּפְּשְׁטוּ לִבָּם בִּתְשׁוּבָה.

פִּיו מְצוּפֶּה זָהָב. צִיפָּהוּ זָהָב מִבִּפְנִים פָּסוּל. מִבַּחוּץ כָּשֵׁר. צִיפָּהוּ מְקוֹם הַנָּחַת פִּיו אוֹ שֶׁהָיָה קוֹלוֹ עָבֶה מַחְמַת הַצִּיפּוּי פָּסוּל.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. הָדָא אָמְרָה. פְּשׁוּטָה שֶׁשָּׁמַע מִקְּצָתָהּ מִן הַמִּתְעַסֵּק [לֹא] יָצָא. וְהֵיי דָא אָמְרָה דָא. תְּקַע בְּרֹאשׁוֹנָה וּמָשַׁךְ בַּשְּׁנִיָּיה כְּשְׁתַּיִם אֵין בְּיָדוֹ אֶלָּא אֶחָת. רִבִּי אַבָּא בַּר זְמִינָא

בְּשֵׁם רִבִּי זְעוּרָה. אֲפִילוּ אַחַת אֵין בְּיָדוֹ. לָמָּה. רֹאשָׁהּ גַּבֵּי סוֹפָהּ מִצְטָרֵף וְסוֹפָהּ גַּבֵּי רֹאשָׁהּ מִצְטָרֵף. לֹא רֹאשָׁהּ אִית לָהּ סוֹף וְלֹא סוֹפָהּ אִית לָהּ רֹאשׁ.

הלכה ד

משנה: בַּתַּעֲנִיּוֹת בְּשֶׁל זְכָרִים כְּפוּפִין וּפְיוֹ מְצוֹפֶּה כֶּסֶף וּשְׁתֵּי חֲצוֹצְרוֹת בָּאֶמְצַע. שׁוֹפָר מְקַצֵּר וַחֲצוֹצְרוֹת מַאֲרִיכוֹת שֶׁמִּצְוַת הַיּוֹם בַּחֲצוֹצְרוֹת׃

הלכה: אָמַר רִבִּי יוֹנָה. כְּדֵי שֶׁיְּכוּפוּ אֶת לִבָּם בִּתְפִילָּה.

קוֹמֵי רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי תָּקְעִין בְּתַעֲנִיתָא. רִבִּי יוֹסֵה בָעֵי. וְיִתְקְעוּן קוֹמוֹי בַּחֲצוֹצְרָתָא. וְלָא שְׁמִיעַ דְּתַנֵּי. חֲצוֹצְרוֹת בַּמִּקְדָּשׁ. אֵין חֲצוֹצְרוֹת בַּגְּבוּלִין. וְיִתְפַּלְּלוּ לְפָנָיו עֶשְׂרִין וְאַרְבַּע. כְּהָדָא. רִבִּי יוֹחָנָן מִתְפַּלֵּל בְּתִשְׁעָה בְאָב עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע וּמְפַקֵּד לְתַלְמִידוֹי. לָא תֵילְפוֹן מִינִּי הָדֵין עוֹבְדָה. דְּצָרִיכָה לֵיהּ. אֶבֶל הוּא. תַּעֲנִית צִיבּוּר הוּא. רִבִּי יוֹסֵה בְשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. אֵינוֹ תַעֲנִית צִיבּוּר. רִבִּי יוֹנָה רִבִּי יִצְחָק בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. אֶבֶל הוּא. אֵינוֹ תַעֲנִית צִיבּוּר. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. מִילְּתֵיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן אָמְרָה. יָחִיד בְּתִשְׁעָה בְאָב מִתְפַּלֵּל אַרְבַּע. לֹא אָמַר אֶלָּא אַרְבַּע. הָא עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע לֹא.

הלכה ה

משנה: שָׁוֶה הַיּוֹבֵל לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה לַתְּקִיעָה וְלַבְּרָכוֹת. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה תּוֹקְעִין בְּשֶׁל זְכָרִים וּבַיּוֹבֵל בְּשֶׁל יְעֵלִים׃

הלכה: אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם. אֵילּוּ הַמַּלְכִיּוֹת. זִכְרוֹן תְּרוּעָה אֵילּוּ הַזִּכְרוֹנוֹת. שׁוֹפַר תְּרוּעָה. אֵילּוּ הַשּׁוֹפָרוֹת. עַד כְּדוֹן רֹאשׁ הַשָּׁנָה. יוֹבֵל. וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפַר תְּרוּעָה בַּחוֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בֶּעָשׂוֹר לַחוֹדֶשׁ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. שֶׁאֵין תַּלְמוּד לוֹמַר בַּחוֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר בַּחוֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי. אֶלָּא כָּל מַה שֶּׁאַתְּ עוֹשֶׂה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הֲוֵי עוֹשֶׂה בֶּעָשׂוֹר לַחוֹדֶשׁ. מַה כָּאן מַלְכִיּוֹת זִכְרוֹנוֹת וְשׁוֹפָרוֹת אַף כָּאן מַלְכִיּוֹת זִכְרוֹנוֹת וְשׁוֹפָרוֹת.

מְנַיִין שֶׁהִיא פְשׁוּטָה לְפָנֶיהָ. תַּלְמוּד לוֹמַר וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפַר. וּמְנַיִין שֶׁהִיא פְשׁוּטָה לְאַחֲרֶיהָ. תַּלְמוּד לוֹמַר תַּעֲבִירוּ שׁוֹפָר. עַד כְּדוֹן יוֹבֵל. רֹאשׁ הַשָּׁנָה. וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפַר תְּרוּעָה בַּחוֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בֶּעָשׂוֹר לַחוֹדֶשׁ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. שֶׁאֵין תַּלְמוּד לוֹמַר בַּחוֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר בַּחוֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי. אֶלָּא מַה שֶּׁאַתְּ עוֹשֶׂה בְּחוֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי כְּבֶעָשׂוֹר לַחוֹדֶשׁ. מַה כָּאן תּוֹקֵעַ וּמֵרִיעַ וְתוֹקֵעַ אַף כָּאן תּוֹקֵעַ וּמֵרִיעַ וְתוֹקֵעַ.

מְנַיִין שֶׁהֵן שָׁלֹשׁ שֶׁלְשָׁלֹשׁ שָׁלֹשׁ. תַּלְמוּד לוֹמַר יוֹם תְּרוּעָה. זִכְרוֹן תְּרוּעָה. שׁוֹפַר תְּרוּעָה. עַד כְּדוֹן כְּרִבִּי עֲקִיבָה. כְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל. תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. וּתְקַעְתֶּם תְּרוּעָה. וּתְקַעְתֶּם תְּרוּעָה שֵׁנִית. תְּרוּעָה יִתְקְעוּ לְמַסְעֵיהֶם. אֵין תֵּימַר. הִיא תְקִיעָה הִיא תְרוּעָה. וְהָכְתִיב וּבְהַקְהִיל אֶת הַקָּהָל תִּתְקְעוּ וְלֹא תָרִיעוּ.

יוֹבֵל [וְהִיא]. אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הִשְׁמִיטוּ. אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא תָקְעוּ בַשּׁוֹפָר. אוֹ יָכוֹל אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא שִׁילְּחוּ עֲבָדִים. תַּלְמוּד לוֹמַר הִיא. דִּבְרֵי רִבִּי יְהוּדָה. רִבִּי יוֹסֵה אוֹמֵר. יוֹבֵל. אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הִשְׁמִיטוּ. אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא שִׁילְּחוּ עֲבָדִים. אוֹ יָכוֹל אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא תָקְעוּ בַשּׁוֹפָר. תַּלְמוּד לוֹמַר הִיא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. מֵאַחַר שֶׁהַכָּתוּב תּוֹלֶה אוֹתָהּ לְעִנְיָין תְּקִיעַת שׁוֹפָר. וְכָתוּב אַחֵר תּוֹלֶה אוֹתָהּ לְעִנְיָין שִׁילּוּחַ עֲבָדִים. מִפְּנֵי מָה אֲנִי אוֹמֵר. יוֹבֵל שֶׁלֹּא בְשִׁילּוּחַ עֲבָדִים. (שֶׁאִי) [שֶׁן]אֶיפְשָׁר לְיוֹבֵל בְּלֹא שִׁילּוּחַ עֲבָדִים אֲבָל [אִי] אֶיפְשָׁר לְיוֹבֵל שֶׁלֹּא בִתְקִיעַת שׁוֹפָר. דָּבָר אַחֵר. תְּקִיעַת שׁוֹפָר תְּלוּיָה בְבֵית דִּין וְשִׁילּוּחַ עֲבָדִים תְּלוּי בְּכָל אָדָם. וְאַתְיָיא כַּהִיא דְאָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק. וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן וַיְצַוֵּם אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. עַל מַה צִיְּוָם. עַל פָּרָשַׁת שִׁילּוּחַ עֲבָדִים. וְאַתְיָיא כַּהִיא דְאָמַר רִבִּי אִילָא. לֹא נֶעֱנְשׁוּ יִשְׂרָאֵל אֶלָּא עַל פָּרָשַׁת שִׁילּוּחַ עֲבָדִים. הָדָא הוּא דִכְתִיב מִקֵּץ שֶׁבַע שָׁנִים תְּשַׁלְּחוּ אִישׁ אֶת אָחִיו הָעִבְרִי וגו'. תַּנֵּי בְשֵׁם רִבִּי נְחֶמְיָה. הָיְתָה כָּאֱנִיּוֹת סוֹחֵר מְמֻרְחָק תָּבִיא לַחְמָהּ. דִּבְרֵי תוֹרָה עֲנִיִּים בְּמָקוֹמָן וַעֲשִׁירִים בְּמָקוֹם אַחֵר. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. זוֹ דִּבְרֵי רִבִּי יוּדָה וְרִבִּי יוֹסֵה. אֲבָל דִּבְרֵי חֲכָמִים. קִידּוּשׁ בֵּית דִּין וּתְקִיעַת שׁוֹפָר וְהַשְׁמֵט כְּסָפִים מַשְׁמִיטִין. נִיחָא קִידּוּשׁ בֵּית דִּין וּתְקִיעַת שׁוֹפָר. הַשְׁמֵט כְּסָפִים לֹא בְסוֹף הֵן מַשְׁמִיטִין. רִבִּי זְעוּרָה שָׁמַע לָהּ מִן הָדָא. וַיֹּאמֶר אֵלַי אַל תִּירָא דָנִיֵּאל כִּי מִן הַיּוֹם הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר נָתַתָּ אֶת לִבְּךָ לְהָבִין וּלְהִתְעַנּוֹת לִפְנֵי אֱלֹהֶיךָ נִשְׁמְעוּ דְבָרֶיךָ. כְּבָר נִשְׁמְעוּ דְבָרֶיךָ.
אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. טַעֲמֵיהּ דְּרִבִּי יְהוּדָה כְּדֵי לִיתֵּן אֶת הַמְּצאוּי עַל הַמְּצאוּי וְאֶת שֶׁאֵינוֹ מְצאוּי עַל שֶׁאֵינוֹ מְצוּי.

הלכה ו

משנה: שׁוֹפָר שֶׁנִּסְדַּק וְדִיבְּקוֹ פָּסוּל. דִּיבֵּק שִׁיבְרֵי שׁוֹפָרוֹת פָּסוּל. נִיקַּב וּסְתָמוֹ אִם עִיכֵּב אֶת הַתְּקִיעָה פָּסוּל. וְאִם לָאו כָּשֵׁר׃

הלכה: שׁוֹפָר שֶׁנִּסְדַּק וְדִיבְּקוֹ פָּסוּל. לְמִי נִצְרְכָה. לְרִבִּי נָתָן. דִּיבֵּק שִׁיבְרֵי שׁוֹפָרוֹת פָּסוּל. עוֹד הִיא דְרִבִּי נָתָן. נִיקַּב וּסְתָמוֹ. רִבִּי חִייָה בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. דְּרִבִּי נָתָן הִיא. דְּתַנֵּי. נִיקַּב וּסְתָמוֹ בֵּין בְּמִינוֹ בֵּין שֶׁלֹּא בְמִינוֹ. אִם הָיָה מְעַכֵּב אֶת הַתְּקִיעָה פָּסוּל. וְאִם לָאו כָּשֵׁר. רִבִּי נָתָן אוֹמֵר. בְּמִינוֹ כָּשֵׁר. שֶׁלֹּא בְמִינוֹ פָּסוּל. רִבִּי חִייָה בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כֵּינִי מַתְנִיתָא. אִם הָיָה מְעַכֵּב אֶת הַתְּקִיעָה פָּסוּל. וְאִם לָאו כָּשֵׁר. רִבִּי אַבָּא בַּר זִמְינָא בְשֵׁם רִבִּי זְעוּרָה. וְהוּא שֶׁסְּתָמוֹ. אֲבָל אִם לֹא סְתָמוֹ כָּשֵׁר. שֶׁכָּל הַקּוֹלוֹת כְּשֵׁירִין בַּשּׁוֹפָר.
רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא אָמַר. אַבָּא בַּר בָּא שָׁאַל לְרִבִּי. שׁוֹפָר קָדוֹחַ מַהוּ. אָמַר לֵיהּ. כָּזֶה [תּוֹקְעִין בְּיִבְנֶה. רִבִּי בָּא בָּעֵי קוֹמֵי רַב. שׁוֹפָר קָדוֹחַ מַהוּ. אָמַר לֵיהּ. כָּזֶה] תּוֹקְעִין בְּעֵייְנִי טָב.

הלכה ז

משנה: הַתּוֹקֵעַ לְתוֹךְ הַבּוֹר אוֹ לְתוֹךְ הַדּוּת אוֹ לְתוֹךְ הַפִּיטָס אִם קוֹל שׁוֹפָר שָׁמַע יָצָא. וְאִם קוֹל הֲבָרָה שָׁמַע לֹא יָצָא. וְכֵן מִי שֶׁהָיָה עוֹבֵר אֲחוֹרֵי בֵית הַכְּנֶסֶת אוֹ שֶׁהָיָה בֵּיתוֹ סָמוּךְ לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְשָׁמַע קוֹל שׁוֹפָר אוֹ קוֹל מְגִילָּה אִם כִּוֵּין לִבּוֹ יָצָא. וְאִם לָאו לֹא יָצָא. אַף עַל פִּי שֶׁזֶּה שָׁמַע וְזֶה שָׁמַע זֶה כִּוֵּין לִבּוֹ וְזֶה לֹא כִּוֵּין לִבּוֹ׃

הלכה: אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. לֹא אָמַר אֶלָּא וְכֵן מִי שֶׁהָיָה עוֹבֵר. הָא אִם עָמַד חָזָקָה כִּיוֵּין. נָתַן שׁוֹפָר בְּתוֹךְ שׁוֹפָר (נֹאמַר) [וְתִקַּע]. אִם קוֹל הַפְּנִימִי שָׁמַע יָצָא. אִם קוֹל חִיצוֹן שָׁמַע לֹא יָצָא. רִבִּי אֲבִינָא בָעֵי. הֲפָכוֹ מָהוּ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. גָּרְדוֹ מִבִּפְנִים פָּסוּל. מִבַּחוּץ כָּשֵׁר. לֹא אָמַר אֶלָּא גָּרְדוֹ. הָא אִם הֲפָכוֹ פָּסוּל. מַה בֵּין זֶה לָזֶה. זֶה בִּיטֵּל חֲלָלוֹ וְזֶה לֹא בִיטֵּל חֲלָלוֹ.

הלכה ח

משנה: וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגָבַר יִשְׂרָאֵל וגו'. וְכִי יָדָיו שֶׁל מֹשֶׁה עוֹשׂוֹת מִלְחָמָה אוֹ שׁוֹבְרוֹת מִלְחָמָה. אֶלָּא כָּל זְמַן שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מִסְתַּכְּלִין כְּלַפֵּי לְמַעְלָן וּמְכַוְּונִין לִיבָּן לַאֲבִיהֶן שֶׁבַּשָּׁמַיִם הָיוּ מִתְגַּבְּרִין. וְאִם לָאו הָיוּ נוֹפְלִין.

הלכה: רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר. עֲמָלֵק כּוֹשְׁפָן הָיָה. מָה הָיָה עוֹשֶׂה. הָיָה מַעֲמִיד בְּנֵי אָדָם בְּיוֹם גֵּינִיסְיָא שֶׁלּוֹ. לוֹמַר. לֹא בִמְהֵרָה אָדָם נוֹפֵל בְּיוֹם גֵּינִיסְיָא שֶׁלּוֹ. מָה עָשָׂה מֹשֶׁה. עִירְבֵּב אֶת הַמַּזָּלוֹת. הָדָא הוּא דִכְתִיב שֶׁמֶשׁ יָרֵחַ עָמַד זְבוּלָה וגו'. וּכְתִיב נָתַן תְּהוֹם קוֹלוֹ רוֹם יָדָיהוּ נָשָׂא. מֵרוֹם יָדָיהוּ נָשָׂא נָתַן תְּהוֹם קוֹלוֹ. שְׁמוּאֵל אָמַר. וְצָבָא תִּינָּתֵן עַל הַתָּמִיד בְּפָשַׁע. כְּפִשְׁעָהּ שֶׁלְּתוֹרָה. וְתַשְׁלֵךְ אֱמֶת אַרְצָה. אֵימָתַי שֶׁיִּשְׂרָאֵל מַשְׁלִיכִין דִּבְרֵי תוֹרָה לָאָרֶץ הַמַּלְכוּת הָרְשָׁעָה הַזֹּאת גּוֹזֶרֶת וּמַצְלַחַת. מַה טַּעַם. וְתַשְׁלֵךְ אֱמֶת אַרְצָה וְעָשְׂתָה וְהִצְלִיחָה. וְאֵין אֱמֶת אֶלָּא תוֹרָה. הֵיךְ מַה דְאַתְּ אָמַר אֱמֶת קְנֵה וְאַל תִּמְכּוֹר חָכְמָה וּמוּסָר וּבִינָה. אָמַר רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי. זַנַּח יִשְׂרָאֵל טוֹב אוֹיֵב יִרְדְּפוֹ. וְאֵין טוֹב אֶלָּא תוֹרָה. הֵיךְ מַה דְאַתְּ אָמַר כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אַל תַּעֲזוֹבוּ.

הלכה ט

משנה: כַּיּוֹצֵא בוֹ וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה עֲשֵׂה לְךָ שָׂרָף וְשִׂים אֹתוֹ עַל נֵס וגו'. וְכִי נָחָשׁ מֵמִית וּמְחַיֶּיה. כָּל זְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל מִסְתַּכְּלִין כְּלַפֵּי לְמַעְלָן וּמְשַׁעְבְּדִין אֶת לִיבָּן לַאֲבִיהֶן שֶׁבַּשָּׁמַיִם הָיוּ מִתְרַפְּאִין וְאִם לָאו הָיוּ נְמוֹקִין.

הלכה: אָמַר רִבִּי יָסָא. בְּאַרְבָּעָה מְקוֹמוֹת נֶאֱמַר עֲשֵׂה לְךָ. בִּשְׁלֹשָׁה פִּירֵשׁ וְאֶחָד לֹא פִירֵשׁ. עֲשֵׂה לְךָ תֵּיבַת עֲצֵי גֹפֶר. עֲשֵׂה לְךָ שְׁתֵּי חֲצוֹצְרוֹת כֶּסֶף. עֲשֵׂה לְךָ חַרְבוֹת צוּרִים. עֲשֵׂה לְךָ

שָׂרָף לֹא פִירֵשׁ. אָמַר מֹשֶׁה. עִיקָּרוֹ לֹא נחש הוּא. לְפִיכָךְ וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה נְחַשׁ נְחוֹשֶׁת. מִיכָּן הָיָה רִבִּי מֵאִיר דּוֹרֵשׁ שֵׁמוֹת. חַד בַּר נַשׁ הֲוָה שְׁמֵיהּ כִּידוֹר. אֲמַר לוֹן רִבִּי מֵאִיר. הוֹבֵא לְכוֹן מִינֵיהּ. בַּר נַשׁ בִּישׁ הוּא. כִּי דוֹר תַּהְפּוּכוֹת הֵמָּה.

רִבִּי לַוִי בְּשֵׁם רִבִּי חָמָא בַּר חֲנִינָה. וְהָיָה הַנָּשׁוּךְ אֵין כְּתוּב כָּאן אֶלָּא כָּל הַנָּשׁוּךְ. אֲפִילּוּ נְשִׁיכַת כֶּלֶב. אֲפִילּוּ נְשִׁיכַת נָחָשׁ. וְלֹא דַמְיָא. נְשִׁיכַת כֶּלֶב וְרָאָה. נְשִׁיכַת נָחָשׁ וְהִבִּיט. רִבִּי יוּדָה גּוֹזְרַיָּא בְּשֵׁם רִבִּי אָחָא. נְשִׁיכַת כֶּלֶב שֶׁאֵינוֹ מִמִּינוֹ. וְרָאָה. נְשִׁיכַת נָחָשׁ שֶׁהוּא מִמִּינוֹ. וְהִבִּיט. וְרַבָּנִן אָמְרֵי. נְשִׁיכַת כֶּלֶב שֶׁאֵינוֹ מְחַלְחֵל. וְרָאָה. נְשִׁיכַת נָחָשׁ שֶׁהוּא מְחַלְחֵל. וְהִבִּיט.

הלכה י

משנה: חֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן אֵינוֹ מוֹצִיא אֶת הָרַבִּים יְדֵי חוֹבָתָן. זֶה הַכְּלָל כֹּל שֶׁאֵינוֹ חַיָּיב בְּדָבָר אֵינוֹ מוֹצִיא אֶת הָרַבִּים יְדֵי חוֹבָתָן׃

הלכה: תַּנֵּי. אֲבָל אָמְרוּ. אִשָּׁה מְבָרֶכֶת לְבַעֲלָהּ. עֶבֶד לְרַבּוֹ (בֵּן) [קָטָן] לְאָבִיו. [נִיחָא אִשָּׁה מְבָרֶכֶת לְבַעֲלָהּ. עֶבֶד לְרַבּוֹ. קָטָן לְאָבִיו] לֹא כֵן אָמַר רִבִּי אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵה בֶּן נְהוֹרַיי. כָּל שֶׁאָמְרוּ בְקָטָן כְּדֵי לְחַנְּכוֹ. תִּיפְתַּר בְּעוֹנָה אַחֲרִיהֶן (אָמֵן). כַּהִיא דְתַנִּינָן תַּמָּן. מִי שֶׁהָיָה עֶבֶד אוֹ אִשָּׁה אוֹ קָטָן מַקְרִים אוֹתוֹ וְעוֹנָה אַחֲרֵיהֶם מַה שֶּׁהֵם אוֹמְרִים וּתְהֵא לוֹ מְאִירָה. תְּבוֹא מְאִירָה לְבֵן עֶשְׂרִים שְׁצָרִיךְ לְבֵן עֶשֶׂר.

פרק ד

הלכה א

משנה: יוֹם טוֹב שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת בַּמִּקְדָּשׁ הָיוּ תוֹקְעִין אֲבָל לֹא בַמְּדִינָה. מִשֶּׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הִתְקִין רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי שֶׁיְּהוּ תוֹקְעִין בְּכָל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ בֵּית דִּין. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לֹא הִתְקִין רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי שֶׁיְּהוּ תוֹקְעִין אֶלָּא בִּיבָנֶה בִּלְבָד. אָמְרוּ לוֹ אֶחָד יַבְנֶה וְאֶחָד כָּל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ בֵּית דִּין׃

הלכה: יוֹם טוֹב שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה כול'. רִבִּי אַבָּא בַּר פַּפָּא אָמַר. רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ הֲווֹן יְתִיבִין מַקְשֵׁיי. אָמְרִין. תַּנִּינָן. יוֹם טוֹב שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת בַּמִּקְדָּשׁ הָיוּ תוֹקְעִין אֲבָל לֹא בַמְּדִינָה. אֵין דְּבַר תּוֹרָה הוּא אַף בַּגְּבוּלִין יִדְחֶה. אֵין לֵית הוּא דְּבַר תּוֹרָה אַף בַּמִּקְדָּשׁ לֹא יִדְחֶה. עֲבַר כַּהֲנָא. אָמְרִין. הָא גַבְרָא [רַבָּה] דְּנִישְׁאוֹל [לֵיהּ]. אֲתוֹן שְׁאָלוֹן לֵיהּ. אָמַר לוֹן. כְּתוּב אֶחָד אוֹמֵר יוֹם תְּרוּעָה וְכָתוּב אַחֵר אוֹמֵר זִכְרוֹן תְּרוּעָה. הָא כֵיצַד. בְּשָׁעָה שֶׁהוּא חָל בַּחוֹל. יוֹם תְּרוּעָה. בְּשָׁעָה שֶׁהוּא חָל בַּשַּׁבָּת. זִכְרוֹן תְּרוּעָה. מַזְכִּירִין אֲבָל לֹא תוֹקְעִין. רִבִּי זְעוּרָה מְפַקֵּד לְחֲבֵרַיָּיא. עוֹלוֹן וּשְׁמָעוּן קַלֵּיהּ דְּרִבִּי לַוִי דְּרַשׁ.

דְּלֵית אֶיפְשַׁר דְּהוּא מַפִּיק פֻּרְשָׁתֵיהּ דִּלָּא אוּלְפָן. וְעַל וְאָמַר קוֹמֵיהוֹן. כְּתוּב אֶחָד אוֹמֵר יוֹם תְּרוּעָה וְכָתוּב אַחֵר אוֹמֵר זִכְרוֹן תְּרוּעָה. הָא כֵיצַד. בְּשָׁעָה שֶׁהוּא חָל בַּחוֹל. יוֹם תְּרוּעָה. בְּשָׁעָה שֶׁהוּא חָל בַּשַּׁבָּת. זִכְרוֹן תְּרוּעָה. מַזְכִּירִין אֲבָל לֹא תוֹקְעִין. מֵעַתָּה אַף בַּמִּקְדָּשׁ לֹא יְדָחֶה. תַּנָּא. בְּאֶחָד לַחוֹדֶשׁ. מֵעַתָּה אֶפִּילוּ בְמָקוֹם שֶׁהֵן יוֹדְעִין שֶׁהוּא בְאֶחָד לַחוֹדֶשׁ יִדָּחֶה. תַּנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי. וְהִקְרַבְתֶּם. בְּמָקוֹם שֶׁהַקָּרְבָּנוֹת קָרֵיבִין. אָמְרִין חֲבֵרַיָּיא קוֹמֵי רִבִּי יוֹנָה. וְהָכְתִיב וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפַר תְּרוּעָה בַּחוֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וגו'. אֲמַר לוֹן. זוֹ אַתְּ מַעֲבִיר בְּאַרְצְכֶם. הָא אֲחֶרֶת לֹא. אָמְרִין לֵיהּ אוֹ נֹאמַר. זוֹ אַתֶּם מַעֲבִירִין בְּאַרְצְכֶם. הָא אַחֶרֶת בֵּין בָּאָרֶץ בֵּין בַּחוּצָה לָאָרֶץ. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. אִילּוּ הָוָה כְתִיב תַּעֲבִירוּ שׁוֹפָר בְּאַרְצְכֶם הָיִיתִי אוֹמֵר. כָּאן מִיעֵט וּבְמָקוֹם אֶחֵר רִיבָּה. אֶלָּא בְּכָל אַרְצְכֶם. כָּאן רִיבָּה וּבְמָקוֹם אֶחֵר מִיעֵט.

הלכה ב

משנה: וְעוֹד זֹאת הָיְתָה יְרוּשָׁלַם יְתֵרָה עַל יַבְנֶה שֶׁכָּל עִיר שֶׁהִיא רוֹאָה וְשׁוֹמַעַת וּקְרוֹבָה וְיכוֹלָה לָבוֹא תּוֹקְעִין בָּהּ. וּבְיַבְנֶה לֹא הָיוּ תוֹקְעִין אֶלָּא בְּבֵית דִּין בִּלְבָד׃

הלכה: וְהֵן שֶׁיִּהוּ כָל הַדְּרָכִים הָאֵילּוּ בָהּ. רוֹאָה וְאֵינָהּ שׁוֹמַעַת. כְּגוֹן יְרוּשָׁלַם מִלְמַעֲלָן וְעִיר מִלְמַטָּן. וְשׁוֹמַעַת וְאֵינָהּ רוֹאָה. הֶהָר מַפְסִיק. רוֹאָה וְשׁוֹמַעַת וְאֵינָהּ יְכוֹלָה לָבוֹא. חוּץ לְתָחוּם. רוֹאָה וְשׁוֹמַעַת וּקְרוֹבָה וְאֵינָהּ יְכוֹלָה לָבוֹא. הַנַּחַל מַפְסִיק. רִבִּי יוֹנָה בְעֵי. הָיְתָה יְכוֹלָה לָבוֹא בְּעֵירוּבִין. הֵיךְ מַה דְּאַתְּ אָמַר בִּירוּשָׁלַם. שֶׁכָּל עִיר שֶׁהִיא רוֹאָה וְשׁוֹמַעַת וּקְרוֹבָה וְיכוֹלָה לָבוֹא תּוֹקְעִין בָּהּ. וְאָמַר אַף בִּיַבְנֶה כֵן. יְרוּשָׁלַם דִּבֵּר תּוֹרָה וְהָעֲיָירוֹת הַסְּמוּכוֹת לָהּ דִּבֵּר תּוֹרָה. וְרַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּיי מַתְקִין עַל דִּבֵּר תּוֹרָה. וְיַבְנֶה מִדִּבְרֵיהֶן וְהָעֲיָירוֹת הַסְּמוּכוֹת לָהּ מִדִּבְרֵיהֶן. וְרַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּיי מַתְקִין עַל דִּבְרֵיהֶן. וְיֵשׁ תַּקָּנָה אַחַר הַתַּקָּנָה.

רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. יָצְאוּ בֵית דִּין מִמָּקוֹם לְמָקוֹם וְלֹא הָיוּ תוֹקְעִין. רִבִּי יוֹסֵה בְעָא קוֹמֵי רִבִּי סִימוֹן. אֲפִילּוּ מִבַּיִת לְבַיִת. אֲפִילּוּ מִטְּרִיקְלִין לְקֶיטוֹן. אָמַר לֵיהּ. בִּירְבִי. עַד כָּאן שְׁמַעְתִּי.

הלכה ג

משנה: בָּרִאשׁוֹנָה הָיָה הַלּוּלָב נִיטָּל בַּמִּקְדָּשׁ שִׁבְעָה וּבַמְּדִינָה יוֹם אֶחָד. מִשֶּׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הִתְקִין רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי שֶׁיְּהֵא לוּלָב נִיטָּל בַּמְּדִינָה שִׁבְעָה זֵכֶר לַמִּקְדָּשׁ וְשֶׁיְּהֵא יוֹם הֶנֵף כּוּלּוֹ אָסוּר׃

הלכה: כְּתִיב וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים. אִית תַּנֵּיי תַּנֵּי. בְּשִׁמְחַת שְׁלָמִים הַכָּתוּב מְדַבֵּר. אִית תַּנֵּיי תַּנֵּי. בְּשִׁמְחַת הַלּוּלָב הַכָּתוּב מְדַבֵּר. מָאן דְּאָמַר. בְּשִׁמְחַת שְׁלָמִים

הַכָּתוּב מְדַבֵּר. בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן דְּבַר תּוֹרָה וּשְׁאָר כָּל הַיָּמִים דְּבַר תּוֹרָה. וְרַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּיי מַתְקִין עַל דְּבַר תּוֹרָה. מָאן דְּאָמַר. בְּשִׂמְחַת הַלּוּלָב הַכָּתוּב מְדַבֵּר. בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן דְּבַר תּוֹרָה וּשְׁאָר כָּל הַיָּמִים מִדִּבְרֵיהֶן. [וְרַבָּן] יוֹחָנָן בֶּן זַכַּיי מַתְקִין עַל דִּבְרֵיהֶן. וְיֵשׁ תַּקָּנָה אַחַר תַּקָּנָה. חֲבֵרַיָּיא בְעוֹן קוֹמֵי רִבִּי יוֹנָה. כְּמַה דְאַתְּ אֲמַר תַּמָּן. וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה לַיי שִׁבְעַת יָמִים. אֵין שִׁבְעָה בְלֹא שַׁבָּת. וְדִכְוָותָהּ וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי יי אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים. אֵין שִׁבְעָה בְלֹא שַׁבָּת. אָמַר לוֹן. שַׁנָּייָא הִיא. דִּכְתִיב וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן. חָלַק הָרִאשׁוֹן מֵהֶם. מַעֲתָּה בַּמִּקְדָּשׁ יִדָּחֶה. וּבִגְבוּלִין לֹא יִדָּחֶה. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. אִילּוּ הֲוָה כְתִיב וּלְקַחְתֶּם לִפְנֵי יי אֱלֹהֵיכֶם הָיִיתִי אוֹמֵר. כָּאן רִיבָּה וּבְמָקוֹם אַחֵר מִיעֵט. אֶלָּא וּלְקַחְתֶּם לָכֶם. מִכָּל מָקוֹם. וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי יי אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים. בִּירוּשָׁלַם.

הלכה ד

משנה: בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ מְקַבְּלִין עֵדוּת הַחוֹדֶשׁ כָּל הַיּוֹם. פַּעַם אַחַת נִשְׁתַּהוּ הָעֵדִים מִלָּבוֹא וְקִילְקְלוּ הַלְוִיִּם בַּשִּׁיר. הִתְקִינוּ שֶׁלֹּא יְהוּ מְקַבְּלִין אֶלָּא עַד הַמִּנְחָה. בָּאוּ עֵדִים מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָן נוֹהֲגִין אוֹתוֹ הַיּוֹם קוֹדֶשׁ וּלְמָחָר קוֹדֶשׁ. מִשֶּׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הִתְקִין רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי שֶׁיְּהוּ מְקַבְּלִין עֵדוּת הַחוֹדֶשׁ כָּל הַיּוֹם.

הלכה: אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן. מִפְּנֵי מַעֲשֶׂה שֶׁאֵירַע. פַּעַם אַחַת נָפְלָה הֶבְרָה בָּעִיר וּבָאוּ סַרְקִיִּים וּנְטָלוּם וְנִתְקַלְקְלוּ הַלְוִיִּם בַּשִּׁיר. אָמַר רִבִּי אָחָא בַּר פַּפָּא קוֹמֵי רִבִּי זְעוּרָה. חֲבֵרַיָּיא בְעוֹן קוֹמֵי רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן. בְּשֵׁם מָן רִבִּי אָמַר לָהּ. אֲמַר לוֹן. דִּכְוָותְכוֹן דְּאִית לְכוֹן רְבָבִין סַגִּין. בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אֲמַר לֵיהּ. וְרִבִּי לָא מַייְתֵי לָהּ טַעַם דַּהֲלָכָה. דְּתַנֵּי. שִׁירוּ שֶׁלַּחֲמִישִׁי הָיוּ אוֹמְרִים. הָרְנִינוּ לֵאלֹהִים עוּזֵּנוּ. וּבְרֹאשׁ הַשָּׁנָה הָיוּ אוֹמְרִים. הֲסִירוֹתִי מִסֶּבֶל שִׁכְמוֹ. חָל יוֹם טוֹב לִהְיוֹת בַּחֲמִישִׁי. בַּשַּׁחֲרִית הָיוּ אוֹמְרִים. הָרְנִינוּ לֵאלֹהִים עוּזֵּנוּ. וּבַמִּנְחָה הָיוּ אוֹמְרִים. הֲסִירוֹתִי מִסֶּבֶל שִׁכְמוֹ. אִם בָּאוּ מִן הַמִּנְחָה וּלְמַטָּן אוֹמְרִים. הָרְנִינוּ לֵאלֹהִים עוּזֵּנוּ. לֹא נִמְצְאוּ אוֹמְרִים שִׁיר וְכוֹפְלִין אוֹתוֹ.

רִבִּי אָדָא דְקַיְסְרִין בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כְּבַר עָבַר רוּבּוֹ שֶׁלְּיוֹם בִּקְדוּשָּׁה.

אָמַר רִבִּי חִייָה בַּר בָּא. רִבִּי יוֹחָנָן מְפַקֵּד לְאֵילֵין דִּכְנִישָׁא דִכְיפְרָא. סַבֵּין מְטוּל וּמֵיעוּל עַד דּוּ אִימְמָא וְאַתּוּן מַדְכְּרִין זְמַנּוֹ וְעִיבּוּרוֹ.

הלכה ה

משנה: אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קָרְחָה וְעוֹד זוֹ הִתְקִין רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי שֶׁאֲפִילּוּ רֹאשׁ בֵּית דִּין בְּכָל מָקוֹם שֶׁלֹּא יְהוּ הָעֵדִים הוֹלְכִין אֶלָּא לְמָקוֹם הַוַּועַד:

הלכה: כֵּיני מַתְנִיתָא. לְמָקוֹם הַוַּועַד שֶׁלְּחוֹדֶשׁ.

הלכה ו

משנה: סֵדֶר בְּרָכוֹת אוֹמֵר אָבוֹת וּגְבוּרוֹת וּקְדוּשַׁת הַשֵּׁם וְכוֹלֵל מַלְכִיּוֹת עִמָּם וְאֵינוֹ תוֹקֵעַ. קְדוּשַׁת הַיּוֹם וְתוֹקֵעַ. זִכְרוֹנוֹת וְתוֹקֵעַ. שׁוֹפָרוֹת וְתוֹקֵעַ. וְאוֹמֵר עֲבוֹדָה וְהוֹדָיָיה וּבִרְכַּת כֹּהֲנִים דִּבְרֵי רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי.

הלכה: בִּיהוּדָה נָהֲגוּ כְרִבִּי עֲקִיבָה. וּבַגְּלִיל כְּרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי. עָבַר וְעָשָׂה בִּיהוּדָה כְּגָלִיל וּבְגָלִיל כִּיהוּדָה יָצָא.

וּכְשֶׁקִּידְּשׁוּ אֶת הַשָּׁנָה בְּאוּשָׁא בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן עָבַר רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁלְרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה. וְאָמַר כְּדִבְרֵי רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. לֹא הָיִינוּ נוֹהֲגִין כֵּן בְּיִבְנֶה. בַּיּוֹם הַשֵּׁינִי עָבַר רִבִּי חֲנִינָה בְּנוֹ שֶׁלְרִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי וְאָמַר כְּדִבְרֵי רִבִּי עֲקִיבָה. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. כָּךְ הָיִינוּ נוֹהֲגִין בְּיַבְנֶה.

רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. בְּכָל מָקוֹם עָבַר וְהִזְכִּיר אֲדִיר הַמְּלוּכָה לֹא יָצָא חוּץ מִן הָאֵל הַקָּדוֹשׁ שֶׁלְרֹאשׁ הַשָּׁנָה וּבִלְבַד בְּמוּסָף. וְאַתְיָיא כְרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. אוֹמֵר קְדוּשַׁת הַיּוֹם עִם זִכְרוֹנוֹת. וְאַתְיָיא כְרִבִּי עֲקִיבָה. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. מַה מָצִינוּ בְכָל מָקוֹם אוֹמְרָהּ אֶמְצָעִית. אַף כָּאן אוֹמְרָהּ אֶמְצָעִית. רִבִּי אוֹמֵר. מַה מָצִינוּ בְכָל מָקוֹם אוֹמְרָהּ רְבִיעִית. אַף כָּאן אוֹמְרָהּ רְבִיעִית.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא רִבִּי זְעוּרָה חָנִין בַּר בָּא בְשֵׁם רַב. צָרִיךְ לוֹמַר. הָאֵל הַקָּדוֹשׁ. רִבִּי בָּא בְשֵׁם אַבָּא בַּר רַב חוּנָא. צָרִיךְ לוֹמַר. הָאֵל הַקָּדוֹשׁ וּמַרְבֶּה לְסִלּוֹחַ. רִבִּי בָּא בְשֵׁם אַבָּא בַּר יִרְמְיָה. בְּתְפִילָּה הוּא אוֹמֵר. אֱלֹהֵי דָוִד וּבוֹנֵה יְרוּשָׁלַם. בְּנָבִיא הוּא אוֹמֵר. אֱלֹהֵי דָוִד מַצְמִיחַ יְשׁוּעָה. יוֹם טוֹב שֶׁלְרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת. אֵית תַּנָּיֵי תַנֵּי. פּוֹתֵחַ בְּיוֹם טוֹב וְחוֹתֵם בַּשַּׁבָּת. וְאֵית תַּנָּיֵי תַנֵּי. פּוֹתֵחַ בַּשַּׁבָּת וְחוֹתֵם בְּיוֹם טוֹב.] רִבִּי אוֹמֵר. פּוֹתֵחַ בַּשַּׁבָּת וְחוֹתֵם בַּשַּׁבָּת וְיוֹם טוֹב בֵּינְתַיִים. רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי בְשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. הֲלָכָה כְרִבִּי.

הלכה ז

משנה: אָמַר לוֹ רִבִּי עֲקִיבָה אִם אֵינוֹ תוֹקֵעַ לַמַּלְכִיּוֹת לָמָּה הוּא מַזְכִּיר. אֶלָּא אוֹמֵר אָבוֹת וּגְבוּרוֹת וּקְדוּשַׁת הַשֵּׁם וְכוֹלֵל מַלְכִיּוֹת עִם קְדוּשַׁת הַיּוֹם וְתוֹקֵעַ. זִכְרוֹנוֹת וְתוֹקֵעַ. שׁוֹפָרוֹת וְתוֹקֵעַ. וְאוֹמֵר עֲבוֹדָה וְהוֹדָיָיה וּבִרְכַּת כֹּהֲנִים: אֵין פּוֹחֲתִין מֵעֲשָׂרָה מַלְכִיּוֹת מֵעֲשָׂרָה זִכְרוֹנוֹת מֵעֲשָׂרָה שׁוֹפָרוֹת. רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר אִם אָמְרָן שֶׁלֹּשׁ שֶׁלֹּשׁ יָצָא. אֵין מַזְכִּירִין מַלְכוּת זִכָּרוֹן שׁוֹפָר שֶׁל פּוּרְעָנוּת. מַתְחִיל בַּתּוֹרָה וּמַשְׁלִים בַּנְּבִיא. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אִם הִשְׁלִים בַּתּוֹרָה יָצָא:

הלכה: אֵין פּוֹחֲתִין מֵעֲשָׂרָה מַלְכִיּוֹת. כְּנֶגֶד עֲשָׂרָה קִילּוּסִין שֶׁאָמַר דָּוִד. הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ כוּלִּי עַד כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ. מֵעֲשָׂרָה זִכְרוֹנוֹת

כְּנֶגֶד עֲשָׂרָה וִידּוּיִים שֶׁאָמַר יְשַׁעְיָה. רַחֲצוּ הִזַּכּוּ הָסִירוּ וגו' לִמְדוּ הֵיטֵב דִּרְשׁוּ מִשְׁפָּט וגו'. מַה כְתִיב בַּתְרֵיהּ לְכוּ נָא וְנִוָּכְחָה יֹאמַר יְיָ וגו'. מֵעֲשָׂרָה שׁוֹפָרוֹת כְּנֶגֶד שִׁבְעָה כְבָשִׂים פָּר וָאַיִל וְשָׂעִיר.

אֱלוֹהוּת עוֹלִין לוֹ לְשֵׁם מַלְכִיּוֹת. דִּבְרֵי רִבִּי יְהוּדָה. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. אֵינָן עוֹלִין לוֹ. אֱלוֹהוּת וּמַלְכִיּוֹת עוֹלִין לוֹ מִשֵּׁם שְׁנַיִם. דִּבְרֵי רִבִּי יוֹסֵי. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. אֵינָן עוֹלִין. זַמְּרוּ אֱלֹהִים זַמְּרוּ זַמְּרוּ לְמַלְכֵּינוּ זַמֵּרוּ. עוֹלִין לוֹ מִשֵּׁם שְׁנַיִם. דִּבְרֵי רִבִּי יְהוּדָה. רִבִּי יוֹסֵה אוֹמֵר. אֵינָן עוֹלִין. רִבִּי זְעוּרָה בָעֵי. בֵּיהּ וּבְדַבְתְּרֵיהּ פְּלִיגִין אוֹ בֵיהּ לְגַרְמֵיהּ פְּלִיגִין. מִן מַה דְתַנֵּי. הַכֹּל מוֹדִין בְּמֶלֶךְ אֱלֹהִים עַל גּוֹיִם שֶׁהוּא אֶחָד. הֲדָא אָמְרָה. בֵּיהּ וּבְדַבְתְּרֵיהּ פְּלִיגִין. שְׁאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וגו' וּשְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ פִּיתְחֵי עוֹלָם. הָרִאשׁוֹן מִשֵּׁם אֶחָד וְהַשֵּׁינִי מִשֵּׁם שְׁנַיִם. דִּבְרֵי רִבִּי יְהוּדָה. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. הָרִאשׁוֹן מִשֵּׁם שְׁנַיִם וְהַשֵּׁינִי מִשֵּׁם שְׁלֹשָׁה.

רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר אִם אָמְרָן שָׁלֹשׁ יָצָא. הֲוִינָן סָבְרִין מֵימַר. שָׁלֹשׁ מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד. אַשְׁכַּחַת תַּנֵּי. אֲפִילוּ שָׁלֹשׁ מִכּוּלָּן יָצָא.

אֵין מַזְכִּירִין זִכָּרוֹן וּמַלְכוּת וְשׁוֹפָר שֶׁלְּפוּרְעָנוּת. זִכָּרוֹן דִּכְתִיב אוֹתָם זָכַר יְיָ וגו'. מַלְכוּת דִּכְתִיב חַי אֲנִי נְאֻם יְיָ אֱלֹהִים אִם לֹא בְּיָד חֲזָקָה וגו'. שׁוֹפָר דִּכְתִיב כִּי קוֹל שׁוֹפָר שׁוֹמֵעַת נַפְשִׁי תְּרוּעַת מִלְחָמָה.

מַתְחִיל בַּתּוֹרָה וּמַשְׁלִים בַּנְּבִיא. מַה. לְשֶׁעָבַר. הָא כַתְּחִילָּה לֹא. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. כֵּינִי מַתְנִיתָא. רִבִּי יוֹסֵה אוֹמֵר. צָרִיךְ לְהַשְׁלִים בַּתּוֹרָה.

הלכה ח

משנה: הָעוֹבֵר לִפְנֵי הַתֵּיבָה בְּיוֹם טוֹב שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַשֵּׁנִי מַתְקִיעַ וּבְשִׁעַת הַהַלֵּל הָרִאשׁוֹן מַקְרֶא אֶת הַהַלֵּל׃

הלכה: רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מִפְּנֵי מַעֲשֶׂה שֶׁאֵירַע. פַּעַם אַחַת תָּקְעוּ בָרִאשׁוֹנָה וְהָיוּ הַשּׁוֹנְאִים סְבוּרִין [שֶׁמָּא] עֲלֵיהֶן הֵם הוֹלְכִין וְעָמְדוּ עֲלֵיהֶן וְהָרְגוּם. מִיגּוֹ דְּאִינּוּן חֲמֵי לוֹן קָרְאֵיי שְׁמַע וּמַצְלִיֵּין וְקוֹרְאִין בְּאוֹרַיְתָא וּמַצְלֵיי וְתָקְעִין. אִינּוּן אָמְרִין. בְּנִימוֹסוֹן אִינּוּן עֲסִיקִין.

וְאָמַר אַף בְּהַלֵּל כֵּן. לֵית כָּל עַמָּא תַּמָּן. וְאָמַר אַף בְּתַקִּיעָה כֵּן. לֵית כָּל עַמָּא תַּמָּן. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. כְּתִיב וְאוֹתִי יוֹם יוֹם יִדְרוֹשׁוּן. זוֹ תְּקִיעָה וַעֲרָבָה. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי בְּשֵׁם רִבִּי אֶלְכְּסַנְדְּרִי שָׁמַע לָהּ מִן הָדָא. שְׁמָעָה יְיָ צֶדֶק זוֹ קְרִית שְׁמַע. הַקְשִׁיבָה רִינָּתִי זוֹ רִינּוּן תּוֹרָה. הַאֲזִינָה תְּפִילָּתִי זוֹ תְּפִילָּה. בְּלֹא שִׂפְתֵי מִרְמָה זוֹ מוּסָף. מַה כְתִיב בַּתְרֵיהּ. מִלְּפָנֶיךָ מִשְׁפָּטִי יֵצֵא. אָמַר רִבִּי אָחָא בַּר פָּפָּא קוֹמֵי רִבִּי זְעוּרָה. שַׁנְיָיא הִיא. שְׁמִצְוֹת הַיּוֹם בְּמוּסָף. אָמַר רִבִּי

תַּחְלִיפָא קַיְסָרְיָיא. קְרֵייָא אָמַר כֵּן. יוֹם תְּרוּעָה וַעֲשִׂיתֶם. רִבִּי לָעְזָר בֵּירִבִּי יוֹסֵה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בַּר קַצְרְתָּא. בְּכָל הַקָּרְבָּנוֹת כָּתוּב וְהִקְרַבְתֶּם וְכָאן כָּתוּב וַעֲשִׂיתֶם. אָמַר לָהֶן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. מִכָּיוָן שֶׁנִּכְנַסְתֶּם לְרֹחַב לְפָנַיי בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיִצְאתֶם בְּשָׁלוֹם מַעֲלֶה אֲנִי עֲלֵיכֶם כְּאִילּוּ נִבְרָאתֶם בְּרִייָה חֲדָשָׁה.

רִבִּי מְשַׁרְשְׁיָא בְשֵׁם רִבִּי אִידִי. בְּכָל הַקָּרְבָּנוֹת כָּתוּב חֵטְא וּבַעֲצֶרֶת אֵין כָּתוּב חֵטְא. אָמַר לָהֶן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. מִכָּיוָן שֶׁקִּיבַּלְתֶּם עֲלֵיכֶם עוֹל תּוֹרָה מַעֲלֶה אֲנִי עֲלֵיכֶם כְּאִילּוּ לֹא חְטָאתֶם מִימֵיכֶם.

הלכה ט

משנה: שׁוֹפָר שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה אֵין מַעֲבִירִין עָלָיו אֶת הַתְּחוּם וְאֵין מְפַקְּחִין עָלָיו אֶת הַגַּל וְלֹא עוֹלִין בָּאֵילָן וְלֹא רוֹכְבִין עַל גַּבֵּי בְהֵמָה וְלֹא שָׁטִין עַל פְּנֵי הַמַּיִם וְאֵין חוֹתְכִין אוֹתוֹ לֹא בְּדָבָר שֶׁהוּא מִשּׁוּם שְׁבוּת וְלֹא בְדָבָר שֶׁהוּא מִשּׁוּם לֹא תַעֲשֶׂה. אֲבָל אִם רָצָה לִיתֵּן לְתוֹכוֹ יַיִן אוֹ מַיִם יִתֵּן. אֵין מְעַכְּבִין אֶת הַתִּינוֹקוֹת מִלְּתְקוֹעַ אֲבָל מִתְעַסְּקִין עִמָּהֶן עַד שֶׁיְּלַמְּדוּ. וְהַמִּתְעַסֵּק לֹא יָצָא וְהַשּׁוֹמֵעַ מִן הַמִּתְעַסֵּק לֹא יָצָא׃

הלכה: כֵּינִי מַתְנִיתָא. אָסוּר מִשּׁוּם שְׁבוּת וּבְלֹא תַעֲשֶׂה.

אָמַר רִבִּי לָעְזָר. מַתְנִיתָא בְּגָדוֹל בְּיוֹם טוֹב שֶׁלְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת. וְתַנֵּי כֵן. מִתְלַמְּדִין מִלְּתְקוֹעַ בַּשַּׁבָּת. אֵין מְעַכְּבִין אֶת הַתִּינוֹקוֹת מִלְּתְקוֹעַ בְּיוֹם טוֹב.

הלכה י

משנה: סֵדֶר תְּקִיעוֹת שָׁלֹשׁ שֶׁל שָׁלֹשׁ שָׁלֹשׁ. שִׁעוּר תְּקִיעָה כְּדֵי שָׁלֹשׁ תְּרוּעוֹת. שִׁעוּר תְּרוּעָה כְּדֵי שָׁלֹשׁ יְבָבוֹת. תְּקַע בָּרִאשׁוֹנָה וּמָשַׁךְ בַּשְּׁנִייָה כִשְׁתַּיִם אֵין בֵּידוֹ אֶלָּא אֶחָת. מִי שֶׁבֵּירֵךְ וְאַחַר כָּךְ נִתְמַנָּה לוֹ שׁוֹפָר תּוֹקֵעַ וּמֵרִיעַ וְתוֹקֵעַ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים. כְּשֵׁם שֶׁשְּׁלִיחַ צִבּוּר חַייָב כָּךְ כָּל יָחִיד וְיָחִיד חַייָב. רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר שְׁלִיחַ צִבּוּר מוֹצִיא אֶת הָרַבִּים יְדֵי חוֹבָתָן׃

הלכה: אֲמָרָן בִּנְפִיחָה אַחַת. אַשְׁכַּחַת תַּנֵּי. אֲמָרָן בִּנְפִיחָה אַחַת יָצָא. וְהָא תַנִּינָן. סֵדֶר תְּקִיעוֹת שָׁלֹשׁ שֶׁלְּשָׁלֹשׁ (שָׁלֹשׁ). שֶׁלֹּא יִפְחוֹת. רִבִּי זְעוּרָה רִבִּי אַבָּא בַּר עִילַאי בְּשֵׁם רַב. צָרִיךְ לְהָרִיעַ מִתּוֹךְ פְּשׁוּטָה. רִבִּי בָּא בְּשֵׁם אַבָּא בַּר רַב חוּנָא. אֵינוֹ צָרִיךְ לְהָרִיעַ מִתּוֹךְ פְּשׁוּטָה. אִי זוֹ הִיא הֲרָעָה. רִבִּי חֲנַנְיָה וְרִבִּי מָנָא. חַד אָמַר. אֲהֵן טְ[רִימוֹטָ]ה. וְחוֹרְנָה אָמַר. תִּלַּת דַּקִּיקָן. רִבִּי חֲנַנְיָה חֲשַׁשׁ לְהָדָא דְרִבִּי מָנָא וּלְהָדָא דִּידָן.

וְהֵיי דָא אָמְרָה דָא. תְּקַע בָּרִאשׁוֹנָה וּמָשַׁךְ בַּשְּׁנִייָה כִשְׁתַּיִים. אֵין בֵּידוֹ אֶלָּא אַחַת. רִבִּי אַבָּא בַּר זְמִינָא בְּשֵׁם רִבִּי זְעוּרָה. אֲפִילּוּ אַחַת אֵין בֵּידוֹ. לְמָה. רֹאשָׁהּ גַּבֵּי סוֹפָהּ מִצְטָרֵף וְסוֹפָהּ גַּבֵּי רֹאשָׁהּ מִצְטָרֵף. לֹא רֹאשָׁהּ אִית לָהּ סוֹף וְלֹא סוֹפָהּ אִית לָהּ רֹאשׁ.

בְּמָקוֹם אֶחָד תּוֹקְעִין וּבְמָקוֹם אֶחָד מְבָרְכִין. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. הוֹלֵךְ לוֹ אֶצֶל הַתּוֹקֵעַ. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. אֶצֶל הַמְבָרֵךְ. מָאן דְּאָמַר הוֹלֵךְ לוֹ אֶצֶל הַתּוֹקֵעַ. כְּשֶׁאֵין בַּיּוֹם כְּדֵי לְתְקוֹעַ. מָאן דְּאָמַר הוֹלֵךְ לוֹ אֶצֶל הַמְבָרֵךְ. בְּשֶׁיֵּשׁ בַּיּוֹם כְּדֵי לְתְקוֹעַ. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא דְאָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. בְּמָקוֹם אֶחָד תּוֹקְעִין וּבְמָקוֹם אֶחָד מְבָרְכִין. הוֹלֵךְ לוֹ אֶצֶל תּוֹקֵעַ וְאֵינוֹ הוֹלֵךְ לוֹ אֶצֶל מְבָרֵךְ. וְהֵיידָא אָמְרָה דָּא. יוֹם טוֹב שֶׁלְרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת. בְּמָקוֹם אֶחָד תּוֹקְעִין וּבְמָקוֹם אֶחָד מְבָרְכִין. הוֹלֵךְ לוֹ אֶצֶל מְבָרֵךְ וְאֵינוֹ הוֹלֵךְ לוֹ אֶצֶל תּוֹקֵעַ. לָמָּה. שֶׁהַכֹּל יוֹדְעִין לִתְקוֹעַ וְאֵין הַכֹּל יוֹדְעִין לְבָרֵךְ. דָּבָר אַחֵר. אָדָם מוֹצִיא יָדֵי חֲבֵירוֹ בִּתְקִיעָה. אֵין אָדָם מוֹצִיא יְדֵי חֲבֵירוֹ בִּבְרָכָה. יוֹם טוֹב שֶׁלְרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת לֹא כְמִי שֶׁאֵין בַּיּוֹם כְּדֵי לִתְקוֹעַ. וְאַתְּ אָמַר. הוֹלֵךְ לוֹ אֶצֶל מְבָרֵךְ. הָדָא אָמְרָה. פְּלִיגִין. רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר שְׁלוּחַ צִבּוּר מוֹצִיא אֶת הָרַבִּים יְדֵי חוֹבָתָן. רִבִּי חוּנָה רַבָּה דְצִיפּוֹרִין בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הֲלָכָה כְרַבָּן גַּמְלִיאֵל בְּאֵילֵּין תְּקִיעָתָה. רִבִּי זְעוּרָה וְרַב חִסְדָּא הֲווּן יְתִיבִין תַּמָּן בִּתְקִיעָתָא. מִן דְּצָלוֹן אֶת צְלוּתָא. קָם רַב חִסְדָּא בָּעֵי מַצְלֵייָה. אֲמַר לֵיהּ רִבִּי זְעִירָא. לָא כְבָר צְלִינָן. אֲמַר לֵיהּ. מַצְלִינָא וַחֲזַר וּמַצְלֵי. דְּנַחְתּוֹן מַעֲרַבְיָיא וְאָמְרוּן תַּמָּן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הֲלָכָה כְרַבָּן גַּמְלִיאֵל בְּאֵילֵּין תְּקִיעָתָא. וַאֲנָא דְלָא כַוְונִית. אִילּוּ כַוְונִית נָפַק יְדֵי חוֹבָתִי. אָמַר רִבִּי זְעוּרָה. וְיֵאוּת. כָּל תַּנָּיָא תַנֵּיי לָהּ בְּשֵׁם רַבָּן גַּמְלִיאֵל. וְרִבִּי הוֹשַׁעְיָה תַנֵּי לָהּ בְּשֵׁם חֲכָמִים. רִבִּי אָדָא דְקַיְסָרִין בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. והוּא שֶׁיִּהֵא שָׁם מֵרֹאשׁ הַתְּפִילָּה. אָמַר רִבִּי תַּנְחוּם בֵּרִבִּי יִרְמְיָה. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. סֵדֶר בְּרָכוֹת אוֹמֵר אָבוֹת וּגְבוּרוֹת וּקְדוּשַׁת הַשֵּׁם.